

Алекс Болдин

Мечтания
на
Моцарти

**Консултант по техническото оформление на
електронното издание:
Двуетична библиотека
[www. bglibrary.net](http://www.bglibrary.net)**

Мечтата на Моцарт

**Алекс
Болдин**

**МЕЧТАТА
НА МОЦАРТ**

разкази

Първо издание, 2012

Мечтата на Моцарт

Алекс Болдин

МЕЧТАТА НА МОЦАРТ

Разкази

Първо издание

Всички права запазени. Възпроизвеждането на цели или части от текста става след изрично писмено разрешение от издателя.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored, or transmitted by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without the prior written permission of the publisher.

Предпечатна подготовка: Алекс Болдин

Художник на корицата: Алекс Болдин

Редактори: Алекс Болдин, Галина Кирилова

Техническо оформление на електронното издание: Алекс Болдин

© Алекс Болдин, автор, 2012.

Мечтата на Моцарт

На майка ми!

Мечтата на Моцарт

СЪДЪРЖАНИЕ

**ПРЕДГОВОР
ДЕВОЙКАТА ОТ РАЗВАЛИНИТЕ
МАГИЯТА
ТЕАТРАЛЕН СЕЗОН
МЕЧТАТА НА МОЦАРТ
ПРЕЗИДЕНТСКИ ВРЕМЕНА
СЛЪНЧОГЛЕДИ
ПИС, МАЙМУНО!
УКЪО
АДИОС МУЧАЧОС
СТРАСТИ ПРЕД ЗАДУШНИЦА
ВИЖ! КОНДОРЪТ ЛЕТИ!
КОКИЧЕТО
ТРИ МЕКИЦИ СЪС ЗАХАР
ПОЛЗАТА ОТ ИНИЦИАТИВАТА
ШЕГИТЕ НА ДЕМОКРАЦИЯТА**

ПРЕДГОВОР

Сборникът „Мечтата на Моцарт“ е първият ми сборник с разкази, който комплектовах през далечната 2003 година. Голяма част от творбите в него получиха добри оценки в литературните сайтове, „Буквите“, „Хулите“, „Щъркел“ и във варненския литературен портал, Литернет.

Това ми даде куража да продължа да пиша и да работя по тоя не лек белетристичен вид.

Пред вас е преработеният вариант на сборника, в който са запазени началните идеи и теми. Сега, погледнато в дистанцията на времето, на някои читатели ще се сторят наивни и не дотам актуални. Може би е така, но знаете, че във всяка творба си има заложен кристал, отразяващ времето в което е писана.

И така, представените ви разкази отразяват началния етап на моите литературни опити. Някои от тях ще ви

Мечтата на Моцарт

разсмеят, други ще ви навеят тъга, но гарантирам, че след прочитане, дори на един от тях, няма да останете равнодушни. Ще видите онова далечно време, както съм го видял аз. Ще изживеете събитията както съм ги изживял аз.

Не е ли важно тъкмо това, четейки едно художествено четиво, да се замислите и да почувствате онова вълнение, което ще ви заведе към нови духовни потребности и висоти?

Ако съм успял да го постигна, значи съм изпълнил целта си.

На всички вас, желая приятни мигове с разказите в „Мечтата на Моцарт“!

Авторът

ДЕВОЙКАТА ОТ РАЗВАЛИНИТЕ

*Най-трудно е обръщането назад,
защото там,
в разхвърляните късове на времето,
винаги съзираш безвъзвратно изчезнал,
скъп на сърцето ти човек,
или безвъзвратно пропуснати възможности*

За втори път съм на тоя връх. Гледам кръвта, обагрила белия мрамор и не мога да повярвам, че се е случило невъзвратимото. Тя е изчезнала завинаги, оставяйки сърцето ми препълнено от скръб и един сладък спомен, който ще ме спохожда много пъти в дните, които ми е съдено да изживея.

Седя унесен, и мислите ме връщат пак към оня миг, когато я видях за първи път, тук, на този самотен връх, осеян с обрулени от времето развалини...

Мечтата на Моцарт

Вече не си спомням какво ме бе довело по тия места. Може би човешкото любопитство, породено от разказите на местните хора. Бях един от онези туристи, самотници, които бродеха из Родопите, увлечени от природните им красоти, търсещи спокойствие и самота, далеч от хорските тълпи и суета.

Бях оставил цялата си туристическа екипировка в палатката, долу до пенливия поток, и бях тръгнал олекотял нагоре към върха. Той не беше висок, но от него се откриваше прекрасна гледка към околността. Зелено море от горски масиви приковаваше погледа, а тъмносинята му безбрежност караше дъха да спре.

Все пак, този връх бе някак необикновен. Добре одялани камъни покрити с трева и мъх бяха образували правилна многоъгълна фигура. Някъде в средата на фигурата белееше гладка, ниска скала, равна отгоре, като добре отрязан голям дървесен дънер.

Тя изникна като че изпод земята, едно красиво видение, с дълга, руса коса, падаща на вълни по раменете. Очите ѝ

Мечтата на Моцарт

сякаш сапфир, ме гледаха изненадано. Топлият ѝ нежен поглед, ме пълнеше с възторг и опиянение.

Гледах я захласнат няколко дълги мига. Това ѝ направи забележимо впечатление, защото неочаквано се усмихна. Зъбите ѝ блеснаха като огрян от слънцето глетчер, а звънкия ѝ смях се понесе на равни вълни в тишината.

Гласът ѝ ме изтръгна от унеса. Имаше нещо странно в това момиче, което привличаше и смущаваше.

О боже! Та тя бе обула моя анцуг! Откъде ли го бе взела? Имаше малко комичен вид в тая широка мъжка дреха.

— Откъде се появи, бе девойче? Коя си ти? – най-сетне се откъсна от пресъхналата ми уста.

— Летия, дъщеря на Вологес!

— Що за име е това? – още не можех да събера мислите си от изненада и вълнение. — Е, Летия, често ли обличаш чужди дрехи?

— Ти не си мой мъж, нали? Как тогава ще ме гледаш гола? – в думите ѝ имаше логика, но...

Мечтата на Моцарт

— Къде ти са дрехите? Нямах ли нищо свое за обличане?

— Имам!

— Тогава?

— Ти не бива да ги виждаш! Те са дрехи на жрица!

Стана ми жал за девойката. Нещо не беше с всичкия си! Но защо...?

— Откъде взе анцуга? – попитах и понеже не разбра, за какво става на въпрос, трябваше да го докосна. Тя се дръпна уплашено.

— Оттам! – посочи надолу към потока, където се намираше временния ми бивак.

— Гладна ли си?

— Малко!

— Да идем долу, имам консерви. Ще похапнем.

— Добре! Щом така искаш...

Тръгнахме бавно към палатката. Аз напред, а тя след мен. Денят бе към края си. Светлината бавно гаснеше в златен залез. Гористите долове потъваха в тъмносини сенки. Подухна хладен планински ветрец. В тези летни августовски дни тук не е така горещо както в низината. Температурите са поне

Мечтата на Моцарт

с няколко градуса по-ниски. Нощите са хладни, дори студени. Така, че топлите дрехи и одеяла веднага влизат в употреба.

Стигнахме палатката. Вътре бе топло и задушно.

— Заповядай, влез!

Тя плахо пристъпи, наведе се и влезе. Седна в най-далечния ъгъл. Светлината бе намаляла. Девојката трепереше, нямаше обувки.

— Вземи, обуй тези маратонки! Това ми е резервния комплект. – започнах да разпалвам примуса, за да стопля консервите.

— Имам сандали, но и тях скрих при другите дрехи. Нали не трябва да виждаш нищо земно! Дори, гривните и обещите свалих. Така пише в писанието. Ти трябва да ме виждаш такава, каквато съм! Нали си нашия бог, на нашето племе?! Ние изпълняваме желанието ти!

— За какъв бог става на въпрос? – реших да прекъсна безумните ѝ брътвежи.

— Как странно говориш?! Не зная! Като те видях, отначало ми се стори, че

Мечтата на Моцарт

си обикновен човек. Само дрехите ти са някак различни. Не приличат на дрехите на нашите мъже.

Нещо взе да ми писва от приказките на лудата. Мъчех се да запаля огъня, но не вървеше. Може би кибритът беше влажен. Най-сетне попаднах на суха клечка и след успешния опит поднесох пламъка към примуса. Спиртът пламна със синьо сияние.

Девојката неочаквано изпищя.

— О - о, Дионис, не убивай Летия! - сега пък аз се изненадах. Сякаш не бе виждала огън!

— Нямам намерение да те убивам! Искам да стопля консервите? - казах ѝ го меко, с разбиране. Какво можех друго да измисля, за да я успокоя?

— Сега знам, че ти си Дионис! Ти си повелителят на огъня! Само боговете могат да създават огън! О, Дионис, смили се над Летия!

Слушах думите ѝ изненадан. Тя очевидно ме вземаше за божество с име Дионис. Странно, много странно! Да не би пък да е археоложка? Тези хора все търсят това легендарно светилище на

Мечтата на Моцарт

Дионис. Знаех, че Херодот за първи път бе споменал за него в старата история. Да не би пък?...

— Слушай Летия, ще ми разкажеш ли, как дойде тук?

— Но ти нали знаеш?!

Очаквах тоя отговор. Нали бях бог? Трябваше да зная всичко!

— Да, зная! Но искам ти да ми разкажеш всичко. И по-подробно, ако обичаш.

— Добре, щом това е желанието ти!

Приготвих се да слушам. Синкавият пламък на примуса трептеше колебливо. Слабата му светлина едва разпръскваше мрака. Двете ни човешки сенки, уголемени и деформирани, играеха някакъв странен танц по стените на палатката. Затоплените консерви приятно цвърчаха и разнасяха апетитна миризма на свинско със зрял фасул.

— Много време, преди да се родя аз, дъщерята на Вологес, войните на Рим покориха съседните на нашето племена. Само ние, бесите, все още сме свободни. Римляните търгуваха с нас, но все още не посмяха да завземат земите ни.

Мечтата на Моцарт

Крепостите ни са здрави, а и планините ни са закрилници. В нашите земи е светилището на бог Дионис. Кой смъртен ще вдигне ръка срещу неговите пазители? Кой би посмьл да оскверни свещения храм с насилствено пролята кръв? Дори и великия Рим не смее да стори това...

Рим е известен с хитростта и подлостта си. През времето, когато съм била малко момиче, наместникът Марк Лукреции Крас коварно обявил светилището за притежание на одрисите. Това нечувано злодеяние трябваше да се премахне...

Нашето племе въстана с оръжие в ръка, за да защити правата си. Поведе го моя баща, великия жрец Вологес. Към нас се присъединиха и други племена. Воините ни победиха и убиха Разкипор, сина на Котис. Вологес е страшен в своя гняв. Със силата на пророчеството, той отне войската на Реметалк и го принуди да избяга. Великият жрец го преследва чак до Херсонес. Нахлу в земите му и там от здравите крепости не остана камък върху камък.

Мечтата на Моцарт

Но дойдоха легионите на Луции Пизон, управителя на Памфилия и воините ни трябваше да се оттеглят обратно в родните планини. Тук те посрещнаха Пизон и го разбиха. След една година той се върна отново, с още легиони и опустоши земите ни и земите на нашите съюзници.

О, Дионис, настанаха тежки дни за твоите деца! Помогни ни! Спаси ни от гибел! С такава молба ме изпрати при теб мъдрият Вологес. Само ти имаш силата да сториш това!

Имах чувството, че слушам една историческа легенда, впечатляваща със своята реалност. Къде ли е прочела подробностите за тези събития, свързани с най-старата история на тези земи? Тя говореше и боравеше с такива факти, както можеше да го направи само специалист археолог. Това вероятно е била и нейната професия.

Следващите й думи обаче разпръснаха тези мои мисли по най-неочакван начин.

— Великият жрец Вологес, моят баща, ми даде от твоя прах. И ето, сега аз съм тук, при теб!

Мечтата на Моцарт

— Какъв прах?

— Твоят прах, прахът на бог Дионис! Ти си го оставил, когато си бил на връх Зелмисос. Дал си го на хората от моето племе. Казал си им, че който погълне от него, след това ще може да говори с теб.

Не вярвах на ушите си! Историческият разказ вземаше твърде странен обрат.

— Белият прах се пази в кръглия храм. Той е в една урна, до която е разрешено да се докосва само великият жрец. Когато си бил тук, от това място си говорил с небето и то ни изпрати изобилие от блага. Нали ти си ни научил как да обработваме земята и да получаваме от нея изобилна реколта. Нали ти си ни дал огъня и страшния гръм, който да използваме срещу враговете.

О, Дионис, немарлив беше предишният жрец Нокесос. Той не пазеше добре белия прах и ние едва не го загубихме. Немарлив беше Нокесос и заплати с живота си. От праха остана малко. Вологес каза, че ще е достатъчно,

Мечтата на Моцарт

за да дойда при теб. Сега смирено чакам да чуя волята ти.

Слушах потресен. Не би било реално...! Трябва да съм много уморен! Неволно се поддадох на брътвежите на лудата. Коя ли е тя? Девойката навярно не познава и близките си. Шизофрения в силна степен!... А е красива, дяволски красива! Как да ѝ помогна? Хайде сега де, бог Дионис! Един сън ще ни дойде добре и на двамата. Накарах я настоятелно да хапне от боба. Малко се мръщеше на консервираната храна, но след това очевидно се успокои.

— Стана късно, Летия. Трябва да спим, а утре ще видим какво може да се направи по твоя въпрос. - Тя не дочака повторна покана и се шмугна под одеялото до мен. Угасих примуса и палатката потъна в тъмнина.

Силните талази на вятъра разклащаха платнището. Не след дълго чух равномерно ѝ дишане. Мен обаче не ме ловеше сън. Мислите се въртяха в главата ми като някакъв хаос от вихри. "Наистина ли беше луда?" Не можех да заспя. Отметнах леко одеялото и станах. Взех

Мечтата на Моцарт

фенерчето с почти изтощените батерии, и тихо се измъкнах навън.

Вятърът се бе засилил. Луната се криеше в облаци. Беше тъмно като в рог. Включих фенерчето и под слабата му светлина тръгнах нагоре към развалините. Ето ги и тях! Не се ли появи тя иззад оная колона? Стигнах до нея. Наведох се и опипах земята. Имаше някакви плочи и един отвор. Пъхнах ръката си вътре и извадих...

Но какво е това? Беше бяла, много нежна дреха, приятно галеща кожата. Осветих я с фенерчето. По нея бяха избродирани някакви фигури на равни интервали. В долния край бяха защити някакви красиви, метални плочки...

Сгънах внимателно дрехата и я пъхнах обратно в отвора... Но... тук имаше още нещо!... Извадих някакъв тъмен предмет. Оказа се красива метална кутия. Отворих я с трепет... Но какво става? Дали пък казаното от нея е... истина?! Вологес бе изпратил дъщеря си при Дионис, но нещо се е объркало и тя е сега при мен. По някакъв необясним начин бе прескочила прага от... поне 2000 години, и то чрез

Мечтата на Моцарт

тоя прах? Ощипах се, за да се уверя, че не сънувам.

— Това вътре, трябва да е чудодейният прах!” – казах го неволно на глас.

Невероятно! Сърцето ми биеше лудо. Излиза, че това наистина е Летия, дъщерята на великия жрец. Времето е направило неочакван обрат и е срещнало две същества от различни епохи. Тя нямаше дори и най-малката представа, какво се е случило с нея? Гледаше на нещата по съвсем простичък начин, съответстващ на културното ѝ ниво.

Ако ѝ го обясня, няма да го разбере. За нея съм бог Дионис и това е всичко! Кой всъщност е бил този Дионис с неговия прах? Откъде ли е дошъл? Не ми се мислеше по този въпрос. Изправих се и тръгнах надолу. Влязох в палатката. Девойката спеше дълбоко. Може би сънуваше нейното време, баща си, римските нашественици... В този момент никой нямаше да повярва на думите ѝ. Щяха да я пратят в някоя психиатрия. Би било жестоко и несправедливо!

Има и друг изход. Да я сваля долу в Девин и временно изолирана от контакт с

Мечтата на Моцарт

хората, да я запозная постепенно с реалностите на нашето време.

Всичко е така объркано и непредвидимо. А, този прах?! Как ли ще ѝ подейства отново? Дали може да я върне обратно във времето? Едва ли! Все пак не трябва да знае, че съм открил дрехите ѝ. Каква ли е тази забрана? Дали пък да я заведе във вилата си?

Равномерното дишане на девойката постепенно ме унасяше в сън. Не усетих кога съм заспал. На сутринта сгънах палатката и двамата тръгнахме надолу по скалистата пътека за Девин. Гъста, смърчова гора беше навсякъде около нас. Вляво остана връх Баташки Снежник. Вдясно, долу, синееха като очи високопланинските язовири "Широка поляна" и "Беглика". Някъде в низината, река Въча виеше снага между скалистите проломи.

— Какви са тези езера? Нали там трябва да минава пътят за Пулпудева? Не ѝ отговорих. Вървах мълчаливо и внимателно следях реакциите ѝ. Нямаше начин съвремието да не я изненада.

Мечтата на Моцарт

Така започна нашата одисея с Летия. Един цял месец живяхме усамотени в моята вила. Беше месец на щастие и недоразумения между хора родени в различни епохи.

Летия се чудеше на всичко. Задаваше много въпроси, на които трудно можех да отговоря. Беше умна и съобразителна. Това донякъде улесняваше задачата ми. Често я оставях сама, нали трябваше да ходя на работа.

Постепенно се променяха и моите навици. Вече не се заседях с компании. Бързах да се прибера. Животът ми мина някак в друго русло, по-жизнерадостно, по-весело. Цялата тази промяна се дължеше на Летия. Почти се бях отърсил от мислите за невероятните обстоятелствата, при които я бях открил. С една дума предишният ми живот се обезцвети и избледня. Така бързо свикнах с нея.

Неусетно се случи и онова, което се случва между мъж и жена. Разбихах, че не постъпвам разумно, но какво можех да направя? Човек някак трудно сдържа чувствата си с такава красива жена до

Мечтата на Моцарт

себе си. Никой не би устоял на нейния чар.

За нея обаче продължавах да бъда бог, макар и бог от плът и кръв. Не без удоволствие констатирах, че такъв и по харесвам. Много неопонятни за нея неща все още не можеха да съборят оная невидима преграда между нас. Ако ѝ бях казал истината, нямаше да ме разбере. Истината за времето, за неговите необясними и за мен явления. Спестих ѝ го...

Наближаваше средата на септември. Един хубав слънчев ден, преди да изляза, Летия ме спря с въпроса.

— О, Дионис, наближава твоят голям ден. Моето племе чака твоята помощ. Аз трябва да се върна и предам думите ти.

Не обърнах внимание на нейните думи. Не осъзнах дълбокият им смисъл. Това беше фаталната ми грешка.

— Ще помогна на племето ви, разбира се! - целунах я на изпращане.

— Тогава ти ще ме имаш завинаги! О, Дионис, колко съм щастлива!

Думите и ги приех спокойно, без тревога. Ако знаех онова, което щеше да

Мечтата на Моцарт

се случи, какво ли не бих дал, за да я задържа? Но тогава нямах и най-малката представа за това.

Върнах се късно вечерта. Във вилата нямаше никаква светлина. Потънала в тъмнина тя се белееше самотно на фона на гората.

Дали не си е легнала? Тя винаги ме чакаше да се върна. Тревожно предчувствие ме изпълни. Ускорих ход. Кучето радостно джафна и се втурна да ме посрещне. Но сега, не ми беше до него. Отворих външната врата, влязох. Беше тихо и пусто! Повиках я по име. Никакъв отговор! Внезапно ме обзе някакво лошо предчувствие.

Къде ли бе отишла? Краката ми отмаляха. Седнах на стола, разтреперан и отчаян. Тогава внезапно си спомних последните й думи, „Трябва да се върна и предам... Ще ме имаш завинаги!“ Какво е искала да каже? Дали пък...!

Дали... е използвала отново оня прах? Сkochих на крака. Трябваше да бързам и да я спра. Трябваше да стигна до оня връх преди нея.

Мечтата на Моцарт

Навън бе вече тъмно. Автобусът за язовир "Беглика" отдавна бе заминал. Отскочих до съседа. След настоятелна молба, ми даде стария си автомобил. Качих се и препуснах лудо по планинския път край Девинска река. При язовира пристигнах към полунощ. Неведнъж бях минавал по тези места и не бе трудно да открия стария път за горското стопанство. Паркирах колата край заспалата сграда и хванах вече познатата пътека за върха.

Разсъмваше се. Неочаквано, скалистият връх се изправи гордо пред мен. Бях капнал от умора, но не спрях и за минута. Зората се пукна и обля всичко наоколо в злато. Каменните развалини червенееха. Отново ме овладя онова чувство на пустота и тайнственост.

Трескаво обикалях развалините. Спрях до оная колона, където бях открил дрехите ѝ. Скривалището бе празно. Бях закъснял!

Залитнах и уморено се подпрях на голям мраморен блок. Ръката ми докосна нещо. Погледнах стреснато. Върху камъка аленееше голямо петно кръв.

Мечтата на Моцарт

Страшна мисъл ме прониза. Летия се бе върнала в древността. Дионисиевият празник е известен с човешки жертвоприношения. Тя е вярвала, че със смъртта си, ще се слее завинаги с мен и ще спаси племето си от гибел. Доброволно се е подложила под острието. Сама се бе погубила! А аз дори не я разбрах, не разбрах думите и намеренията ѝ...

Нямах сили да помръдна! Пред очите ми като лента се разкриваше картината на смъртта ѝ.

Ето, великият жрец вдига жертвения нож и рязко го забива в бялото тяло. Ножът пронизва туптящото сърце и погледът в сините очи бавно угасва, ликуващ, че е изпълнено необходимото. Жрецьт отваря металната кутия и поръсва с белия прах изстиващото тяло. Сега вече душата ѝ е отлетяла при Дионис.

Тя обаче лежи безжизнено на белия мрамор и само една част от нея, кръвта, литва през времето, за да дойде тук и остане пред мен, като доказателство за безвъзвратно извършеното.

Мечтата на Моцарт

Не исках да повярвам! Не – е– е ...!

За втори и последен път съм на тоя връх. Гледам червеното влажно петно и ми се струва, че всичко е било сън, един сладък и омаен сън.

Една наедряла сълза се отрони от миглите ми и падна върху засъхващата кръв. Галена от слънчевите лъчи, тя заблестя в хиляди разноцветни светлинки. И сякаш не бе човешката ми сълза, а един малък и искрящ, скъпоценен камък.

МАГИЯТА

*„Нищо не е толкова лесно,
колкото изглежда”.*

закон на Мърфи

Никога не съм си мислил, че човекът е съвършено същество. Дори напротив! Много неща ни липсват. Понякога не го чувстваме, че е така, когато сме щастливи и доволни от себе си, когато пълноценно сме изградили живота си.

Пълноценно... вятър! Кой може да твърди това?! В подсъзнанието си човек е едно недоволено същество. Това е така, защото нещо все пак му липсва и той несъзнателно го търси. А когато го намери, се разтваря към него, тръгва напред като жадния към чаша вода, като даещия се към повърхността.

Това състояние може да се сравни с магия, с тайнството на обаянието, на откриване на липсващата, но така желана част от себе си.

Мечтата на Моцарт

Ако започна да обяснявам тези мои философски разсъждения на приятеля ми Тишо, той би се усмихнал, би присвил присмехулно очи и би отговорил по един от следните начини: “Това дете ми го разправяш си е просто хлътване по жена.” Или пък: “Влюбил си се брат. Няма спасение! Пий една чаша студена вода и ще ти мине!”

Тишо никога не е бил силен по философията и това го знае цялата наша тайфа. Затова точно по философските въпроси не обичам да се консултирам с него. А историята си бе една съвсем обикновена и банална история, случвала се безброй пъти и описвана от безброй мислители и поети. Аз обаче не съм поет и не мога да предам преживяванията си така префинено и изтънчено. Затова ще се опитам простичко да я разкажа, на вас с уверението, че винаги може да ви се случи.

В оня далечен месец май, бяхме една възторжена тайфа туристи, натоварени с раници, с пълни джобове честно спечелени недоминирани левчета, напомпани с ентузиазъм, енергия и

Мечтата на Моцарт

въображение. Бяхме една весела, смесена компания, за която нищо не е невъзможно.

Автобусът ни беше извозил до Троян. Преспяхме в някакво евтино хотелче и на сутринта хванахме една стръмна пътека към билото на балкана.

Времето се случи променливо. По средата на пътя, към старопланинската хижа, падна гъста мъгла. Без да се съобразява с нас, рукна пороен дъжд. И стана една мешания, дъжд и мъгла, та не се виждаше на метър отпред. Компанията около мен се стопи. Къде изчезнаха тия хора, така и не разбрах? Всеки навлече дъждобран и си хвана някаква своя пътека нагоре към хижата. За мой късмет, бях уцелил вярната посока и след около два часа мотаене из шубраците, стигнах билото. Там постепенно, един по един, се събрахме и мокри до кости, тракаци със зъби, се запътихме към хижата. Мъглата се бе разсеяла. Отляво и отдясно зейнаха стръмни склонове и шеметни урви. Абе, балкан!

Хижата се бе скрила зад една огромна скала, прикътана на завет, кацнала като

Мечтата на Моцарт

уютно, орлово гнездо. Само кози можеха да стигнат дотук, един ергенеец се хижар и ние, тайфата от северозападна България.

Бяхме целите вир-вода. Намъкнахме се, един по един, в отоплената от бумтящата печка трапезария и започнахме да хвърляме, всеки де-що види, пропити от вода дрехи. Столовете около печката се покриха с димящи ризи, пуловери, долни гащи, та даже и сутиени.

Тогава я видях. Въпреки, че доста време, преди това, се виждахме в петъчните срещи на тайфата, сега все едно, че я виждах за първи път. Зъбите ми тракаха от студ, погледът се рееше около печката, когато в един момент кацна на две добре окръглени, дамски бедра. Бедрата бяха въз пълнички, тъкмо за моя просташки вкус. Бяха обути в кремав, шлиферен панталон, така добре мокър и опит към тялото, че не можеше да не привлече погледа и вниманието на всеки, що-годе уважаващ себе си мъж. Въображението ми, вече така добре раздвижено, мигом оформи следната мисъл: “Какво би могло да се види по-

Мечтата на Моцарт

нагоре от кръста на тая особа?” Оказа се точно това, което предполагах – две пищни гърди, ни повече, ни по-малко стегнати от небесносин, прозиращ под мократа тениска, сутиен. Е, това би било достатъчно за един непретенциозен към подобни гледки мъж, но не и за мен!

Откъде да знаех, че подобна волност ще ми коства толкова бъдещи терзания и недоспивания? Палаво око, изследователско! Огледът на момичето, защото тогава то бе наистина момиче, завърши с лицето и очите. Това се оказа фатално. Защо трябваше да го правя? И до днес не ми е ясно. Но, човек откъде да знае?

Погледнах очите... Те бяха наситено зелени. Погледът дълбок, някак странно добър и предразполагащ. Той сякаш проникваше в теб, обземаше цялото ти същество, разбиращо завладяващ и откровен. Толкова откровен, че ти се искаше да го погалиш, нежно с твоя. Виждате ли каква мисъл? Да погалиш с поглед! Дали съм погалил не знам, но нашите два погледа изведнъж се срещнаха и стана чудото... Момичето ми

Мечтата на Моцарт

се усмихна, с една мила и пленяваща усмивка. Моментално ми изтръпна малешката на лявата ръка. Това било, както казват поличба.

Разбира се и аз се усмихнах, възможно най-глупаво и извинително. Нали разбирате, извинително заради палавия си поглед. Мисля, че ме разбра и повторно ми се усмихна. Душата ми запърха в гърдите като току-що пуснато на свобода канарче.

Вечерта мина весело и шумно. Топлината и добрият коняк си казаха думата. Тайфата се отпусна. Всеки разказа дежурните си вицове, изпя подходящите за случая песни и заяви, че нито времето нито мъглата ще попречат да посети повторно хижаря ерген. Беше една незабравима, майска нощ в планината, която се помни дори след сребърната сватба.

На другата сутрин, тръгнахме надолу по една чудно красива, покрита с цветя и ухания, долина. Слизането трая един час. Беряхме гъби, цветя, билки, кой каквото си хареса. Малката жп гаричка, в подбалканската низина, вече ни чакаше.

Мечтата на Моцарт

След половин час пристигна и влакът за София, като по поръчка! Как мина пътуването обратно, не бе интересно. Поинтересното бе, че ходех след момичето като пале след майка си. То седна в едно малко купе, а аз, се наместих срещу него. Съвсем импровизирано, поне за мен.

Седяхме си ние така, един срещу друг, леко уморени и доволни. Около нас бе тайфата, порядъчно шумна и заета със себе си.

Гледах момичето в зелените очи, а то ми се усмихваше. Така мило ми се усмихваше и нещо говореше. Трудно осъзнавах какво точно говореше. Бях се потопил в тоя красив и зелен поглед, така добър и така омайващ, че не ми се искаше да се откъсна от него.

Открих частта от себе си, оная изгубена част, която никога досега не бях усещал. Беше прекрасно и омайващо. Майското, слънце грееше през прозореца. Златните му лъчи галеха главата му, играеха си с къдриците на смолисто черната коса, извайваха образа на Мадоната от картините на Ботичели.

Мечтата на Моцарт

Поведохме някакъв пряк разговор, касаещ общи теми. Въпреки че знаех името му, едва сега оцених как красиво звучи, Искра, Искрето, Искренцето, Искричката. Разбира се, тези варианти ги повтарях наум, защото казани на глас би било съвсем глупаво и детинско.

Естествено говорех малко, дори твърде малко. Надали знаете, но аз съм пелтек и едно обръщение от моята уста би изглеждало просто така: “И-и-и...съ-съ-съ...кре-е..е-е”... Да бе! Съвсем грозно звучи. Ама толкова грозно, че не знаей какво повече да ви обяснявам.

Тя обаче, не обърна особено внимание на тези мои логистични изпълнения. Продължи да говори, весело и непринудено, сякаш баба разказва приказка на малкото си внуче.

Била биоложка. На учуденото ми изражение обясни, че установявала жизнения статус на един куп бактерии в някакви си там хранителни среди и т.н. Не знаей кой нормален ще започне да храни бактерии, но щом така казва, значи трябва да е истина. Обичала да слуша

Мечтата на Моцарт

много Хулио. Кой беше тоя Хулио, бе? Е, има време. Ще науча.

Та значи, с нейната приятелка слушали много Хулио. Имали купища негови касетки. Прекрасен певец бил! “Щом е толкова прекрасен, пък да го послушам и аз...” – направих първия си опит за среща. “Нямало проблем.” Ха така де! “Ще взема да донеса касетките си със Сантана”. “Чудесно!”

Девоичето засия, явно много обичаше латино музиката. Кой ли не я обича? Но тоя Хулио, наистина не бях го слушал.

Момичето се усмихваше с ослепително бялата си усмивка. Изумрудите на очите му искряха омайващо. Слънчевите лъчи си играеха с къдриците му. Над ламаринения покрив на железопътния вагон сякаш не беше небето над Пирдоп, а библейското седмо небе.

Бях намерил оня част от себе си, която наистина ми липсваше, която несъзнателно съм търсил през годините и която все не съм откривал.

Някой от тайфата запя, “Черен влак се композира... .” Китарата на Петьо дрънна

Мечтата на Моцарт

и всички поехме в един широк глас незабравимия рефрен. Влакът от Бургас наистина ни взеше към София и това, което се пееше в песента си беше самата истина.

Та, така завърши тоя прекрасен излет до старопланинската хижа. Ще попитате, как продължи историята?

Ами, така?! На моменти вървеше добре, на моменти зле. Петъчните вечери в онова задимено кръчме, продължиха с активното мое участие, с едничката цел, да съзра оня зелен и омайващ поглед.

Искрето обаче, невинаги ходеше на тях. Тя сякаш бе забравила за поканата си да слушаме Хулио. Бях нетърпелив и веднъж му напомних. Засмя се и каза, че следващия петък ще вземела касетките от приятелката си и ще сме идели у тях, за да ги слушаме.

Но какво се случи до оня петък?! Даже ме е срам да си го призная. Разхождам се аз една вечер по стъргалото и гледам, че от далечината се задава Искрето. Върви с една своя приятелка. Ходят, разговарят и нещо се смеят.

Мечтата на Моцарт

Замръзнах като я видях. Сърцето ми заби лудо под карираната, каубойска риза, а малешката на лявата ми ръка, мигом изтръпна. Егати реакцията! Бях като скован. Глътнах си езика и загледах като теле в парен локомотив. Наблизо се оказа магазинът за мъжки ризи и май това ми бе спасението. Направих лек кръгом и фиксирах поглед в една шарения, достойна за просташкия ми вкус. Гледах аз, тъпеех, а ухото ми все назад, за да чуе дали отминават. Едната каза нещо на другата и весел смях отекна в блокираното ми съзнание. Дали ме видя? И до тоя момент не успях да разбера. Може и да ме е видяла. В покъсните ни разговори, тя нищо не спомена за такъв вариант.

Искрето наистина удържа на обещанието си. Вечерта на сбирката носеше малък полиетиленов плик, пълен с музикални касети. Моя милост пък бе напъхал по джобовете си касети със записи на Сантана.

Усмихнахме се взаимно и започнахме да ги разглеждаме и коментираме. Тайфата също се включи неупорядено в

Мечтата на Моцарт

дискусията. Оказа се, че само аз не бях чувал за Хулио. Срам и позор! Тъкмо бе моментът да науча, кой е той? Гледах обложките, сетне поглеждах зелените очи и мечтаех. Искях да бъда като Хулио, да пея като него, за да ме хареса. Навремето подрънквах на китара. Припявах някой и друг куплет, но така и не пробих на музикалното поприще.

Бирата бе изпита, кафето привършено, всеки си тръгна за вкъщи. Ние двамата тръгнахме към квартирата ѝ. Тя наистина живееше на квартира, точно в гарсоньерата на братовчед си, който пък бродеше с кораби нейде по океаните. Беше уютна квартира, с много цветя, спретната, поддържана, чиста. Един стар радио грамофон касетофон се мъдреше досами прозореца, под изящна палмичка. Завидях му на Искрето. Така чистичко бе при нея, подредено, натъкмено, светло и уютно. Само жена с вкус може да го направи.

Усмихна ми се, пусна касетофона и в малкия хол се разля една чудно хубава мелодия. Тя идваше сякаш от далечните морета, от изгорелите от слънцето

Мечтата на Моцарт

плажове, от бистро сините лагуни. Беше една приказна темпераментна музика, завладяваща, унасяща, покоряваща. Това значи бил Хулио! Как не съм го чувал досега?! Момичето следеше реакциите ми. Усмиваше се загадъчно и все повтаряше: “Хубаво пее. И като мъж е красив. Как не си го чувал досега?”.

Преди години бях гледал един музикален, аржентински филм. Целият беше наситен с такава музика, чудно красива музика, за живота, за любовта, за човешките чувства.

Гледах Искрето, слушах Хулио и сякаш някаква магия ме обзе. Не можех да откъсна очи от нея. Сърцето ми биеше, развълнувано, мисълта летеше в безкрая, летеше, летеше и пак се връщаше, за да попие отново блясъка на зеления поглед.

“Н-н-е знаех! Н-н-е знаех, че пее та-та-така хубаво! Тоя Ху-у...Ху-у.. е го-о-о го-оляма работа!” – пелтечех развълнуван и разтривах изтръпналата си малешка. Момичето се усмиваше и ме гледаше мило, като някаква добра фея. Чакаше нещо... По-късно, като размислих, се сетих, че е чакало да го

Мечтата на Моцарт

поканя да танцуваме. А аз дръвника, дори не включих какво чакаше да сторя. Не можах да уловя подходящия момент. Как щях да се упреквам след време за този мой пропуск! Чакало е да го поканя, независимо от моето пелтечене и нескопосаност.

След време, разказвайки на Тишо тая ситуация, той се плесна по коляното и извика. “Абе ти наистина си много задръстен! Как можа да изпуснеш момента! Абе тъпако-о-о!” Май си беше прав. Танцуването няма нищо общо с пелтеченето и обратното. Доказано е!

Сигурно се досещате, че пеенето на Хулио го свързах завинаги с онова добро и пленяващо, зеленооко момиче. Той стана любимия ми латино певец. Каква полза! Двайсетте касетки с негови записи още се мъдрят в шкафчето на библиотеката ми. Интернетът непрекъснато ме снабдяваше с новите му изпълнения, но Искрето вече изчезна. Изчезна завинаги от живота ми.

По-нататък нещата се развиха като в лош, сапунен сериал. Бяхме на един излет в Мальовица. Пак бяхме с нашата

Мечтата на Моцарт

тайфа. Около Искрето обаче се завъртя Тишо. Моята персона вече не бе обект на нейния интерес. Ядях се отвътре, но нищо не можех да измисля. Моят изповедник се бе докопал до създанието, което ми бе превзело сърцето и душата. Какви подлеци могат да бъдат най-близките ти приятели! Скапанякът му със скапаняк, и той най-нахално заяви, че обичал да слуша Хулио. Майната му!

Искрето вече съзнателно ме отбягваше. Някъде горе, до Еленското езеро, един образ от нашите ни бе щракнал с фотоапарата си и това бе единственият ми останал спомен от нея. Беше усмихната, седнала до Тишо, подпряла нехайно ръка на коляното му. А аз зад тях, надничащ като лалугер, опулен, чакащ, без сам да знае какво чака. От тогава не обичам да се снимама. Не че не съм фотогеничен, ами така, просто мехващат в глупави пози.

Мина година. Някой ми каза, че видял две любовни двойки от тайфата да се мотаят около ведомственото бунгало на нашата служба, горе в планината. Само Тишо имаше ключове от него. Все по

Мечтата на Моцарт

туристически бунгала се бута тоя човек! По описание едното гадже приличало на Искрето, а другото на нейната приятелка, оная с касетките на Хулио. Ясно! Ясна е работата! На другия ден Тишо мълчеше пред мен като партизанин на разпит. Само от време на време ме поглеждаше виновно, гадаейки какво ли мисля за него. Ясно е какво! Да бях мангал щях да му отрежа гръцмуля. Да, ама не съм. Мамето ме е родила тих и толерантен човек. Дали беше момента да толерирам Тишо, вие ще кажете?

Виждах Искрето все по-рядко и по-рядко. Чух, че нещо се е поболяла. Който и да питах, никой не можеше да ми даде точна информация за нея. Тя не идваше вече на сбирките в онова задимено кръчме. Ходела по планините, но не с нашата тайфа. Намерила си една друга, по-организирана. Пътували с автобус до хижите. Какъв ли ще е тоя туризъм, когато се возиш по асфалт от града до хижата и обратно? Няма никакъв кеф, нито емоции. Даже и китарата на Петьо не би могла да те развесели.

Мечтата на Моцарт

Случи се така, че миналата пролет почина Емо, тартора на тайфата. На погребението се събрахме всичките дванайсет образа под брой. Всеки с по два карамфила в ръка. Беше много тъжно. Женската част се обливаше в сълзи, а ние мъжете, какво да ви кажа, гледахме тъпо. Не можехме да проумеем, че вече нямаше да бъде същото. Отиде си един от нас.

Тогава за последен път видях Искрето. Плачеше сърцераздирателно. А на мене ми се късаше нещо отвътре. Гледах хубавите зелени очи ѝ ми се искаше да протегна ръка и да избърша сълзите от тях, да ги погаля, да ѝ простя всичко. Какво да ѝ простя? И сам не можех да кажа. Просто ето така, бях готов да прощавам на всяка и на всички, каквото и лошо да ми бяха направили. Казват, че съм бил добър човек. Не зная. Може и да е така. Може би съм добър, но си имах своите човешките чувства. Кой ли ги няма?

Оттогава минаха шест години. Вече не ходех в оная задимена кръчма. Някой от старата тайфа щом ме види и веднага ме

Мечтата на Моцарт

запитва, “Какво става с тебе, бе? Да не си болен? Ела довечера, че организираме едно ходене до Пробойница.”. “Организирайте си, казвам! Тоя път ще е без мен! Нещо не съм във форма. Не ми е до Пробойница.”

А ако ме чуеше Тишо, веднага щеше да подметне с неизменната си присмехулна усмивка: “Ами ако се появи Искрето, няма ли да дойдеш?”

Майната му на тоя Тишо! Вече не ми е приятел. Вече никой от тях не ми беше приятел! За какво ли да ходя там насила?!

Сега ако ме видите, няма да повярвате, че съм същият човек. Побелях, поумнях, натрупах килограми. Душата ми някак загрубя. Пелтеченето си отиде с онова далечно и незабравимо време.

Искрето си бе намерила един хубав, млад приятел. Беше спечелила зелена карта и бе заминала с него за Щатите. Чух, че там си бе родила хубаво, мургаво момченце. Нарекла го Хулио, на името на оня неин любим певец. Намерила си била и работа. Установявала жизнения статус

Мечтата на Моцарт

на задокеанските бактерии. Да е жива и здрава! И внуци да дочака!

А аз, потънал в сивите дни на ежедневието, колчем чуя някоя от онези латино – мелодии, на тоя проклет Хулио, веднага спирам, където и да съм. Посягам с едната си ръка и започвам да трия изтръпналата си малешка.

Това е някаква магия, повярвайте! Зелените очи изникват мигом пред мен и галейки душата, ме захвърлят в безкраята, където малко хора знаят, е далечната вселена на прекрасното.

ТЕАТРАЛЕН СЕЗОН

Винаги когато бе напрегнат, Ламбо сънуваше един и същи сън. Сънуваше първия си ден в казармата, по-точно строевата подготовка на плаца, навлечен с несъразмерно големите дрехи и опасан с пълно казармено снаряжение. Ето и сега, сержантът му крещи в дясното ухо, запенил уста, изцъклил очи, подбирайки думи, които стряскат и шашардисват всеки чувствителен, млад новобранец.

— Р-редник Петров!

— Аз!

— Това, дето не изпълнява командата, “Кръгом!”, твоят задник ли е?

— Тъй вярно!

— Три крачки пред строя! А-а-а-рш!

— Сушам!

— Трийсет и пет лицеви опори! С автомат! Почни! А-а-с! Два-а! А-а-с! Два-а!

В този върхов момент Ламбо скачаше в леглото, вперил очи в тъмнината, с

Мечтата на Моцарт

оросено от пот чело, дишащ на пресекулки, опитващ се да осъзнае, стария кошмар ли е това или казармената действителност?

Този път кошмарът се яви по конкретен повод. Една година Ламбо се мотаеше без работа. Утре го чакаше интервю пред една комисия за заемане на свободното, работно място за електротехник в градския театър. Въпреки, че мястото беше предварително уредено за него от един стар познат, той все пак се притесняваше. Вълнуваше се като млада мома на първата си любовна среща. Кой ли ще го разпитва? Дали ще има актьори в комисията? Как ли ще го гледат? Все въпроси и въпроси, бъдещи неизвестност и вълнение.

На интервюто обаче, всичко мина нормално. Усмихнати и възпитани хора разпитваха кандидатите, един по един. Другите бяха дори по-притеснени от него. За работата се яви и един възрастен фукльо, който с интересни фрази и превземки се опита да впечатли хората от комисията, но уви. Успя само да разведри обстановката. Избраният беше той,

Мечтата на Моцарт

Ламбо! С разтуптяно сърце узна, че ще работи в това тъй интересно място-театъра.

Имаше какво да види и запомни през тези първи дни. Сграда-огромна, подземия-неизбродими, задължения-неизброими, лица-много! Едни бяха любезни, други безразлични, трети безкрайно интересни.

Тук за първи път Ламбо разбра, какво е да се чувстваш „прозрачен“. Просто така го гледаха актьорите, все едно, че не съществувахе на тоя свят. По принцип, те така си гледаха, не само него, а всички индивиди, които не са актьори, но Ламбо досега не го знаеше.

Запозна се и с бъдещите си колеги-Куцото Пиле и Мадамата. Впрочем, те и двамата имаха еднакви имена, както се казва, бяха адаши. Тази еднаквост на имената обаче, не означаваше и еднаквост в характерите. Куцото Пиле в повечето случаи страдаше от традиционен, пиянски махмурлук, с който едва се справяше.

Едър и силен мъж, той бе неизлечим фен на всички местни актриси. Знаеше за

Мечтата на Моцарт

тях всички реални и нереални клюки. Беше добродушен, но много често изпадаше в ярост, когато Мадамата му скроеше някой номер. По-нататък, Ламбо щеше да разбере, че двамата си погаждаха един на друг чести номера, при това, с една неподправена артистичност. Какво ли не прави дългият трудов стаж в един провинциален театър?

Мадамата пък, беше антипод на своя колега. Дългата му, оредяла коса, непрекъснато се развяваше насам и натам, от кабинета на директора до стаята на перукерката. Имаше хитри, неспирно шарещи очи, регистриращи ценни или не дотам ценни обекти за крадене. Мазният му глас, човек можеше да чуе в най-скритите къшета на голямата, театрална сграда. Заговорите и ловките кражби бяха негово неизлечимо хоби.

Това щяха да бъдат най-близките колеги на Ламбо. Запознаването с членския състав на театъра бе кратко, впечатляващо и интересно.

Съседното помещение, до неговото, бе работилницата на Методи Общия. Той бе

Мечтата на Моцарт

известен на всички, обаче като Ясновидеца. Изпълняваше длъжността, „общ работник“ и като такъв, бе с най-дългия трудов стаж от всички технически служители. От всички служебни задължения, най-неприятното за него бе, чистенето на запушените тоалетни.

Той пускаше в ход едно неспирно мърморене, обличаше скъсаната под мишниците престилка и се запътваше към проблемната, актьорска тоалетна. Гледайки го човек отстрани, би си казал, че Ясновидецът от всичко най-мрази актьорите от мъжки пол. Те най-често запушваха тоалетните с фасове. Това обаче бе привидно.

Ясновидецът бе най-известната личност в театъра, пък и не само в театъра. Пред вратата му имаше винаги по 5 - 6 човека, които търпеливо чакаха да ги приеме. За да избегнем излишните въпроси, ще кажем, че той имаше загадъчната слава на народен лечител, комбинирана с гадаене на бъдещето.

Слабостта му бе нежният пол. Дребен на ръст и сладкодумен, той омайваше слабохарактерните с най-невероятни,

Мечтата на Моцарт

лъженаучни тези и факти. Лесно е да се предположи, че голямата част от женския, актьорски състав му бяха “пациенти”. Казвам “пациенти”, защото, без излишна скромност, Ясновидецът се вживяваше като лекар. Не само се вживяваше, но си и вярваше, което пък, нередко, бе източник на комични слухове по негов адрес.

Въпреки всички човешки слабости ще кажем, че той бе добър по душа човек. Това му качество, не след дълго, стана причина да се превърне в най-близкия приятел на Ламбо. Темите им на разговор бяха най-разнообразни и по форма неизчерпателни. Заплатите им в театъра бяха едни от най-мизерните. Тази тема бе всъщност и най-дискутираната от всички, която ги занимаваше през свободното време.

Постепенно, Ламбо свикна да носи тежката, двойна стълба, с помощта на, която сменяваше неизчерпаемото количество изгорели, електрически крушки по всичките му там зали, коридори, мазета и гримьорни. Свикна и с безкрайните, изтощителни, вечерни

Мечтата на Моцарт

дежурства. Те удължаваха работния му ден на 11-12 часа. Свикна и с опасните бродения в мрачните, тъмни подземия на театъра, където се намираха главните, електрически съоръжения. Научи и всички тайни места в огромната сграда, както и местата за, плътската любов на някои по-свободомислещи актьори.

Когато Ясновидецът нямаше “пациенти”, двамата, нерядко, се озоваваха на покрива на високата сграда. Наблюдаваха града, хорския поток и високите скали на близката планина. За един такъв поглед, си заслужаваше да изкатерят прогнилите, метални стълби, да минат по опасни первази, да се качат на разнебитените асансьори.

Другото, любимо място на Ламбо беше при тоноператора, Антонио. Седнал на стола до него, той с благоговение наблюдаваше работата му с големите, професионални магнетофони, следеше настройките на звуковите ефекти и пред премиерните подготовки. Антонио свикна с него и винаги, когато го видеше, му пускаше по някой хубав запис на класическо произведение. Ламбо много

Мечтата на Моцарт

обичаше класическата музика. Всъщност, той обичаше всяка хубава и нежна музика, отговаряща на настройката на чувствителната му душа. Отбиваше се и при осветителния пулт на Найдено. Това обаче бе твърде опасно място. Изискваше се абсолютно пазене на тишина и не само това. В повечето случаи, там се задържаше директорката, често изпълняваща ролята на режисьор на театралните постановки. Тя бе сприхава и нервна жена, вдъхваща респект в целия театрален колектив. В началото, Ламбо го беше много страх от нея. Постепенно обаче разбра, че тя е един талантлив и работлив човек. Това премахна всякакви прегради и той започна да гледа на нея с подобаващото уважение и внимание. Тя бе всъщност и човекът, който го назначи на работа.

Не можа да свикне обаче с едно, с мръсните номера на двамата си колеги. Куцото Пиле беше постоянно пиян. Когато по някаква случайност се окажеше трезвен, тогава пък го мъчеше жесток махмурлук. Ръцете му трепереха и на практика не можеше да свърши

Мечтата на Моцарт

каквато и да е сваятна работа. Държаха го само, защото бе, един от най-старите работници в театъра.

Естеството на задълженията на Ламбо бе такава, че в повечето случаи не можеше да се свършат без колегиалната помощ на втори човек. Куцото Пиле по принцип не му отказваше. Друг бе въпросът, че невинаги бе в състояние да му помага.

Веднъж се наложи да подмени един прекъсвач в театралните подземия. Имаше нужда от помощник, който да му осветява мястото на работата. Случи се така, че Куцото Пиле беше горе-долу в нормална форма.

Тръгнаха към подземиято. Ламбо носеше прекъсвача под мишница. Куцото Пиле вървеше отпред и осветяваше пътя. Прескочиха няколкото напречни греди и в един ъгъл откриха таблото. Ламбо се залови за работа. Светлото петно на фенерчето непрекъснато трепкаше и все не можеше да се установи върху работното място, където ръцете на електротехника шареха и монтираха

Мечтата на Моцарт

прекъсвача. В един момент, той се изправи и изнервено подвикна.

— Ама не светиш добре! Я ела от тая страна, че ръцете ми отмаляха.

Започна отново. Остана само да завие един, нищо и никакъв болт, когато светлинния лъч на фенерчето изведнъж литна нагоре и се загуби в хаоса от стоманени въжета. В настъпилия мрак отвертката на Ламбо се отплесна и долепи съседния фазов проводник. Лумна голямо огнено кълбо, което за миг ги ослепи и отхвърли назад. Ламбо отскочи по инстинкт и се блъсна в колегата си. Дватама загубиха равновесие и паднаха по гръб на циментовия под.

При падането, Куцото Пиле бе угасил светлината. Няколко безкрайни минути, двамата седяха и не смееха да мръднат. В тишината се чуваше само тракането на зъбите на Куцото Пиле и пресекливия дъх на Ламбо. Страхът от късото електрическо съединение бе шокирал и двамата.

— Какво правиш бе нещастник?! Къде светиш на майната си?! – едва поемащ дъх, изруга Ламбо.

Мечтата на Моцарт

— Плъ, плъ... – изфъфли Куцото, захвърли фенерчето и с неподозирана за него енергия закуца към изхода.

Ламбо го изпсува на глас, наведе се, напипа фенерчето, запали светлината и внимателно, с трепереци ръце завърши започнатата работа. От този момент, той и не посмя да моли Куцото Пиле за помощ.

Събитието не мина обаче безметежно. Неочаквано плъзна слух, че Ламбо бил некадърен, че подложил колегата си на опасност, че не знаел правилата за безопасна работа. “Достоверните факти” разпространяваше Куцото Пиле, а Мадамата дотуряше от себе си грижливо подправени, колоритни окраски на събитието.

За Ламбо небето започна да се стъмва. Където и да минеше, усещаше любопитните погледи на околните, приковани върху себе си. Актьорите, доскоро безразлични, сега започнаха да го заглеждат внимателно. От прозрачен, той се превърна, в некадърно, техническо нищожество.

Мечтата на Моцарт

Минаха няколко месеца. Наближи Коледа. Предстоеше голяма, коледна ваканция за целия театрален колектив. Неочаквано, свиха люти студове. Настъпиха и големи промени в ръководния, театрален състав. Дошлата на власт партия, направи партийно прочистване. Работливата директорка режисьор бе уволнена по партийно усмотрение и трябваше да си замине за София. На нейно място, силната партия назначи за директор един върлинест актьор от младото, театрално поколение. По-късно Ламбо узна, че този актьор и Мадамата били много близки. Какво ги свързваше, така и не можа да разбере. Разбра го след инцидента с дизеловия агрегат.

Мадамата служебно бе натоварен да се грижи за техническата поддръжка на агрегата. Вниманието му обаче не бе насочено към повереното му техническо съоръжение, а към разкачените, неизползвани електродвигатели. В моментите, когато вървяха спектакли, той ловко ги демонтираше и изнасяше един по един. Товареше ги на личния си

Мечтата на Моцарт

автомобил, предвидливо паркиран до задната врата на театъра. Изнасяше ги така ловко и тайно, че никой не можеше да го види.

Случаят с дизеловия агрегат беше много прост. Мадамата беше забравил да източи водата от него и когато всички се върнаха от коледна ваканция, се установи, че лютия студ бе спукал двигателния, работен блок. Просто водата се бе превърнала в лед, а леда разширявайки се, бе погребал надеждите на театралите за резервно електрозахранване.

Няколко дни Мадамата ходеше като болен. Щетите бяха за хиляди левове. След това, някак бързо се успокои и дори започна да пуска шеги, ни в клин, ни в ръкав на тая тема. Ламбо, малко късно, разбра номера. Разбра го, когато новият директор го извика и му поиска обяснение за щетите. С възмущение узна, че той – електротехника, е най-компетентния по дизел агрегатните въпроси и поради тоя факт е морално отговорния за случилото се. Никакви възражения не помогнаха. Така, на бърза

Мечтата на Моцарт

ръка, той се оказа виновен за немарливостта на Мадамата.

Тежки мисли го налегнаха. Тези, двамата свои колеги, и при най-добро желание, вече не можеше да гледа пред очите си. Подлото им и мизерно поведение, го възмущаваше до дъното на душата, но нищо не можеше да стори.

Заседя се при Ясновидеца. Вече не наблягаше на работата, така старателно, както в началото. Всичко му стана безразлично. Вълнуваха го само театралните спектакли, които можеше да гледа безплатно. Щом започнеха, сядаше някъде отзад и се пренасяше в театралното действие. То му отвличаше вниманието от грубите и мръсни шеги, от злобата и ненавистта на двамата му колеги. Работата му в театъра стана отегчителна, неприятна и безразлична.

Ясновидецът, психологически отгатна състоянието му и се опита да го разсее с няколко интересни истории, щом видя отчаяното му лице. Антонио, тон оператора, също му съчувстваше. Дори му подари хубав, чешки грамофон.

Мечтата на Моцарт

В театъра работеше като чистачка една възрастна учителка-пенсионерка. Нищожната пенсия едва ѝ позволяваше да свързва двата края. Като узна за случая, тя го изчака в един коридор и дълго му говори за трудностите на живота, за злия дух, вкоренен в хората. Ламбо я гледаше замислен в очите и там четеше дълбоката философия на патилия, интелигентен човек. Тя, като че ли надникна в душата му и направи онова, което никой от окръжаващите го, не успяха. Вдъхна му вяра в доброто и в живота.

Доиде лятото. В провинциалния град се случи знаменателно събитие. Започна национален театрален фестивал. Градът се оказа гост на няколко столични и провинциални театри. В спектаклите щяха да играят едни от най-добрите актьори в страната. Всички се вълнуваха. Вървеше трескава подготовка за фестивала. Работа имаше много. Никой не се спираше. Работеше много и Ламбо. В такава атмосфера, никой не обръщаше внимание на подробностите. Всеки гледаше главното.

Мечтата на Моцарт

Подробностите обаче се случиха. Мадамата открадна чешмените батерии в умивалнята на втория етаж. Главното стана пък на другата сутрин, когато дошлата вода, наводни целия, втори етаж, декори, гримьорни, та чак прокапа в реквизитната.

В началото на един театрален фестивал, такова събитие в гост театъра, беше вече скандален факт. В развихрилият се скандал, виновен стана отново Ламбо. Мадамата сновеше непрекъснато от кабинета на новия директор до гримьорните на актьорите. Навсякъде той бе вътрешен, чевръст, мазен и знаещ.

Куцото Пиле току-що бе почерпил с ракия Първан реквизитния. Последният пък, се бе така разгорещил, че бе извадил от склада на реквизитната стара манлихера и налиташе да гърми с нея Ламбо. Ситуацията стана неудържима. Директорът извика Ламбо и му заяви, че присъствието му в театъра, след завършването на фестивала, е нежелателно. Заяви го меко, мазно, артистично както само един актьор

Мечтата на Моцарт

можеше да го направи. Не искаше да чува никакви обяснения и тълкувания.

Сърцето на Ламбо се стегна болезнено. Обзе го мрачно настроение. Нямаше на кого да се оплаче. Нямаше кой да го защити. Всички се страхуваха от новия, “партиен” директор. Възрастната чистачка, като го срещнеше по коридора, само клатеше глава и въздишаше. Ясновидецът неочаквано си „сложи катинар” на устата. И той бе усетил силния “партиен дъх”. Като че ли само Антонио не обръщаше внимание на клюките и злостните клевети. Той го посрещаше усмихнат. Пускаше му някое подбрано парче класическа музика и двамата говореха, на дълго и на широко за композитори, театрални ефекти и останали в „златния” фонд, минали спектакли.

Неочаквано, дойде времето и за последния, фестивален спектакъл. В него щеше да играе любимеца на градската публика, Дамян Гъдуларов. Сюжетът на спектакъла беше чудесен. Действието се развиваше някъде в Испания, през средните векове. Любимата на главния

Мечтата на Моцарт

герой боледуваше. Любовта между двамата бе толкова силна, че в един прекрасен момент, силната любов, побеждаваше триумфално болестта и грозящата смърт. Всички бяха прочели сценария, но очакваха с нетърпение вдъхновената и обаятелна игра на Дамян Гъдуларов.

Преди началото на спектакъла, Ламбо зае място до Антонио. Мислите му бяха мрачни. На другия ден, щяха да го уволнят. Къде би си намерил работа при тая безработица? Това се очертаваше да бъде и последното му гледане на театрално представление. Липсата на пари, отнемаше за неопределено време възможността за посещение на театър. Със свито сърце, той зачака началото на действието.

Антонио зареди магнетофонната лента и надзърна през люка на операторската кабина. Ламбо се беше изправил зад него и с любопитство наблюдаваше посетителите в салона. Едни още търсеха места, други говореха оживено, а трети гледаха завесата, в очакване на първото, театрално действие.

Мечтата на Моцарт

Изведнъж Найден осветителя, намали силата на осветлението. Шумът в залата затихна. Завесата трепна и бавно се оттегли към ъглите. На осветената сцена бе подреден декора, представляващ стари къщички в малко, испанско градче. Вратата на една от къщиците се отвори и оттам се появи Дамян Гъдуларов, облечен в бедни, дрипави дрехи. Публиката заръкопляска. Дамян ѝ беше любимият актьор.

Антонио пусна магнетофона и в салона се разнесе тъжна, испанска мелодия. Ламбо застина неподвижно, грабнат от началния момент на спектакъла.

Започна истинското театралното действие. Публиката въздишаше, ахкаше, смееше се. Дамян, както винаги, се бе вживял в ролята си. С какъв патос се молеше на бога да излекува болната му възлюбена! А тя, бледа и немощна, протегнала ръка, галеше наскърбено отчаяното му лице, прошепвайки прощални думи. Най-сетне, за да разсее натрупаното напрежение, се появи старата знахарка, която с целебни билки

Мечтата на Моцарт

вдигна болната от легло. Дамян ликуваше, публиката ликуваше. Радостните, меки багри на прожекторните светлини заляха сцената.

Антонио беше заредил на магнетофона новата лента. Той натисна клавиша и в театралния салон се разнесоха звуците на вълнуващата испанска мелодия “Танцуваща креолка”. Пееше Хулио Иглесиас, наричан, “Славейт на Латинска Америка”.

Дамян, със сияйно лице, бе хванал нежно любимата си през кръста и танцуваше прехласнат по празничната сцена. Публиката ръкопляскаше в такт с мелодията. Тук-там се разнасяха възгласи на по-емоционалните зрители. Нежната мелодия политаше нагоре, рееше се във въздуха, като бяла гълъбица, в утринната синева и будеше радост и възторг в десетките души и сърца.

Антонио долови някакво движение зад себе си. Обърна се и ахна. Вдигнал засмяно, лице към тапицирания таван, затворил унесено очи, протегнал ръце встрани, Ламбо танцуваше. Мрачното

Мечтата на Моцарт

настроение, което допреди малко го гнетеше, се бе стопило. Спектакълът бе изтрил като с вълшебна пръчка всички натрупани огорчения и тровещи обиди. Нежната песен пречистваше душата му, зареждаше го с радост. В този върхов момент, Ламбо прегръщаше и се отдаваше, на вродената във всеки от нас, любов към живота и щастието.

— Тони, дай му зор на тая техника, бе приятел! – пророни с треперещ глас изтерзания електротехник.

Антонио, протегна ръка и завъртя копчето на усилвателя. Салонът се изпълни с живот и ликуване. Публиката ръкопляскаше и потропваше с крака по износения мокет.

Някакво малко момиченце се бе отделило от майка си и се въртеше усмихнато, досами сцената, гледайки омагьосано танцуващите актьори. След това спираше, изпляскваше с ръчици и се завърташе отново.

Възрастната учителка, обезсилено подпряна на изходната врата, тихо плачеше.

МЕЧТАТА НА МОЦАРТ

Майка му стара, от всички сезони най мразя есента! Особено тоя месец ноември. Ето и сега, свил съм се на кравай под ниския балкон на тая панелка и треперя като куче. Мушнал съм муцуна в черната си козина, но и това не помага. Тая гадна мъгла все пълзи от реката, стеле се край мен, провира се от всякъде и ми създава оня дискомфорт, който имах, когато стопанин ми беше оня хърлешки циганин.

Даже и ония дребни животинки, които са се набили в козината ми, щом усетят малко влага и започват да хапят. Отвратителна напаст! Колко пъти се опитвам да ги изморя и все без успех. Ето и сега, с нежелание изоставям удобната си поза и с дясната лапа започвам да ги мачкам и бръскам от врата и ухото си, но напразно. От опит знам, че ефекта ще бъде нулев.

Иначе казано, без да си кривя душата, животът ми не е толкоз лош. Откакто си

Мечтата на Моцарт

запазих моя територия в тоя панелен град, почти не гладувам. По-рано беше много по-лошо, даже отчайващо. Двамата с Ачо бяхме роби на оня мургав и зъл каруцар от Хърлец. От време на време ни залъгваше с по някой смрадлив кокал от откраднат петел, но в повечето случаи си гладувахме. А що бой падаше, да не ви разправям. Моят глас пресипна от неволята, а счупения крак на Ачо въобще не можа да заздравее.

Най-накрая клетата ми дружка не издържа и се опита да избяга. Обаче не успя. Нали куцаше. Двете циганета, зли като баща си, го настигнаха и хванаха. Без много да му мисли онова Чудовище извади ножа и го прикла. От тогава получих стрес и гласа ми остана и до сега леко пресипнал.

На другата сутрин циганката одра Ачо и Чудовището го хвърли в каруцата. Мен върза отзад и волю-неволю трябваше да ида с него на пазара. Беше петък. Никога няма да го забравя тоя ден. Одраният Ачо бе продаден на кебапчията, а оня без много да му мисли го нарязва на парчета и

Мечтата на Моцарт

го хвърли на димящата скара. Гледах и не можех да повярвам на очите си.

Хората пристъпяха, посочваха си късчета Ачово месо, вземаха ги и изяждаха с апетит по-голям от моя. Ужас!

Не можех повече да чакам. Вероятно и с мен щеше да стане същото. Прегризах найлоновата връв, с която бях вързан и побягнах на запад по шосето за Лом. От тогава ми остана и един пречупен зъб. Връвта беше дебела, но нямаше начин. Нали разбирате? Беше въпрос на живот и смърт.

Бях изпосталял от глад. Преплитах крака. Лапите ме боляха, гърбът ме болеше, всичко ме болеше. С една дума, кучешка неволя! Когато вече си мислех, че ще падна на пътя от умора и слабост, пред мен неочаквано се показа онова място, което хората наричат „гровища“.

Беше една гора от камъни, свят да ти се завие. В тоя момент имаше таман три погребения. Скрих се зад един камък, за да изчакам да си отидат хората, а след това пристъпих и като започнах едно ядене. Нямах спомени да съм ял преди

Мечтата на Моцарт

това толкова много. Ядох, ядох, а след това повръщах. Починах си и пак ядох.

Хубаво нещо са това гробищата. Така си мислех тогава. Обаче за мое нещастие се оказа много тъжно място. Цял месец живях там, но не видях никой да се смее. Всичко живо плачеше. Търпях, търпях, пък нали съм си чувствително куче, цялата тая ситуация започна да ми действа зле на нервите. В един много дъждовен и много тъжен ден не се стърпях и си дигнах чукалата.

„Атомната столица“, както наричаха хората тоя панелен град, се оказа много оживено място. Отначало хич не можех да свикна на тая лудница. Коли префучават, хора бързат, да се сбъркаш какво да правиш. Където и да ида, все запазени територии от мои подобни. Тук ще ме сдавят, там ще ме залаят, докато най-после попаднах на тоя чист и тих район до стол No3. Разбрах, че това ще бъде моята кучешка територия.

Сутрин, след като се протегна и прозина, както правят всички домошари, за раздвижване на лапите обикалям четирите кофи за смет. Там винаги има

Мечтата на Моцарт

нещо интересно за ядене, я някой кокал, я парчета от оглозгано пиле, я остатъци от пържена риба. Въобще не придирям. След това се отбивам отсреща, при ремонтираната кръчма. Там вече ме познават. Докато почиват, работниците ми хвърлят, я парче от баничка, я късче сандвич или някоя друга вкуснотия. Подсвирват ми и се смеят. Много съм им симпатичен. Впрочем взаимно сме си симпатични.

Към обяд идва най-интересното. Заставам в дежурната си поза “стенд бай” пред стол No3. Отвътре ухае така апетитно, че свят ти се завива. Гледам съсредоточено през отворената врата и се облизвам. Готвачките съблазнително разсипват невероятно вкусни манджи по чиниите. Научих се да преглъщам възможно най-артистично. Хората от масите веднага ме забелязват и на излизане ми хвърлят остатъци от най-интересни и вкусни неща. Не бях си и мечтал за такъв райски живот.

След това по неволя трябва да мина край блок No1a. Там, на първия етаж, надничайки над перваза на балкона, се

Мечтата на Моцарт

появява пекинезката – Чочка. За голяма моя изненада и съжаление, веднага щом ме зърне, тя започва някакъв глупав и неистов лай. Нищо не съм й направил, даже напротив, поглеждам я с умиление и интерес. Въртя й приятелски опашка. Ами-и-и! Лае Чочка, та се къса. Когато ме залая за първи път, четирима човеци се показаха на балконите. Чудеха се какво става. Аз обаче си стоях мирно и гледах приятелски пекинезката. Те загубиха интерес и повече не се показаха.

Мина доста време откакто се заселих тук, почти месец. Чочка обаче винаги, когато ме види изпада в истерия. Дали пък й действа зле пребиваването в затворено пространство? Нито веднъж не съм виждал стопанина й да я разхожда. Ами, че тя ще полудее така! Съжалявам я, но не мога да й помогна. Очаквам обаче да свикне с моето присъствие и да разгадае приятелските ми жестове. Дано стане по-скоро!

В тоя град има една много опасна зона. Тя е зад главната улица, до магазина за плодове и зеленчук. Зад една

Мечтата на Моцарт

бяла, и красива оградка расте свежа, чудно хубава тревица. Щом я зърнах и тутакси ми се прииска да си потичам по нея. Намерих един отвор в оградата и се мушнах вътре. Не знаех какво ме очаква.

Отнякъде, незнайно откъде, изникна един огромен и свиреп звяр. Човеците му казват „немска овчарка“. Че като се спусна оня ми ти звяр към мен, леле боже! За миг се обърках и се зачудих накъде да бягам. Мълчи звярът и връхлита. Поставете се в моето положение. Преписка ми се от страх!

Рипнах с отчаян скок над оградката и така се спасих. За мой щастлив кучешки късмет, оня не пожела да ме последва. Обаче това ми бе за урок. Никакви вече бели оградки и зелени тревички! Моята територия си е моя! Не пускам никого в нея и рядко излизам вън от нея. Спокойствието преди всичко!

Понякога, като ми доскучае, притичвам до „Стария пазар“. Всяка сутрин, в един павилион пържат мекици. Край него се редят много човеци. Купуват, мляскат и ако се покажеш

Мечтата на Моцарт

благонадежден, ти хвърлят по някой залък.

Там се срещаме с един мой събрат. Той е много плашлив и не смее да ми съперничи. Нали съм си умен и интелигентен, веднага спечелих симпатията на двамата бекяри. Единият е с брада и мълчалив. Другият, със синьото яке и шапката с дълга козирка, ми стана много симпатичен. Винаги, щом ме види, ще подсвирне, ще ме нарече „Джони“ и ще ми подхвърли парче от мекица.

Свикнах да го радвам по свой, ефектен начин. Подскачам енергично и улавям парчето още във въздуха. Голямо удоволствие му създават тези мои подскоци. Тръгвам след него и го следвам чак до разклона на шосето за Лом. Разбира се, заедно изяждаме мекиците.

След обяд обикновено отивам до голямата бяла сграда. Тя е най-голямата сграда в града. Трябва да мина обаче край двата клуба, на СДС и БСП. Те са слепени един до друг. От тях винаги се носят апетитни миризми.

Погледнато от кучешка гледна точка, клубът на БСП е по-интересен. Почти

Мечтата на Моцарт

винаги оттам се носи миризмата на пържени дробчета. Хората седят на хубавите столове, пийват бира и хапват. Колкото и да ги гледам, колкото и да въртя опашка, никой не ми подхвърля нищо. Такива скръндзи не съм виждал никъде!

Отзад на бялата сграда има един малък служебен вход. Обикновено спирам там и чакам. Чакането винаги бива възнаградено. Ще кажете, раздават хубаво ядене? Ами! Няма подобно нещо! Винаги, когато ида там обаче се вълнувам така, че сърцето ми примира. Може да не знаете, но съм много музикално куче. Щом чуя хубава мелодия и се разтапям.

Забравям всичко, протягам врат и почвам да вия мелодично в такт с мелодията. Просто неконтролируемо състояние. Спирам пред малката вратичка, застивам търпеливо и чакам. В даден момент от вътре започва нещо да свири, така игриво и така хубаво, че почти се забравям от прехлас. Вдигам глава и започвам да вия, ту високо ту ниско, така както ме води мелодията. Вътре, в малкия салон има деца. Те

Мечтата на Моцарт

започват да подскачат, да викат „иху“ и да пляскат с ръце.

Един ден, даже не съм се усетил как, музиката свиреше, аз виех и така унесен, бях затворил очи. Когато ги отворих, се стъписах. Бяха ме наобиколили деца. Един плешив господин ме гледаше усмихнат и им правеше знак да мълчат. „Той е истински Моцарт!“ – каза, а децата при тези думи се развикаха и запляскаха: „Моцарт! Моцарт! Моцарт!“. Всички бяха благоразположени към мен и затова на кучешката ми душа бе едно весело и игриво.

Свикнах да ходя често до голямата сграда, даже когато не намирах нищо за ядене. Тая музика ми бе завладяла душата. Децата ми се радват, милват ме по ушите, по гърба и непрекъснато ми говорят, „Моцарт! Моцарт!“. Плешивият човек ми носи разни вкуснотии. Въобще щастието е пълно.

Пускат музиката,хващат се за ръце и играят около мен. А аз щом я чуя тази музика и започвам...

Веднъж, май беше празник, дочух откъм площада една друга музика.

Мечтата на Моцарт

Кучешкото ми любопитство не издържа и аз заситних към така интересното място. На малкия площад, пред паметника с брадатия човек се бе събрала тълпа човеци. В тълпата бе образуван кръг и група красиви момичета, облечени в червени носии и с цилиндрични шапки, маршируваха и размахваха къси пръчки. По принцип, мен винаги ме хваща шубе от пръчка. Поради това запазих прилично разстояние.

От една черна кутия се носеше тактова рязка музика. Не ми хареса! Точно тая музика не ми хареса! Някак си стържеше ухото. Нито пък те запалва към виене. Човеците пляскаха на момичетата, подвикваха им „мажоретки“ и се смееха. Дочух един човек да казва, че днес е било годишнина, откакто селото станало град.

Как може едно село да стане град и досега не мога да го проумея, но точно така каза, не беше ми се причуло. Хич не ми хареса това тържество. Подвих разочаровано опашка и се отдалечих с достойнство. Онова, което радваше тези човеци не радваше мен. Презирах ги! Как

Мечтата на Моцарт

може да говорят такива глупости! Селото станало град!

Майка му стара, от всички сезони най-мразя есента! Особено тоя месец ноември! Лежа си аз под моя балкон, а тая гадна мъгла все пълзи ли пълзи откъм реката, студена и пронизваща. Забил съм муцуна в топлата си козина и си мечтая.

Знаете ли за какво си мечтая? Мечтая си за оня момент, когато Чочка най-сетне ще спре да ме лае, ще изквичи приятелски, ще прескокне парапета на балкона и двамата ще затичаме към голямата бяла сграда. Там тя ще чуе истински хубава музика.

Ще застанем двама един до друг и ще гледаме към полуотворената врата. А когато започне оная музика, ще вдигнем муцуни към небето и ще завием от най-съвършено кучешко удоволствие.

ПРЕЗИДЕНТСКИ ВРЕМЕНА

Винаги съм се чудил на манталитета на българина. С голямо въодушевление се хвърля в употребата на нови и непознати думи, стига те да означават за него нещо импозантно и значително. Без да е осъзнал напълно значението им, включва ги мигом в речника си и започва да ги използва с повод и без повод, при което понякога се достига до абсурдни и комични ситуации.

Например, през епохата на “развития социализъм” стана модерна думата, “началник”, “началник-склад”, “началник-отдел”, “началник-направление”, “началник-гара” и т.н. Само дето не се сети някой да нарече мургавите предприемачи, които вземаха стотинките на хората до градските тоалетни, “началник - клозет”. Така и не можах да разбера, как човек може да

Мечтата на Моцарт

началства над неодушевени предмети, но нейсе?

По този повод си спомням понякога и за Пеци. Незабравими времена бяха тогава. За всеки имаше работа. Учил, не доучил, като видеха, че нищо не може да прави, не му търсеха търговско образование, не правеха конкурс за мястото, само трябваше да почерпи човека и хоп – ставаше “началник – склад”.

Някъде в края на незабравимите си ученически години, Пеци се захласна по Елвис Пресли. С каква жар се хвърляше по забавите да играе рокендрол, с каква любов си оформяше косата като на своя любимец, докато един ден дойде катастрофата. Хванаха го с приятели, една вечер, във вихъра на модния танц и го изключиха от гимназията.

Младостта обаче, си е младост и не му мисли много. Като нямаше какво друго да прави, зачести с ходенето на кино. По това време, по екраните на кината, вървеше някаква индийска поредица от филми с Радж Капур. Салоните се

Мечтата на Моцарт

препълваха, народът хълцаше и оплакваше съдбата на бродягата.

След няколко изгледани прожекции, пубертетната душа на Пеци не издържа и той прие, че съдбата на бродягата е и негова съдба. Това моментално даде отражение на външния му вид. Едва наболия мъх под носа му, старателно бе изтънен със самообръсначката, така че се превърна в тънка, хоризонтална линийка, кацнала щастливо на горната му устна.

Тези две културно-масови влияния, оформиха физиономията на Пеци за години напред. Те му придадоха характерно очарование пред женския пол, към който никога не беше безразличен. Постоянното му обръщение, “началник” към колегите от своя пол, му спечелиха благоразположение и отвориха иначе добре залостените врати. Така че, след като отби военната служба и след кратко мотане по кината, Пеци, за всеобщо учудване на познати, стана “началник-склад”.

Това беше нищо и никакъв склад на платове, в един от шивашките цехове на местната, производителна кооперация. В

Мечтата на Моцарт

неговите очи, тази длъжност беше нещо велико. Както става в световната, шивашка практика, подобни трудови колективи се формираха предимно от представителки на нежния пол. Рокендролът на осмомартенските банкети, който Пеци демонстрираше, му създаде такава популярност, че това го и ожени.

Ех, какви времена бяха... ! Като дойдеха жените да взимат топчетата с платове, му изпяваха благоговейно, “другарю началник”, така ги беше научил. Когато пък чуеше фамилиарното, Пеци, лицето му мигом помрачаваше и една вертикална бръчка лягаше между веждите.

Горе-долу по същото време, бирата стана любимата му напитка, а добре изпечената, агнешка плешка, полята с домашен самоток се превърна в задължително празнично меню. Въпреки, че обичаше да му казват “другарю началник”, Пеци избягваше бутане в партийни членства. Да ходи пък на партийни събрания, въобще не го търси... В тесен кръг обясняваше, че е

Мечтата на Моцарт

християнин, макар че не знаеше и пътя до черквата. Християнската вяра обаче, оказва значително влияние на хранителните му навици. Агнешката диета по Гергьовден се заменяше с птича по Коледа, и за да бъдем по-точни с пет килограмова пуйка, задължително бяла на цвят.

Новите навици на Пеци, оказаха подчертано лошо влияние на външния му вид. Затова, когато стигна средна възраст, се появи и биреното му коремче. Голям абсурд беше, да се откаже от тези прекрасни неща и затова, без да прави съществени усилия, най-после се примири и остави тялото си да се развива, както му диктува съдбата.

Времената обаче се смениха. Ерата на “развития социализъм” си отиде и казано с комунистическата терминология, “избухна ерата на демокрацията”. Малко грубичко звучи, но това си бе точната дума, защото тежък катаклизъм настъпи в българското общество.

Най-напред, партийните секретари извършиха внимателен подбор на хората, които трябваше да останат на работа.

Мечтата на Моцарт

След това този подбор стана невнимателен, бих казал стихийен, а накрая и самите партийни секретари останаха без работа. Процесът беше взаимен. Хората останаха без работа, а заводите останаха без хора. Като капак на всичко, накрая заводите се скапаха, защото друга логика в тоя процес нямаше. Някои патетично говореха, че така се раждало новото, светло бъдеще за българина. Говореха и си вярваха. Пред телевизионните екрани, шокираният народ жадно поглъщаше прогнозите на едни и същи социолози. Опитваше се да разбере терминологията на западните, социални модели, и чакаше да стане обещаното чудо. Но чудото не стана. Всичко отиваше на зло.

Както всеки прагматичен, средностатистически българин така и Пеци усети шамаросващия удар на обществените процеси. Не му се искаше да смени “началничеството”, но един хубав ден, партийния го извика и меко, лицемерно му каза:

— Пеци, времето се промени. Приятели сме знаеш, но трябва да се

Мечтата на Моцарт

работи в производството. Нещо, шефовете си спомниха за дипломите ти и нали се сещаш, няма начин...

Моментално му омекнаха краката. Когато първата вълна на изненада премина, той пое с хлипане въздух и с мъка отрони:

— Шефе, като няма друг начин, поне да бъде там, където падат повечко пари.

— Дадено, бе Пеци! Каквото зависи от мене... ще стане. Огледай се, избери, и кажи. Само че, да бъде във възможностите ми.

Тези думи, завариха Пеци подготвен. От доста време си мислеше по въпроса, “Какво ще правя, ако ме съкратят?”. Оглеждаше, премисляше коментираше с жената, и най-сетне реши. “Ще стана бръснар!”. От гребен и ножица плюски не се правят. Никой бръснар досега не е умрял от глад. Ей така, щрака си с ножицата по цял ден, фръцка се с бяла престилка, като доктор! Ще дойде приятел, ще си кажат някой виц, времето ще мине, а в джоба парички, парички!

Не му мисли много, въздъхна пак, и рече:

Мечтата на Моцарт

— Шефе, там до нас, има една нова бръснарница. Мястото е добро. Да пробвам с ножицата, а?

— Готово Пеци, ти ми махна грижата! Вземи лист и пиши молбата!

Така Пеци стана бръснар. Трябваше да става рано, защото работата беше на смени. Но пък, какви ли бяха тези смени, не е да лееш метал я? Ушиха му престилка по поръчка, нали с половината шивачки в цеха въртеше флирт. Колегата му, също се оказа разбрано момче. Малко не чуваше, но си имаха думата.

Трудно беше началото, докато усвои занаята. Не ходи на курс, за да не го скъсат. Първите клиенти бяха порязани, извини им се. Понякога объркваше и прическата, но за да си помогне, залепи до огледалото снимки на модно подстригани мъже, с една дума, “Работим по каталог!”. Към всеки се обръщаше с думата, “началник”, което естествено му спечели много нови приятели. Занаятът се печеше усилено, а живота като че ли не бе чак толкоз лош.

“Избухналата демокрация” изхвърли шокираните хора на улицата. Растяха

Мечтата на Моцарт

цените. Фалираха банки. Смениха се и социолозите по телевизията. Новите, които се появяваха, не говореха вече с предишния оптимизъм. Вестниците се пълнеха с новини за престъпления и самоубийства.

Трябва да се признае, че Пеци не пропускаше актуалната информация. Та нали, открай време си е било така. Учител, поп и бръснар са били най-информираните личности в нашето минало. На салонната масичка в бръснарницата, винаги се мъдреха най-актуалните ежедневници. Нямаше клиент, с който между две бръснарски контри, да не коментира цената на салама или сиренето. Така че, Пеци се оказва добре информиран за приближаващите събития.

Отново като черни, буреносни облаци го налегнаха мрачните мисли. “Дааа, всичко е тръгнало към частното! А тази бръснарница, и тя ще иде след някой ден в ръцете на някой пръдльо! Тогава какво? Ясно какво – Чао Пеци, добре дошъл на трудовата борса!”

Мечтата на Моцарт

Това не биваше да става. Мисълта за бъдещето го лиши от сън. Трябваше да обмисли следващия ход. Влиятелните му приятели, от незабравимите банкети, бяха вече без работа.

Лошият късмет на българина препускаше стремглаво към пропастта на мизерията. Горедолу, през онези години, се появиха в употреба и новите, чужди думи, “фирма”, “президент на фирма”, “бизнес” и т.н. Дойдоха, за да ограмотят българина и да му насочат мисълта към сламката, с която би трябвало да се спаси от давене. Давещите се обаче, непрекъснато растяха. Повечето от безработното население се втурна да създава фирми и да става президент на фирма. Редяха се километрични опашки пред бюрата за узаконяване на фирми. Скоростно се попълваха документи. Пускаха се в ход всички възможни трикове за постигане на заветната цел. Адвокатските тарикати закръглиха спестовните си влогове. Нали се налагаше да се пишат, заявления, молби и попълват формуляри. Живописната картина, “Търсене на злато в Клондайк”,

Мечтата на Моцарт

добри български нюанси, но в социален вариант.

След две безсънни нощи, Пеци реши, че е време да създаде еднолична, бръснарска фирма. Той ще стане неин президент. Звучеше много добре, нали? Ще бъде по титла като президент Рейгън. Нали и той е тръгнал от нищото, бил е второстепенен, холивудски актьор? Сега обаче, е “президент ъф дъ юнайтидстейтс ъф Америка”. А Пеци ще бъде... президент ъф ъ-ъ-ъ...? Е, ще го измислим на какво!

Щом взе решението, Пеци даде зор на юриста в кооперацията, за да му попълни бързо документите. Хвърли някой и друг лев в общината, на който трябваше, за да му дадат строително петно на оживено пазарище.

Един полупиян тенекеджия, цяла седмица му кова и заварява тенекиите на бъдещата бръснарница. В крайна сметка, тя доби приличните размери, два на три метра. На вратата на новичкия дюкян, бяха заварени три халки, две за големите, руски катинари и една за заключване на велосипеда. Проблемът с бръснарския

Мечтата на Моцарт

стол реши съобразно футболния термин, "от воле".

Шефът на кооперацията, винаги негов човек, бракува точно стола, на който доскоро работеше и двамата, заедно с полуглухия си бивш колега, го довлякоха до новопостроената, тенекиена барака. Кебапчийката, от съседната скара-бира, след няколко галантни комплиментата, се съгласи да му пуснат ток от нейното електротабло.

Не мина седмица и Пеци вече седеше усмихнат на малката дървена пейчица пред, забележете... "неговата бръснарница", и чакаше първите си клиенти. Те не закъсняхха...

— Пеци, трябва да го мазнеш това чудо със зелена боя. Нали знаеш, че данъчните като минат през пазарището, най-напред се отбиват там, където няма цветова маскировка. – посъветва го един.

Забележката беше уместна. На следващия ден, тенекеджията, за две студени бири, така маскира новата бръснарница, че тя стана почти незабележима за данъчното око.

Мечтата на Моцарт

— Каква е тая бръснарница, без фирмена табела, бе? – подсети го втори.

Три часа, Пеци се поти с четката над парче ламарина. Накрая, табелата с надписа, “бръснар” се развя като знаме на металния прът, високо и недостъпно за злосторници.

Четейки ежедневника, трети клиент коментира:

— Пеци бе, човеко, много са ти стари вицовете. Нямах ли нещо такова, дето се пуска на касетка? Не си ли слушал новите парчета на Шкумбата?

Пеци бе абсолютно съгласен с него. Така че, не мина много време и от бръснарницата се разнесе на вълни смеха на клиенти, слушащи малкото касетофонче, с подобраните, еротични вицове.

Постепенно, стените на бизнес обекта се покриха с фотоси на голи красавици. Получи се нещо като фототапет, нашарен с кабарчета. Неусетно, Пеци стана най-конкурентно способния и най-евтино вземащия бръснар в целия краен, градски квартал. Това нарои куп нови приятели и познати.

Мечтата на Моцарт

В жилищната кооперация, досади бръснарницата, живееше един безработен инженер. Наричаха го фамилиарно, Киро. Та, същият този Киро беше спец по техниката. След няколко думички, разменени край бръснарския стол, Киро стана тутакси лицензираната поддръжка на бръснарския инструментариум на Пеци. Презаписваше му и най-новите вицове, които бръснаря намираще незнайно откъде. Всичко ставаше срещу заплащане, разбира се. Парите в бръснарницата, потекоха като по божа благословия.

На шестата година от “избухването на демокрацията”, безработицата съсипа Киро. Наближаваше Коледа. Беше стегнал лют студ. За кой ли път, помрачнял и озлобен, Киро се връщаше от бюро за социална помощ. Някаква млада, надебеляла от седене и плюскане служителка, му бе отказала така нужната парична помощ за отопление. Докато го хокаше, все наместваше осемте, златни пръстена на ръцете си. За лош късмет, на завоя до бръснарницата, се сблъска с Пеци.

Мечтата на Моцарт

Последният, беше гушнал голям, бял пуяк. Птицата, зиморничаво бе притворила очи, нехаеща за близката си съдба. Киро не знаеше нищо за хранителните традиции на Пеци. При вида на пуяка, преглътна мъчително и се спря.

— За Коледа е! Ще се въргаля в кисело зеле. – отговори на още незададения въпрос, бръснаря. — Какво червено винце пие само! – продължи унесен той, без да съзнава моментното, душевно състояние на Киро.

— Социалните ме прецакаха и тоя път. – жално изстена инженера.

— Прави като мене, бе човек, стани президент!

— А откъде пари за регистрация, за начални стъпки?

— Всичко е далавера, бе началник, разбираш ли, далавера?!

Киро беше по душа скромнен и честен човек. Думите на Пеци го засегнаха. Отровиха още повече смачканото му самочувствие. Не знаеше какво да отговори. Гледаше мазното лице на Пеци и нещо в него се бунтуваше, но нямаше

Мечтата на Моцарт

сили да го изкаже. С тези няколко думи, Пеци беше спечелил вече няколко черни точки в неговото съзнание.

Отмина Коледа! Отмина и зимата. Пред малката бръснарница клиентелата растеше. Пеци беше на върха на щастието, а съседа му Киро, на върха на отчаянието.

В края на април, нова и неочаквана среща ги събра пред бръснарницата. Тежко маневрирайки с кормилото на велосипеда, Пеци взеше едно тъмнокафяво, жално блеещо агне. Като видя Киро се провикна бодро:

— Иде Гергьовден, бе началник! Трябва да спазим традицията!

Гледайки невинното агънце, на Киро му причерня от глад.

— Жената ме натиска да продаваме лозето. И двамата сме безработни и няма какво да се яде.

— Бе нали ти казах, да станеш президент! Почвай далаверата и си гледай кефа!

Това преля чашата на Кировото търпение.

Мечтата на Моцарт

— Абе, ти бързикаш ли се с мен, бе човек?

— Я погледни! Зад бръснарницата ще вдигна нов, бизнес обект. Жената ще продава там дамско бельо и разни други джунджурии. Страх ме е обаче, да правя фирма на нейно име. Каквато е шушумига, ще ми донесе някоя беля. Аз ще бъда президент и на двата обекта!

— Какъв президент си ти, бе? Я се виж! Президент с алаброс “а ла Елвис Пресли” и мустак “а ла Радж Капур”. Такава скица прилича ли на президент? Всеки ден се гледаш на огледалото! Приличаш на лигава, лоена топка, на това приличаш! Президент!

В близките пет години, никой не бе отправял подобна обида към Пеци. Явно са му били отправяни и друг път подобни забележки, но в много по-мек и ласкав вид. В резултат на Кировите думи, лицето му изведнъж почервеня, очите му се опулиха и устата му избълва:

— Ай сиктер, бе нещастник такъв! Огледай се, да видиш какъв мизерник си!

След тези, така тържествено изречени реплики, на Пеци му стана ясно, че бе

Мечтата на Моцарт

загубил евтината си поддръжка на бръснарския инвентар. Киро пък бе наясно, че Пеци, от тоя момент, бе престанал да бъде персоналният му Фигаро. От тук нататък, безработната Кинче ще трябва да се пробва, без стотинка възнаграждение, в подстрижки върху обраслия му врат. Нямаше начин! Това бе положението!

Възмущението му бе така изпепеляващо, че минавайки покрай кебапчийницата, пусна леко и непринудено следната реплика:

— Мамка му и на това мазно, президентско копеле!

Ръцете на двамата изгладнели, седнали край масата на кебапчийницата мъже, замръзнаха с по едно вдигнато към отворените им уста кебапче.

Като всеки интелигентен, с морални задръжки човек, Киро мигом осъзна сторения гаф. Поогледа се и стреснато си каза: "Всичко е, както си го пише по наказателен кодекс. Пред двама свидетели, ти Киро, напсува държавния глава! Какво пък, при толкоз много президенти и президентчета в тая гладна

Мечтата на Моцарт

България, иди докажи, че псувнята се отнася именно за него! А-а ми! Хайде де!”

Продължавайки да разсъждава по тоя въпрос, Киро вдигна ръка, почеса се по тила, и се засмя високо и от сърце. Смехът му бе така жизнерадостен и завладяващ, че ако го беше видяла жена му отнякъде, щеше да реши, че е откачил. Изпосталелият от глад безработен инженер, не беше се смял така цели две години.

СЛЪНЧОГЛЕДИ

Ако някой път пътувате за село Боровци, то най-добре тръгнете рано, когато се пуква зората. Отляво и отдясно през стъклото на автобуса ще видите равното плодородно поле, ширнало се надалеч, докъдето поглед стига. Жълтите цветове на току-що цъфналите слънчогледи, напоени от росата, са свежи и неизменно обърнати на изток натам, където сред вдигащата се от земята утринна мъгла, огненото кълбо на дневното ни светило се мъчи да пребори сенките на нощта. Жълтите поля на младия слънчоглед неусетно се сменят със златните ниви на узрелия ечемик, чийто сведени класове, натежали от зърно, чакат жетва. Километрите ще летят под гумите на автобуса, а вие ще придрямвате, удобно отпуснати в меките седалки, ще слушате някаква приятна мелодия от автобусното радио и ще мечтаете за първото си сутрешно

Мечтата на Моцарт

ароматно кафе, което припряността при тръгване не ви е позволила да изпиете.

Най-общо погледнато, Боровци е село като всички села в днешна България. Преди не голям период от време, местните управляващи бяха обхванати от благороден политически напън да го направят град. Дори го обявиха за град от селски тип, или село от градски тип, или пък нещо каквото и да е от важен тип, но Боровци си остана село в буквалния и натуралния смисъл на думата.

Да кажеш, че има много борове в него, ами! И едно иглолистно растение няма, с изключение на двете измъчени, хвойнови дървета в центъра на малкото площадче, пред бившата „Автогара“.

Хвойновите дървета се чувствуват там ни в клин, ни в ръкав, защото и двете са щателно опасани с по едно парче арматурна тел, грамотно заварено, и бавно и мъчително агонизират, сред бетонната настилка и юлската жега.

Ако все пак на някой не му е ясно, ще поясня, че подобна технология се прилага най-вече за унищожаване на омразен, растителен вид, избягвайки

Мечтата на Моцарт

нежеланото скандализиране на общественото мнение, крайно чувствително към звука на брадвата или триона. Споменах бившата „Автогара“, защото в момента такава животно всъщност няма. Сградата, където преди години тя се е помещавала, една наистина паянтова сграда, сега е нещо като магазин за „Стоки по 1 лев“. В този „магазин“, едно младо циганско семейство върти луд бизнес, привличайки неосведомените и доверчиви, селски купувачи.

Лудият „бизнес“ се състои в търговия с една несполучливо, подбрана купчина от лъскави, китайски стоки, невероятно евтини и невероятно неприложими, даже и за един, средно, финансово, обезпечен, селски дом. Акуратното му разположение до автобусната спирка, го прави добре посещаван и по селските мащаби невероятно прочут, най-вече, сред курсистите на близкото училище за автомобилни шофьори.

От другата страна на малкото площадче, пък са разположени две от най-посещаваните, лични, селски

Мечтата на Моцарт

заведения, местната баничарница и местната бакалия. Те се конкурират едно с друго, без при това, конкуренцията да добива отчетливи и видими прояви. Ако си огладнял и решиш да влезеш за първи път в баничарницата, ще се стъписах от богатата номенклатура от закуски, автентично местно производство, от бозата, с доказано вносно производство и от интимното обръщение „ти“ на намръщената продавачка. Отпивайки първите глътки от чашката с кафе, ще усетиш поривите от повдигане в собствения си стомах, възмутен от неопределената смес от миризми на мухъл и хлор. Втората миризма е явно от „питейната“ вода, която пияния помпиер, за по-голяма сигурност, е обеззаразил с двойна доза хлорна вар.

Какво да се прави? Човекът чака, всеки момент, да го посети комисията по санитарен надзор от ХЕИ. По-добре помалко микроби във водата, отколкото, по-голяма глоба за него. Без коментар, нали?

Тая негова дисциплинираност, обаче със сто процента сигурност, насочва

Мечтата на Моцарт

любителя на ароматната напитка към съседното конкурентно заведение, където хитрия бакалин налива в кафе машината минерална или трапезна вода, при което сваля и цената на чашката с кафе. Е, естествено и кафето е с по-добро качество, достатъчна причина за крайната ориентация на разглезания гражданин. След първата си глътка, а може би и от обръщението „ви“, той се придумва и сяда на единия от двата пластмасови стола, поставени досами вратата на бакалията, за да си изпие кафето на спокойствие, обвеян от хладния ветрец на свежата утрин.

Въпреки ранния час, в бакалията влизат и излизат много хора, за да си купят я хляб, я лимонада или пък чифт летни платненки, удобни за работа на полето. С всяка измината минута декорът, на тая сцена, непрекъснато се сменя. Ето ги, откъм общината, говорейки гръмогласно, се задават двете циганки, от контингента на бюро по труда. След малко, грубите им метли започват да вдигнат облаци прах около двете конкурентни заведения, без при

Мечтата на Моцарт

това да смутят ни най-малко оживената им търговия. По асфалта откъм града затрополява и раздрънканата, магарешка, каручка на кльошавия дядо Радой. Пред бакалията тя забавя ход, като че ли по навик, а след това продължава неуверено надолу към своята трудова цел.

От другата страна на площадчето се появява и едрата фигура на Тошо. Той е яхнал малък, детски велосипед. Прехвърлил е през кормилото, голяма, бяла туба, пълна с мляко. Задължителна традиция за него е, преди да се яви на работа в общината, да издои кравата и да отнесе млякото в изкупвателния пункт. Днес обаче за него е необичаен ден. Идващата неделя, дъщеря му ще се омъжва и по тоя случай му е подарила модерен панталон тип „бермуди“. Той естествено зарадван и щастлив, без колебание го е обул. Нормално „бермудите“ имат дължина до коленете.

При него обаче те стигат под прасците и за това ги е кръстил „мода седем четвърти“. Многото джобове и шарените кръпки по тях му създават

Мечтата на Моцарт

обаче такова голямо самочувствие, че на завоя при опита да каже „Здрасти!“ на един познат, той едва не пада от велосипеда, повлечен от тежката туба.

Е, още много има да се разказва за Боровци, но за да не се отклоним от главната тема, ще спрем дотук. Ще спрем, и ще се взрем на юг, където по шосето откъм града, подскачайки по многобройните дупки на асфалта, се приближава със своите шеметни шейсет километра в час една тъмнозелена уазка. Освен шофьора, известен с прозвището си „Нула седем“, спрягано според последните две цифри на автомобилния номер, в уазката пътуват и трима инспектори по водата.

Тяхната поява е първото шашардисващо предупреждение за нередовните платци. А на тях, по статистически наблюдения, от всичко сторено в тоя смисъл, най-респектиращо им действа внушителната, мечешка фигура на Шефа. Едрата му фигура, на борец, днес е обува в тъмосини „бермуди“, облечена с червен потник(човекът не понася жегата) и

Мечтата на Моцарт

оборудвана с огромни очила в тъмнокафяви рамки, небрежно спуснати на тънка, копринена връвчица върху внушителния бирен корем. Широките му стъпала, спокойно и уютно се ширят в тъмносини джапанки, леко разлепени по външния ръб. Той говори тихо, но натъртено, като се пули и убедително ръкомаха към своя събеседник.

А той, бедничкият, хипнотизиран от втренчения, сив поглед и от модния вид на бръснатата глава, стреснато измънква и на края плаща дължимите суми, ако има разбира се, с какво да плати.

Вторият инспектор, да го наречем Бързака, има съвсем млад вид, но не и млади мисли. Всяка изречена дума от устата му, е детайлно тълкувание на нормативния правилник по съответната буква и алинея. Така че, ако на нещастника му хрумне еретичната мисъл да спори и отрича, то моментално бързо и ефективно бива оборван с точно и на място цитиран параграф. С една дума, ако не платиш, стой братче и гледай какво те чака...

Мечтата на Моцарт

Третият инспектор е известен като Умника, защото в повечето случаи, докато другите двама действат, той стои и гледа умно. Това донякъде нагнетява сериозност в атмосферата и усилва психологическото напрежение така, че в края на краищата бързо се стига до постигането на главната цел – плащането.

В това забележително юлско утро, Нула седем просто е на върха с настроението. Той така грациозно оперира с лоста за скоростите, че ти става кеф и удоволствие да го наблюдаваш. Бутне леко лоста с два пръста и си подсвирне, „Там горе, горе на черештата...“. Само едно е забравил да спори. Да спре импровизираното парно в уазката. Поради затруднение в охлаждането на двигателя, той е орязал един квадрат от ламарината, и горещия въздух, примесен с миризмата на изгорял бензин пълни на воля товарното пространство отзад. А там вътре, след половинчасова работа на двигателя, температурата скача до петдесет градуса по целзий и седящите на пейката

Мечтата на Моцарт

получават една съвсем безплатна и ароматизирана, с изгорели газове, сауна. Умникът, нали затова го наричат така, отлично познава тези удобства и предвидливо е заел място отпред в кабината, между шофьора и Шефа. Впрочем това не е място за пътници, а горния капак на двигателя.

Всеки седнал там, задължително опира глава в тавана на кабината, и за да може да следи пътните събития, леко накланя врат встрани. Последното неудобство е допълвано от периодичното шляпване на окачения ароматизатор по челото, носа и очите на седналия. С една дума, ако не търпиш на жега, ще търпиш на шляпане.

— Нещо ми се дояде баничка. – премлясва Шефа. — Я спри хей там, до баничарницата.

Колата спира на указаното място и той трмаво се измъква от нея. Последват го и другите. Купуват по една зачервена баничка и апетитно мляскат, като преглъщат зальците с добре изстудена боза.

Мечтата на Моцарт

— Сега откъде ще започнем? – въпросът е зададен към Бързака. Той се присяга към полиетиленовия плик, изважда дебела тетрадка, забива нос в нея и проточва:

— От Паисий! Не е платил 365 лева и е разтръбил на всички комшии, че въобще няма да си плаща водата.

— Охо о, тарикат! Трябва да вземем, обаче Мони. Нали е в неговия район. Шест месеца не е могъл да го накара да плати, а сега ще се скатава. Къде живее?

— Знам го къде е. В края на селото, до реката.

— Ами давай натам тогава! – другите трима дъвчат набързо баничките и се вмъкват в уазката.

Мони, както винаги е станал рано. Сухото му, почерняло от слънцето лице, е обрасло с няколко дневна брада. По червенокосата, къдрава коса от всякъде стърчат сламки. Той току-що е издоил кравата, и от него се носи наситения аромат на прясно мляко и тор.

— Хей сега началник, само да се преобуя. – бодро ги посреща, запалва цигара и се шмугва някъде навътре в

Мечтата на Моцарт

къщата. След няколко минути се появява. Хвърлил е окаляните дънки, почистил е сламките от косата си и по такъв начин е придобил по-нормален, човешки вид.

— Взе ли книгата с месечните такси?

— Тука е! При кой ще ходим?

— При Паисий! Скачай в уазката!

— При Паисий!... – стъписва се Мони.

— Леле боже! Той ми се е заканил, че ще ме претрепва. Бивш затворник е. Даже казват, че преди години е бил поръчков убиец. Сега ще става, каквото ще става...
!

— Скачай в уазката! Не бой се, бе! Нали аз ще се разправям!

Шефът разкършва рамене, поема си дълбоко въздух и при това придобива още по-бабаитски вид.

— Вие момчета само ще гледате и ще си траете. Никой да не е гъкнал. Важното е да го прилъжем и да му вземем подписа, пък после може и въже да преяде...

Уазката взима рязък старт и полетява към горния край на селото. Асфалтираните улици постепенно преминават в чакълести, а към края и в

Мечтата на Моцарт

прашни, буренясали пътеки. В края на една такава „улица“ се мярва жена. Тя ги вижда, засуетява се, и бързо се шмугва в някакъв двор.

— Хей, виждаш ли я?! Това е жена му! Всичко се води на нейно име, и не можем да му сторим нищо. Има и двама сина, млади, но едри и яки. Като не му хареса нещо, пуска се на бой, а заедно с него се пускат и те. Чепат човек, бре ей!

— Сега ще го очупим! – заканва се Шефа.

Уазката спира пред една полуразрушена, телена ограда, зад която се вижда неизмазана къща. До нея, наклонил покрив, едва се крепи стар, полусруттен сайвант. По буренясалия двор се ровят и кълват няколко черни, „гащати“ кокошки.

Изневиделица отнякъде се появява едно дребно, жилаво, брадясало човече на около шейсет години. То е забрадено с шарена, женска забрадка. Краката му са боси, почернели от слънцето и прахоляка. Човечето е навлякло стар, дънков панталон — излинял, кален, целия в кръпки. Отчетливо се вижда щампата на

Мечтата на Моцарт

селската мизерия. Зад него се показват две едри и яки момчета, току-що преминали пубертетна възраст. Те застават от двете страни на баща си и зачакват да видят какво ще каже и предприеме.

— Ти ли си Паисий? - задава встъпителния си въпрос шефа.

— Аз съм! Що, какво има?

— Не си плащал водата доста дълго време, та идваме да те питаме за причините? - добавя с възможно най-мек глас Шефа.

При тези думи, нещо дълбоко, вътрешно и зловещо, се надига в него, заклокочва и в един миг избухва. Той оглежда групата, и щом съзира Мони, се хвърля върху него като видра.

— Ти ли бе, копеле! Ти ли ги доведе!? Мамицата ти мръсна... !

Групата от инспектори, включително Нула седем, мигом се стъписва. Момчетата, намръщени, гледащи баща си в очите, бавно пристъпват от двете страни.

— Сто о - о й! Спри се, бе човек! Дошли сме да говорим като културни

Мечтата на Моцарт

българи, бе Паисий. Овладей си нервите! Дай да разнищим проблема и да видим, кой е прав? Като ме гледаш мен така, как мислиш, защо съм си оставил бюрото в града и съм тръгнал по жегата да изправям кривите краставици?

Паисий омеква. Избърсва челото си от потта. Ченето му неспирно трепери от гняв.

— Тоя, виждаш ли го?! Да не ми припарва насам! Вратлето ще му прекърша!

— Добре де, добре! Сега ние говорим, само двамата, с тебе. Ще спреш ли да ме изслушаш? Я какво хубаво българско име носиш, Паисий. Като чух за тебе и си рекох. Това ще е един истински българин и с него ще се разберем по мъжки. Ще започваме ли приказка, или ще се бием?

— Ти началник, малко знаеш за мене. Навремето си отлежах в Белене. Костите ми счупиха и нервите ми скъсаха комунягите.

— Добре бе джанъм, всеки си има лоши моменти, но сега не е комунизъм. Сега е пазарна икономика. Съгласен ли си с мен?

Мечтата на Моцарт

— Да, така е!

— И като всяка пазарна икономика, всичко, което се произвежда и ползва от човека е стока. Купува се, и се продава, така ли е?

— Така е!

— Ами водата? Нали се помпа и транспортира с ток!? И за нея трябва да се плати. И аз, нищо че съм инспектор, и аз си плащам.

— Абе, началник! Я погледни! Това вода ли е? Кал и помия тече от чешмата!

— А-а-а, това е друг въпрос! Щом не ти харесва водата, която ти дава държавата, сядаш и пишеш, че не си доволен...

Идваме с багера, и ти режем тръбопровода. Копаеш си кладенец, и си пиеш от него. Но да разгласяваш на цяло село, че няма да плащаш, това на какво прилича?! Ами ако те послушат? И решат, и те да не плащат, какво ще стане? Анархия! Пълна анархия ще стане! Дето, при нито един български цар не е имало! И ти ще си тартора, с най-хубавото българско име. Срамота!

Мечтата на Моцарт

— Ама аз не съм такъв човек, бе началник! Тия тръби, дето са под улицата, аз съм ги купил и монтирал, а кмета казва, че са общински. Не ще да ми ги плати. Знаеш ли, колко пари съм заровил тук по Тошово време?

— А-а-а, това е пък съвсем друг въпрос. Ти нали знаеш, че само черно на бяло лови дивиш. Сядаш, и пишеш жалба до съда! Искаш си своето. Ако са твои, чудесно. Държавата ще ти спадне парите от водата и ще платиш по-малко. Но не бива да говориш, че няма да плащаш водата. Слушай сега какво ще направиш... !

Шефът хваща човечето свойски под ръка, и се отдалечава с него от групата. Говори му бавно, натъртвайки всяка дума. Сцената е повече от комична. Дребният и сух Паисий е вдигнал глава нагоре, и гледа с боязън и недоверие Шефа. А той, с цялата си едра и огромна фигура, се е изправил над него, като мечка, в момент на надигаща се ярост и ожесточено ръкомаха, като по тоя начин засилва убедителността на думите си.

Мечтата на Моцарт

Двамата сина са се отдръпнали настрана и изчакват края на действието. Те явно осъзнават сериозността на положението и избират очаквателна тактика на поведение.

Бързакът, с оросено от пот чело, е поседнал на един пън и си вее със служебния правилник, като напразно се опитва да прогони нахалните селски мухи. Умникът пък се е заплеснал в буренясалото и трънясало поле, което започва от двора на стопанина и свършва неясно къде, далеч в юлската мараня. След това погледът му се отплесва някъде из неподдържания двор.

В един момент той се оживява и се опитва да каже нещо, но после се овладява и замълчава. Явно счита, че момента за неговата реплика не е подходящ.

Нула седем е застанал на сянка под една джанка. Той се пресяга, откъсва по някой едър, виненочервен, сладко-кисел плод, изсмуква съдържанието му и изплюва обелката на доста голямо разстояние от себе си. Това прилича повече на спортно състезание, защото

Мечтата на Моцарт

след всяко плюене обелката литва все по-далеч и по-далеч. Отнякъде се появява някакъв проскубан, бял петел. Той се затичва бързо, колкото юлската жега му позволява и започва да кълве джанковите люспи. Така е прегладнял, че по някое време се опитва да улови обелката, направо в момента на летене във въздуха, но все не успява. Тогава, примирен, я открива и поглъща, направо от прахоляка. Киселият вкус очевидно му харесва, защото след като се накълвава до насита, се спира и започва да кътка. На бащинския му водачески зов се отзовават две черни „гащати“ кокошки. Джанковият пир продължава с голям ентусиазъм, дотогава докато не се появява селския квартален пес и не разгонва кокошата компания.

Паисий и Шефа вече са привършили разговора. Шефът подсвирва на Бързака.

— Я дай книгата, че сега тоя истински българин ще се подпише.

— А-а-а, не! Никъде не се подписвам! Всичкият си имот, къщата, двора и нивата съм го приписал на синовете.

Мечтата на Моцарт

— Подписът ти е за това, че си уведомен, бе! Не че ще ти спираме водата!

— А-а, не!

— До-о-бре! На тоя юнак ли си приписал имота?

— Да, на него!

— Значи е пълнолетен?

— Седемнайсета кара!

— Хайде тогава, ти юнак, ела да се подпишеш! - Шефът вдига подканящо книгата. Момъкът стъписано се отдръпва назад, като гледа напрегнато баща си в очите. На Шефа търпението започва да се изчерпва.

— Ама аз, защо хабих приказки досега с тебе, бе?! Говорихме си културно, стигнахме до съгласие, а сега ми нямаш и доверие. Абе, ти докога ще ме разиграваш, бе човек?!

Той се наежва, поема въздух, издува гръден кош и тръсва бръсната глава. Очилата рязко се откъсват от носа му и увисват на копринената връвчица. Гласът му започва да стърже като на метал. Става наистина страшно да го гледаш...

Мечтата на Моцарт

Паисий вдига нагоре ръце и на пресекулки отронва.

— Чакай, чакай! Имам ти доверие! Ела Сузане! Ела сине! Подпиши, където иска началника!

— Така а-а... Така е добре! И нали се разбрахме. „Има крава! Пие млеко!“. И утре пишеш до кмета, нали така? За тръбите! Но ако не платиш, във вторник съм тук с багера...

— Разбрахме се началник!

— Хайде момчета! Рипайте в уазката, че още клиенти ни чакат.

Уазката прави остър завой, изръмжава ядосано, и се стрелва със своите шеметни шейсет километра в час, сред облаци прах, към магистралното шосе.

— Кой е следващия клиент? Въпросът е зададен на Бързака.

Той се е умърлушил. Часът отдавна е минал обяд. Мъчи го нарастващ глад. В таква състояние, мисловните процеси и реакциите му винаги се забавят. С добре отмерено закъснение, Бързакът отваря тетрадката, забива нос в нея и с престолено бодър глас измънква.

Мечтата на Моцарт

— Не е клиент, а клиентка, Параскева Мисиркова. Живее в съседното село Мирково. Има сметка от 289 лева за плащане.

— На коя улица живее? – този път въпросът е отправен към Мони.

— Улицата дето живее няма име, а къщата няма номер. По-рано живееха с мъжа си в циганската махала, но вдигнаха ръце от мародери и се преселиха. Купиха на безценица една къща в българската махала и сега живеят там. Садят зеленчук и го продават на една сергия край магистралата. И двамата са безработни. Не зная дали ще могат да платят.

— Не знаеш! Какво не знаеш, бе?! Зеленчук казваш, а? А тоя зеленчук расте ли без поливка? Ще платят! Ще платят! Няма къде да идат... !

Колата вече излиза от Боровци. Край бензиностанцията, на висок бетонен стълб се е разположило голямо, щъркелово гнездо. Двете малки щъркелчета са вдигнали глави и умолително писукат към майка си. А тя,

Мечтата на Моцарт

грижливо наведена над тях, току разперва криле и изтраква с човка.

— Видяхте ли жабата? – пита Умника.

— Коя жаба? – не разбира въпроса Шефа.

— Оная, дето щъркелката я пуска в човката на малкото.

Нула седем се изкикотва невъздържано. Шефът, обаче не осъзнава майтапа, и продължава да си мисли за следващата среща с нередовния платец. Уазката показва всичко, на каквото е способна. На гладкия асфалтиран път, тя геройски вдига умопомрачителната, за нейното състояние скорост от шейсет и пет километра в час.

Под изгарящото обедно, юлско слънце, отляво и отдясно наедрелите слънчогледи са свели напечени чела. Жълтите равни поля са се ширнали далеч в безкрайността, там, където обедната мараня разтапя и размива хоризонта. А над тях, едно бездънно, пленително небе, омайва погледа с големите снежнобели, памукови кълба на облаците. Някъде горе, високо, зареяни в синевата, прелитат като черни точки лястовици. Те

Мечтата на Моцарт

се издигат плавно, след това се стрелват надолу в красиви акробатични виражи.

— Я вижте! Какво е това? – обажда се Бързака. Прилича на черно-бяла купчина. Хей го там, на асфалта!

Уазката бързо приближава спорния обект и тогава всички виждат фигурата на премазан щъркел. Той е паднал на черния нагорещен асфалт. Автомобилните гуми са преминали през врата му и там, където жълтее човката, малка локва кръв багри земята. Птицата е свила неестествено криле, в напразен опит да литне към спасителното небе. Но сега те, смазани жестоко, безпомощно стърчат, смирени, красиви и безсилни.

— Има вид на разбит ангел! – тихо отронва Умника. Душицата, колко ли време ще го чакат, там на стълба, където е семейството му?

— Може да е и от хербицидите, с които пръскат слънчогледа. През тоя сезон и жабите са отровни. С тия химикали съсипахме цялата си екология. — изказва своята версия Бързака.

— Женската ще си намери друг. Нали така е в живота? – коментира Шефа.

Мечтата на Моцарт

— При щъркелите не е като при хората. Те са верни на половинката си, до гроб. – продължава да изявява знанията си Умника.

— Хайде, хайде! Не му мисли много! – успокоява го Шефа.

— Хей специалист, я пусни радиото, че ми заглъхнаха ушите.

Нула седем завъртва копчето на очукания автомобилен приемник и в уазката се разнася чудесна, италианска мелодия. Радио „Силвър“ е започнало следобедния си музикален блок.

— Това парче е от петдесетте години, чували ли сте го? Беше хит на времето, Клао Ди О Вилла! Тогава свирех на акордеон. Мацетата, щом го чуеха и веднага се разтапяха. Мигом лапваха въдицата! Е-е-ха-а! Аморе е, на на-на-на нанана-а. Аморе-е, м-м-м. Та а-а р ри-и та а-а... ра ра-а...

Шефът въздъхва, обляга се на седалката, изпружва ръка встрани. Мелодията го е потопила за миг в младостта, в онова далечно и отминало време, в което само една прекрасна мелодия, може да ни върне.

Мечтата на Моцарт

Умникът е тъжен. Срещата с премазаната птица го е разстроила. Той прави опит да погледне в страничното огледало назад, но не успява. Предната дясна гума на уазката рязко хлътва в една дупка на асфалта. Ароматизаторът, който непрекъснато се люлее пред лицето му, го шляпва по очите. По негови статистически наблюдения, това неприятно и досадно действие се извършва днес за двайтсет и първи път.

ПИС, МАЙМУНО!

Беше късна и влажна пролет. Рехавата следобедна мъгла се стелеше по потъмнелите покриви на ниските къщи от крайния квартал. Някъде далеч, като че ли от вдън земя, излайваше куче, вероятно гладно или премръзнало, забравено от бога и от стопанина си.

Една малка уличка, носеща името на славен български цар, се бе стаила в падащия здрач, забравила кога за последен път бе минал по нея случайния минувач.

От разградения двор на порутената циганска къща се носеше олелията на голямото циганско семейство. Не беше ясно за какво беше цялата тая свада, но логичният завършек бе побоят над кльощавата кобилка от страна на мустакат, зъл циганин. Тя цвилеше жално, търсеше спасение зад разкривената каручка, но уви, ориста и бе такава, да я бият.

Мечтата на Моцарт

Срещу циганското поселище, зад малко площадче, скрита зад няколко полуизсъхнали сливови дървета, в неголям, обрасъл с трева и неподдържани цветни лехи двор, се гушеше малка, бяло измазана къщица. Годиците бавно, но сигурно си казваха думата, защото тая къщица едва събираше сили, за да не рухне от старост. Гредите ѝ отдавна бяха изгнили, а пукнатините по мазилката непрекъснато се разширяваха и уголемяваха.

Възрастната госпожица, която обитаваше единствената стая пригодена що-годе за нормален човешки живот, нямаше силите и възможностите да я поддържа. Парите от мизерната пенсия ѝ стигаха, само колкото да изкара половината месец, а след това и тя самата не знаеше как изживяваше останалата му част. Но бог бе милостив към нея и още не бе ѝ отнел вродената жизненост и веселата разговорливост. Тя имаше две страсти, класическия пасианс и доброто хапване, ако случая се окаже подходящ разбира се.

Мечтата на Моцарт

Циганската олелия се носеше нашир и длъж по малката, тиха уличка. На живеещите по нея отдавна вече им бе писнало от това нежелано съжителство. Те дори събираха подписка до кмета за изселването им, но уви. Кметът, мастития ръководител на най-популярната партия в града, управляващ вече трети мандат и дума не даваше да се изговори за това. Нали му бяха от изборния контингент, как ще посегне на него?

Гръмогласният шум и кавга не можа обаче да попречи на г-ца Гинче да хвърли поредния си пасианс от карти, за да провери очертанията на близкото бъдеще.

Заредената със сухи, букови цепеници печка, весело бумтеше и разнасяше меката си ароматна топлина в малката задръстена с вехтории стаичка. Наближаваше седемдесет и втория ѝ рожден ден и тя се опитваше да отгатне лукавите помисли на съдбата, оставила я така немилостиво да се бори сама в живота.

Тая самота напоследък много силно ѝ тежеше. Приказлива и сладкодумна по

Мечтата на Моцарт

природа, възпрепятствана от лошото и влажно, пролетно време, г-ца Гинче бе принудена да стои сама дни наред в тоя овехтял стар дом, да гледа дъжда през прозореца и да си спомня далечната младост, когато естествената ѝ хубост бе обект на подчертано внимание от страна на ергените.

В онова далечно и вече отдавна отлетяло време, тя си бе изградила твърди, принципи и строги изисквания към кандидатите си за женитба. Те трябваше да бъдат стройни, високи, леко мургави и с гъста къдрава коса. За голямо съжаление образците от мъжки пол, които отговаряха на това описание бяха малко. Даже и тези, които минаха като метеор през живота ѝ не успяха да се задържат. Не беше съвсем ясно защо, но фактът си остана факт.

Тая пуста десетка пика все се появяваше отгоре и вещаеше прокоби и неудачи. Архитектът, кой ли знае кога щеше да се появи отново? Парите от жалката ѝ пенсия вече свършваха.

Навремето, някакъв доброжелател, я бе запознал с този дребен и полусляп

Мечтата на Моцарт

мъж, висшист по образование, но нещастник по съдба. Той живееше също сам, отдавна разведен, забравен от деца и близки, в някакво бунгало, запиляно в дебрите на Искърското дефиле.

Чат-пат се отбиваше при нея и животът като че ли добиваше смисъл и измерение. Имаше на кой да се скара и с кой да се разговори, с кой да коментира политиката и кварталните клюки. А той горкият, намерил топлинка, сготвена храна и уют, беше доволен и не забравяше да я ощастливи я с половинка наденица, я с бутилка бира, а в празнични дни и с кутия шоколадови бонбони.

От двайсетина дни обаче, Архитектът не се бе вяснал нито за миг. Имаше интелигентния навик да ѝ се обажда, я по телефон, я с писмо или с някакви други възможности на комуникацията. По тая причина, от два дни тя се чувстваше като на тръни. Истински се тревожеше за него. Един полусляп човек, винаги успяваше да се натъкне на опасна ситуация, поради недъга си. В такива случаи, само доброжелателството на

Мечтата на Моцарт

съдбата си казваше крайната дума. Не беше нормално, за приближаващия ѝ рожден ден, да пропусне да даде признак за съществуване. Ех, пак тая пуста десятка пика излезе отгоре!

— Мяу у-у!

— Я - а - а ! Маченце!

Г-ца Гинче беше приятно изненадана. В падащия сив здрач, през тясното прозорче надничаше едно дребно, оранжево обагрено, слабичко коте. То се бе покатерило на разваления хладилник, досами входната врата и поглеждаше любопитно през изпотения прозорец.

— Мац! Маро, мац, мац! Маринко, Марушко, Мацинко, мац, мац!

Ако трябва да бъдем точни, котето беше от мъжки пол и би се обидило силно на това обръщение. То, обаче бе в щастливо неведение за човешката реч и не схвана конкретния смисъл на нейното възкликание.

Котешкият му нюх обаче откриваше, че вътре има топлинка и храна, затова продължи настоятелно да мяучи, докато г-ца Гинче не му отвори развълнувана входната врата. Котето не чака специална

Мечтата на Моцарт

покана, а се шмугна покрай нея и заедно стратегическо място в директна близост с бумтящата печка.

— Маро, ма! Гладна ли си ма!? – продължи да се разнежва възрастната госпожица. Тя бръкна в една синя платнена торба, извади един полуизсъхнал хляб, рязна една филия и я накисна в емайлирана купа с вода. Котето следеше всяко нейно движение и в момента, когато му побутна купата, пристъпи благоговейно и започна деликатно да поглъща разкиснатия хляб на малки котешки зальчета.

Явно бе много изгладняло, защото без да се откъсва от купата, позволи на г-ца Гинче да го милва по ушите, гърба и опашката. Така, в един чудесен миг, тя си намери една нежна, животинска компания, която мигом я откъсна от мрачните мисли. Не след дълго време, за котето бе подготвено едно уютно гнезденце близо до запалената печка и то стана равноправен жител на малката, схлупена къщурка.

На другия ден, който всъщност бе и нейния рожден ден, рано сутринта,

Мечтата на Моцарт

веднага след пукването на зората, се появи и Архитекта. Той бе хванал нощния, пътнишки влак от малката спирка в Искърското дефиле и пристигна с една напълнена с продукти чанта.

Щом го видя, г-ца Гинче мигом засия. Усмихна се, развесели се, развъртя се да приготви празничния обяд. Присъствието на котето стана веднага причина за оживен коментар. То се разхождаше навсякъде в малката стаичка, разузнаваше новата за него обстановка, даже провери съдържанието на чантата, която носеше госта. И двамата сърдечно му се радваха. То позволи да го галят, дори при тая процедура се повдигаше на лапи, вирваше опашка и се отъркваше в крака на този, който му се радваше.

Към обяд се появи и Племенникът на г-ца Гинче. Той ѝ носеше подарък - топли и пухкави пантофи. Разцелува я. Подаде ѝ грижливо подготвения пакет, следствие, на което тя ахна и зацъка от възхищение. Племенникът се здрависа с Архитекта и седна на изкорубената кушетка. Котето-новодомец се бе свряло точно под тая кушетка. Смутено от шума, то изскокна

Мечтата на Моцарт

изпод краката му и се стрелна към един отдалечен ъгъл, за да търси тишина и спокойствие.

— Я а-а-а! Сузана бе, откъде се появи? – възкликна Племенникът. Така, котето импровизирано получи името си, което пък от своя страна бе една добра поличба, защото коте без име не върви добре в живота.

— Как позна, че е мъжко? – попита Архитектът.

— Ами, не е много трудно да се разбере!

— Маро, ма! Маро, ела при мама, ела! – разнежи се отново г-ца Гинче.

— Не, Маро, ма! А Сузана, бе! – уточни племенника.

Сузан се престраши и това естествено бе в негова полза, тъй като веднага получи едно от току-що изпържените, топли кюфтета.

Рожденият ден на г-ца Гинче бе ознаменуван, както си го изисква традицията, с един приличен и тържествен обяд. Племенникът бе донесъл и бира, при което обяда завърши с подчертано приповдигнато настроение.

Мечтата на Моцарт

Сузан сновеше като совалката Атлантис от коляно на коляно, но така и не бе допуснат до отрупаната с ястия маса. Той с такъв ентусиазъм се стремеше да докопа купата с кюфтета, но достъпа до този обект най-безцеремонно му бе забранен. Това бяха и първите стъпки в оформяне на домашното му възпитание, каквото при него очевидно липсваше.

Г-ца Гинче донесе отнякъде стар грамофон и пусна любимите си плочи на Лили Иванова от времето на ранния Златен Орфей. Заслушаха се. Размечтаха се. Разтопиха се от умиление към отминалата младост. На Архитекта даже му тръгнаха сълзи. Явно беше много музикален или пък споходен от вълнуващи, стари спомени.

Всички забравиха за Сузан. Той обаче не бе забравил кюфтетата. В един момент на заплесия от страна на новите стопани, лакомият котарак се примъкна към захлупената купа с кюфтета, бутна с лапа капака и започна истински котешки пир. В момента, когато плочата свърши и се наложи да се смени, всички забелязаха

Мечтата на Моцарт

интервенцията. Г-ца Гинче сви устни, сбърчи вежди, пресегна се към точилката и викна кресливо.

— Пис, ма маймуно!

Храната бе очевидно много вкусна, а и Сузан не очакваше подобна реакция след дългите милвания, затова не успя да избегне удара на точилката. Тя не бе много дебела и не можеше да му причини сериозни увреждания, но удара си бе, между нас казано, доста болезнен.

— Мия-я-у-у-у! – изскимтя той от болка и с това бе дадено продължение на непознатото му досега домашно възпитание, целящо създаване на непонятните и необясними за подрастващия интелегентни навици.

Животът в малката къщурка продължаваше да си тече по новия, току-що описан начин. Пролетта вече свършваше. Архитектът постоянно си заминаваше и пристигаше. Пропуснахме да споменем, че той бе наел три квартири в три различни града. Тъй като нито една не бе приспособена за човешко обитаване, в края на краищата, той се завръщаше тук, за да си отдъхне от път и

Мечтата на Моцарт

от ергенска гладория. Как намираше пътя от гарата до къщурката при неговото полусляпо положение? Никой не можеше да го обясни, но фактът си бе факт.

А че беше почти сляп, нямаше и съмнение. В това се увериха напълно, когато в една ранна пролет ходиха да берат коприва. След един час бране, всеки показа на другия какво е набрал. Когато погледнаха в неговата чанта, падна голям смях. Човекът бе напълнил чантата с един свеж, пролетен букет от кукуряк, зелена пролетна трева и токущо поникнал бъз. Коприва така и не откриха. Смяха се, смяха се, а след това се умълчаха, явно схванали трагичността на положението.

В началото на лятото, когато започнаха да зреят черешите, неочаквано се появи и Муцка. Това бе една красиво обаяна, във всички възможни цветове на спектъра, млада котка. Тя беше толкова красива, толкова пъргава и игрива, толкова мила, че всички я приеха с възторг и въодушевление като нов жител на бедната къщурка.

Мечтата на Моцарт

От всички, най-очарован бе Сузан. Той мигом ѝ отстъпи част от своето жилищно кътче. Стана така мил и учтив, че Муцка моментално се почувствува като у дома си. Двете котки тичаха по запустелия двор, катереха се по овощните дървета, криеха се в прашното, малко мазе.

Всичко бе чудесно, само едно нещо не се връзваше с нормалния ход на нещата. Както Сузан, така и Муцка не обичаха да ловят мишки. За Сузан причината бе ясна. Тийнейджърът имаше страх от тъмното и това донякъде го оправдаваше. За Муцка, обаче нещата бяха спорни. Тя просто бе една котешка глезотия и предпочиташе готово поднесеното ястие пред изморителния миши лов.

Това положение постави донякъде г-ца Гинче в чувствително затруднение, тъй като в съседната стая, която ползуваше за складово помещение, бе пълно с тези твари. Те ядяха лакомо всичко, от червения пипер до чувалчето с брашно и пакетчетата с църковно жито, което тя ползваше по задушница. Какви

Мечтата на Моцарт

ли не опити бе правила в това направление, но уви!

Котките нямаха желание да ловят мишки! Реалността стана скандална. Племенникът, усетил положението, излезе с идеята да ги подари или замени с котка ловджия. Но реакцията на г-ца Гинче бе решителна и безапелационна. Тя не си даваше котките.

В края на лятото неочаквано нещата мултиплицираха. Тая купешка дума на прост език означаваше увеличаване на котешката колония. В една ранна, августовска утрин, отивайки да изхвърли боклука, на г-ца Гинче и се стори, че из двора тича още едно тигроподобно същество. Тя намести добре очилата и се вгледа в съответната посока. Наистина! Една раирана, бяло-сива котка се мотаеше между Сузан и Муцка. Тя се хвърляше свирепо на купата с попара и хапеше и гонеше себеподобните си. Беше наистина дива и свирепа.

— Пис, маймуно! – кресна ѝ г-ца Гинче. – натрапницата трепна и се покатери на дюлевото дърво. Наежи се и зафуча.

Мечтата на Моцарт

Бъдещето продължи все в тая насока. Не бе ясно, кой бе подхвърлил това диво същество? Комшията ли, с когото се съдеха вече дванайсет години за имот или някой от злобните комшийски цигани? Едно беше ясно обаче. Съществото бе страшно диво и нахално. Колко ли пъти не го гони госпожицата, но уви. Изпъдено вечерта, то се завръщаше отново на сутринта, мяучейки и просейки храна. Дори обсеби лятната спалня на домошарите, повредения хладилник.

Архитектът пътуваше непрекъснато напоследък. Сега маршрутът му включи и столицата. Няколко пъти ходи до президентството да се жалва от някакви местни административни органи, оставили го без жилище. Пишеше жалба след жалба. Най-накрая реши да запише и аудиокасета с патилата си.

Тази аудиокасета се загубваше няколко пъти някъде из архивите на президентството и затова той правеше нескончаеми нейни копия. Горкият, явно живееше още със социалистическите си навици и наивно смяташе, че на някой му пука за неговото житейско състояние.

Мечтата на Моцарт

Имаше обаче поговорка, “Надеждата умира последна”.

Една юлска утрин, когато се събуди от ласките на игрив слънчев лъч, той усети, че цялото тяло го сърби непоносимо. Повдигна пижамата, поогледа си голия корем и възкликна.

— Гинче, тая нова придобивка (разбирай котка) да не е зачестила да лежи на кушетката? Я виж, какви пришки ми се вдигнаха по снагата!

— Не може да бъде! Гоня я непрекъснато!

— Гониш, гониш, ама я погледни как рипат, от възглавницата на одеялото, та чак на масата. Теб не те ли хапят тия проклети бълхи?

— Нищо не усещам! – отсече г-ца Гинче и се почеса скрито и деликатно по левия хълбок.

— Тегло ще теглим, бе жена! Дай да ги разкараме тия мръсни котки!

— И дума да не става! – отсече тя. С това спорът приключи.

Времето летеше неусетно. Котките загладиха косъм от любвеобилните грижи на г-ца Гинче. Тя им купуваше специални

Мечтата на Моцарт

рибни отпадъци, защото много ги обичаха. Всички нейни роднини бяха инструктирани да не изхвърлят хлебните корички и кокалчета, а да ги носят на котките. Племенникът дори им изпичаше охлюви, с които дворът бе пълен.

Ех, какъв котешки живот беше! Самата мечта на съдбата! Ако някой съсед решише да посети госпожицата, трите грации скачаха от повредения хладилник и се юрваха към входната врата. Така посрещаха всеки с надеждата, че ще бъдат угостени вкусно. Те се умилкваха около краката му, шареха напред-назад, спъвайки успешно госта, мяукаха жално с една просешка нотка, докато накрая привличаха вниманието му. Бяха разглезени, лакоми и нахални.

Дойде време за консервиране на зимнини. Г-ца Гинче проагитира по-възрастната си сестра, намериха отнякъде малка количка и доवлякоха петдесетина кила червени чушки, с намерението да приготвят традиционната, зимна лютеница. Сестрите много обичаха тоя български

Мечтата на Моцарт

специалитет и не можеха да си представят зимата без присъствието му на трапезата.

Чушките бяха изсипани на голяма покривка на сред двора. Започна усилената работа по приготвянето на лютеницата. В тая кампания се включи и племенникът. То бе миене, то бе бушене, то бе печене и мелене, докато накрая, капнали от умора, те седнаха да починат, загледани в телено в трите тенджери с ароматно димящата лютеница.

Всичко можеше да мине по-леко, ако не беше непрекъснатото гонене на котките от вкусния материал. Те се навираха навсякъде. Душеха, опитваха, цапаха и в края на краищата изнервиха обстановката. На Племенника му писна, излови ги една по една и ги затвори в тъмната барака. От време на време се заслушваше в жалното мяукане, което се носеше на талози оттам, потриваше ръце и промърморваше, "Така им се пада!".

Никой не разбра как, но неочаквано иззад бараката се появи Сузан. Той страдаше от жестока клаустрофобия и страх от тъмно. Бе положил върховни

Мечтата на Моцарт

котешки усилия, за да излезе от ситуацията. Къде бе открил въпросната дупка в покрива, само той си знаеше?

Не след дълго се появи и Муцка. Тя внимателно бе наблюдавала неговите действия и не пропусна да демонстрира своята интелигентност. НП(новата придобивка), както сполучливо я бе нарекъл Архитекта, повтори техния номер. С една дума, както казват във футбола, бе се получил хеттрик. Котките бяха отново на свобода.

Племенникът се видя в чудо. Котешката интелигентност надмина неговите очаквания. Повторното ловене и затваряне завърши със същия резултат. Той вдигна ръце и замисли нова акция. Хващаше за опашката всяка минаваща наблизо котка и я влачеше назад с едно пронизително свирене с уста.

Животното драпаше с нокти по земята, фучеше, свиваше уши от страх и ужас и в момента когато биваше пуснато, литваше с шеметна скорост към близкото дърво или към входната врата. Няколкото повторни подобни операции доведоха до желаниния ефект.

Мечтата на Моцарт

Сега пък на котките им писна да ги влачат за опашките. Ако някоя се приближеше на близко разстояние, достатъчно бе едно негово изсвирване, за да задейства така придобития условен рефлекс за страх и ужас. Те и не можеха да знаят, че преди време “Теорията за условния рефлекс в хората и животните” на Дарвин бе любимата тема на Племенника. Научните му знания влязоха в действие.

Есента мина незабелязано. Студеният вятър и влага довяха първия сняг. Котките бяха приютени в малката стаичка, близо до бумтящата печка. Наближаваше Никулден. Племенникът реши да посети своята леля, г-ца Гинче. Беше свил лют студ.

Снегът скърцаше под обувките. В опушения ъгъл на стаичката, там дето се кипреше старото синьо перденце, бе запалено църковно кандило. Този малък параклис бе стар спомен, останал от майката на г-ца Гинче и по традиция, на всеки голям празник, се оживяваше с трепкащата светлинка на зехтиненото кандило. Няколкото стари, опушени

Мечтата на Моцарт

икони гледаха строго молещия се и вдъхваха респект и успокоение.

Г-ца Гинче, беше изпекла един средно едър шаран в малката фурничка и очакваше с нетърпение идването на племенника си. Архитектът беше тъжен и умислен. Жалбите му до президентството не даваха никакъв резултат.

В ъгъла, досами старата кушетка, на една изтърбушена възглавница, лежеше Муцка. Тя бе заобиколена от шест дребни мяукащи котенца. Те се мушкаха под корема и скимтяха, премятаха се неловко. Сузан и НП бяха напъдени на почтено разстояние от нея. Все пак и за тях имаше кътче около приятно бумтящата печка.

По някое време, Племенникът отвори външната врата, отупа шумно снега от шубата си, и се провикна радостно:

— Чакате ли гости? – след това влизайки в стаичката възкликна:

— Я-а-а! Котешката популация е нараснала! Кога стана това божие чудо?

— Тия дни! И ние не разбрахме как се случи!

— И кой е таткото?

Мечтата на Моцарт

— Таткото ли? – трепна издайнически плачевна струна в гласа на г-ца Гинче.

Всички обърнаха поглед в посоката, където трябваше да бъде Сузан. Там обаче го нямаше!

— Дръж го! Отмъкна шарана! – викна Племенникът. Без да иска той бе оставил външната врата леко отворена. Дяволитият, едър котарак само това беше чакал. С елегантен скок той се бе озовал в непосредствена близост до тавата с шарана. От тук нататък нещата се развиха по логичния си ход.

Захапал с яка хватка опечената риба, той се бе промъкнал през полуотворената врата и с едно мъчително влачене се отдалечаваше към бараката. Навалялият сняг му създаваше очевидно затруднение, но той не се предаваше.

Госпожица Гинче грабна точилката и се втурна след него. В неразборията, НП предположи, че заплахата се отнася за нея. Тя се разфуча, скокна на раменете на госпожицата и не след дълго последва спасителния път на Сузан.

— Пис, маймуно! – истерично закрещя г-ца Гинче.

Мечтата на Моцарт

Муцка, така сладостно задрямала, изведнъж недоволна се събуди. Отвори едното си око, колкото да се осведоми за ситуацията. Като видя, че нищо не заплашва поколението ѝ, отново го затвори.

Едно от нейните малки котета полази към средата на стаята и се заигра с крачола на Архитекта. Той обаче не усети нищо. Беше застанал прав. Полуслепите му очи бяха насочени към мъждукащото кандило. От малкото параклисче иконата на Богородица го гледаше с умиление и разбиране.

Вдигна ръка и бавно се прекръсти. Въздъхна дълбоко. Колкото и да искаше, не можа да спре отронващата се горчива сълза. Тя се плъзна по бузата му, полетя надолу и капна на главицата на малкото, скимтящо и игриво коте.

Така, без предварителни подготовки, съвсем импровизирано, то бе кръстено на връх божия празник, Никулден.

УКЪО

“Всичко прекрасно на тоя свят идва и с известна доза мръсотия.”

Спомням си как, един стар приятел от време на време обичаше да казва, “Малките подробности изяждат главата на човек”. Сега, като се замисля и ми се струва, че май е бил доста прав. Даже бих добавил, че нещата съвсем се усложняват и дори загрубяват, ако на човек му липсва чувството за хумор или пък не дай боже, си помисли, че всичко може да оправи по свой начин и тертип. “Да, ама не!”, би вметнал един стар наш политик от времето пролазващата демокрация. Такъв тип тутакси биваше класифициран, от страна на трудещите се и не трудещи се народни маси, като “изправач на криви краставици”, биваше осмян, окарикатурен и най-накрая “отхвърлен от екипа”. И понеже става дума тъкмо за Укъо, ще поясним, че нещата съвсем не

Мечтата на Моцарт

се развиха по всеизвестния и стандартен сценарий, а придобиха свой тънък, своеобразен и колоритен оттенък.

С няколко думи, Укьо беше едно момче, отгледано и възпитано през петдесетте години на току-що отминалия, изпълнен с катаклизми дваисети век. Навиците и мислите му бяха съвсем в духа на тогавашното време, тоест твърди “по сталински”. Недождането и мизерията в млада възраст пък го бяха превърнали в дребен, сух, изнервен и леко прегърбен индивид. Няколкото прекарани хепатита, така бяха подронили здравето му, че човек добиваше впечатлението, че и най-слабия ветреца би го подхванал, издигнал и отвял в небесата, без никакъв проблем. Тези преживяни несгоди обаче, така бяха закалили духа му, че го бяха превърнали в граблива, хищна птица, която в критичния миг на хващане на жертвата, бе готова да даде главата или част от перушината си, но не и плячката.

Единствената революция, която допусна да се случи с него, през онова далечно време, бе носенето на

Мечтата на Моцарт

“забранения”, по идеологически съображения, американски панталон, дънки. Първите дънки, които си беше купил обаче, вероятно са му били твърде широки, тъй като, в резултат на тази покупка, му бе останал и един смешен и оригинален навик. Когато говореше развълнуван, а през повечето време си беше именно такъв, той свиваше ръце под прав ъгъл, разперваше ги леко встрани и с лакти правеше опит да си повдигне панталона. Ръцете му бяха дълги, с големи и широки длани. Това вероятно доста сполучливо му е помагало в тая операция, но в практикуването на всяко упражнение си има мярка, а мярката вероятно е била загубена доста отдавна и сега е останал само празния и ненужен навик, придаващ своеобразния колорит на личността.

Как бих могъл да го забравя!? Сякаш и сега го виждам да стои пред мен, дребен, мургав, леко прегърбен, обут в широки дънки, над които леко се спускат полите на раираното, тясно, сако, побелялата глава, с ниско остригана коса и едни големи, черни, винаги учудено

Мечтата на Моцарт

повдигнати нагоре вежди. Обичаше да влезе през вратата, да направи две-три крачки напред, да застане мирно и чукайки леко с токове на обувките и рязко изхвърляйки ръка нагоре, да викне – “Хайл!”

Ще кажете, че Укьо е фен на Хитлеровата идеология! Ни най-малко! През онова време на култа към личността, телевизия липсваше и единственото забавление на човек, бе да иде на кино. В кината обаче прожектираха нескончаемите поредици от филми за войната, където съветските разузнавачи като по правило майсторски “изработваха” хитлеровите си противници. Спестените от закуска стотинки, Укьо хвърляше по билети за кино и всичко, което видеше там го попиваше като попивателна, а след това възпроизвеждаше, със завидна емоция, в подходящата за случая компания. Така, че това, “Хайл!”, си беше нещо като втория му отличителен навик, еднакво неизкореним като първия.

Интересно бе обаче да се чуят коментарите на хората, които го виждаха

Мечтата на Моцарт

за първи път. Първоначалното стъписване, отстъпваше място на оригинално сътворените майтапи и клюки по негов адрес. Укьо обаче не се досещаше за тази реакция и откровено пуснатия майтапчийски лаф, сериозно го засягаше и обиждаше.

Демократичните “реформи” напоследък в българското общество доведоха обаче и до “демократична” безработица. Нашият герой беше инженер със сериозна репутация в един военен завод и със сериозен авторитет в неговия колектив. Сериозната му репутация често го извеждаше в задгранични командировки, където твърдия му и непоколебим характер правеше още по-твърд имиджа на соц военния завод. Имаше случаи, когато само желязната му дисциплина и беззаветна почтеност го спасяваше от арабските, лъжливи номера на купувачите на продукцията и физическо малтретиране от страна на мюсюлманските, военни хунти. Да седне Укьо и да ти разправя приключенията си в Сирия или Мароко, ще слушаш, ще

Мечтата на Моцарт

цъкаш и ще се чудиш как това дребно човече е оцеляло и още диша, но е така. Той не обичаше да лъже, само се увеличаше във фантазии, чиято разлика някои трудно различаваха. Но какво да се прави?! Такъв си е Укьо, човек с чиста и безкористна душа, с едни красиви мечти, които ако ги чуеш и осмислиш ще осъзнаеш, че трудно биха се осъществили на практика.

Някъде, в началото на “реформите”, Укьо беше изхвърлен от работа. Всичко стана с гръм и трясък по предварително подготвен сценарии от крадливите елементи на завода. За него, това бе повече от стрес. Залиня, посърна, обедня. Шкембе чорбата, която стана ежедневно му ястие, донесе и първия му хепатит. Четири месеца той със зъби и нокти се бори за живота си и най-накрая оцеля. Оцеля, но верен на своя принцип за ученолюбивост, през време на боледуването, бе изчел всичко за тая болест в научнопопулярната литература и периодика. Безпаричието и студената зима на деветдесет и шеста му донесоха тежка бронхопневмония. Наложиха се да го

Мечтата на Моцарт

лекуват в болница. Недобросъвестни медицински сестри му правиха инжекции с нестерилни игли и поради това хепатитът го повтори.

Укьо, без сам да го желае, бавно и безславно тръгна към умирачката. Мобилизира всичките си жизнени сили, прочете цялото философско наследство на Петър Дънов. Накара жена си да му носи от къщи всякакви билкови отвари и знахарски илачи, които вземаше тайно от лекарите и накрая, без и сам да знае как стана това, взе, че оцеля за втори път. Оцеля, но намрази вдън душа думичката “демокрация”. Тя се превърна за него в символ на хаоса, разрушението и човешкото погубване. Намрази и пияниците, защото докато се лекуваше в болницата, леглото до неговото непрекъснато приемаше и изпращаше индивиди поразени от алкохола.

Излезе от болницата слаб на вейка, олюляваш се, леко зашеметен и объркан. Погледна топлото майско слънце, въздъхна дълбоко и се заслуша в жуженето на пчелите. “Какви свети душички!” – каза си и предприемчивия

Мечтата на Моцарт

му ум тутакси се насочи към една мисъл, която без много задръжки, постепенно узря и се превърна в пряка жизнена цел.

За няколко дни, той събра отнякъде 4-5 стари шкафа. Разкова ги и след това с триона, рендето и чука ги преобрази в три пчелни кошера. Някой му подари малък пчелен рояк и една пчелна майка. Речено-сторено! Укьо стана пчелар. Жена му го наблюдаваше с любопитство и интерес, но от дългото семейно съжителство и опит се досещаше, че той си знае какво да прави и не му пречеше. Първата пчелна реколта го възроди. Една част от меда вложи обратно за храна на пчелите, а останалата част изяде с върховното удоволствие на изгладнял безработен.

Минаха три безработни години. Продажбата на мед и събирането и сушенето на билки не му носеха стабилен доход. В един знаменателен момент се появи свободно, работно място във филиала на една държавна фирма. Укьо, влагайки безгранична енергия, знания и ерудиция, успя да спечели конкурса за мястото. Това място, бе всъщност за

Мечтата на Моцарт

началник-склад. Инженерната му диплома въобще не си пасваше с новата работа, но нямаше друг начин, трябваше да се работи за насъщния.

Всичко прекрасно на тоя свят идва и с известна доза мръсотия. Така стана и в тоя случай. Началник на Укьо се оказа един похотлив и тлъст всезнайко, който едва бе взел диплома за основно образование. Всезнайкото обаче бе лидер на властващата тогава синя, “демократична” партия и това стана острия трън, който ежедневно бе забит в чувствителната му пета.

Екипът на началника беше един великолепно селектиран отбор от гуляйджии и пияници, комбиниран с даровити тесни специалисти по гешефта и кражбите. Банкетите и пиянските сбирки във филиала се вихреха до безкрай. Стотици литри държавен бензин се преливаха от фирмените возила в частните. Материалите за строежите на фирмата по неведоми пътища сменяха собственика си. Укьо гледаше сеир, стискаше юмруци, скърцаше със зъби, но мълчеше, в името на хляба и живота!

Мечтата на Моцарт

Наближиха избори. Прекрасната, “демократична” партия загуби безславно силните си позиции. Всезнайкото все още се перчеше с власт, но бе някак посърнал. Веднъж го повикаха в централата на фирмата и за негово най-голямо изумление му връчиха заповед за уволнение. Целият негов, отлично сформиран екип започна да го тресе птичия грип.

Все едно че планина падна от плещите на инженера началник-склад. Май небето стана по-синьо и въздуха по-свеж. Отдъхна си. „Имало значи справедливост на тоя свят. Само, че идвало с родилни мъки.” – каза си той наум и заживя с нови мечти и копнежи. Не очакваше. Хич не очакваше онова, което се случи.

Беше петък. По принцип – черен и лош ден! В такъв ден никога не му е вървяло! Телефонът от областния град звънна и секретарката от централата на фирмата му съобщи, че трябва да се яви незабавно при управителя. „Едва ли ще е за добро!” — каза си той и колената му леко, ама съвсем леко взеха да треперят.

Мечтата на Моцарт

“Хайде, впрочем!” – нервно издекламира той с надебелял от притеснение глас. Да става каквото ще! За добро или за лошо, все му предстои да го изживее. Тя, съдбата си знае работата. Акъл ли да ѝ даваме?

Облече си новото, тясно, раирано сако. Тури в двата му джоба по една носна кърпа, за да си бърше потта(лято беше!), и се яви пред висшата инстанция. Влезе плахо. Не посмя даже да седне при поканата, а така си остана прав. Пристъпваше от крак на крак. От притеснение хапеше с разклатения си кучешки зъб долната устна точно на онова мястото, където в събота го бе ужилила една разсърдена пчела.

Събитията се развиваха в неочаквана и шокираща светлина. Той всъщност бе готов за поредното уволнение. Опитваше се да вдишва бавно и дълбоко по съвета на учителя Дънов. Така мобилизираше самообладанието си за изслушване на “неочакваната” или по-скоро “очаквана” новина, за поредното си уволнение.

— Значи! Във вашия филиал, нещата се развиват много лошо за фирмата. –

Мечтата на Моцарт

започна бавно и натъртено началството. — Много пиянство, много кражби, много лоши, финансови резултати!

Укъо трябваше да кимне утвърдително с глава.

— Да, така е! – плахо простена той. Но какво общо имаше това с неговата мижава длъжност?

— Тук, детайлно обсъдихме фактите и стигнахме до едно решение. – продължи натъртено началството. – Решихме да ти предложим управлението на филиала. Какво е мнението ти?

Беше един твърде директен и шокиращ въпрос към напатилия се човек, който в последните си години, бе изживял с всичките му детайли, кошмара на задавящата мизерия.

При този искрен и директен въпрос, Укъо внезапно се изпоти. Потърси носната кърпа в десния джоб на сакото. Тя се бе оплела в някакви хартии и не успя да я извади. Така че, за да извърши свещенодействието на бърсането, се наложи да потърси резервната в левия.

— Ама, аз...! Такова...! Мислех си...

Мечтата на Моцарт

— Зная, зная! Ти си работлив, честен и почтен наш служител. Затова се спряхме на теб. Е, какво? Приемаш ли?

Потта бе обърсана за втори път. Горчивата глътка бе преглътната и душата на Укьо запърха като канарче над ароматно, червено цвете.

— Да си кажа право, не очаквах...

— Да! Да! Наистина отговорна длъжност. Но мислим, че ще се справиш.

Четохме ти трудовата биография. Минал си през много огън и перипетии. Бил си добър ръководител. Ако ли пък те е страх кажи си, ще потърсим друг човек?

Самото напомняне за страха преобърна нещо в него, стегна го, мобилизира го, вдигна самочувствието му на човек с достойнство и здрава закалка.

— Добре, приемам! - каза сякаш не на себе си и сънят продължи да се случва като в приказка на Андерсен.

— Радвам се за теб и вярвам, че ще се справиш. Патил човек си. А сега иди до главния инженер, за да уточните задачите и подробностите по новата ти длъжност.

Мечтата на Моцарт

— Благодаря за доверието! Ще се старая! – само това можа да изрече Укьо в тоя важен момент и прекрачи, съвсем изпотен, обратно прага на големия просторен кабинет.

Новината за назначаването на Укьо за шеф на филиала се разнесе със скоростта на тропичен тайфун. Никой не очакваше такъв ход на събитията. Някой вече бе телефонираше услужливо във филиала и птичий грип започна да бушува във втората си, още по-силна фаза, фазата на догадки и криене на документи и факти. Твърде слабо познаваха този дребен човечец, но и това, което знаеха за него, не говореше за хубаво, безоблачно и щастливо бъдеще. Въпрос на нюх и престъпен усет.

Така се започна. Укьо влезе тържествено в новия си кабинет при всеобщ смут и объркване. Първият му ленински декрет, бе за телефонните разговори. Излязоха наяве страхотни сметки за частни разговори. Виновните бяха привикани и им бяха връчени фишове за удръжки към заплатата. Какво ли ще последва? Най-лошото бе, че никой

Мечтата на Моцарт

не знаеше какви мисли витаеха в остриганата му глава.

Вторият ход, бе една поръчана от него вътрешна, финансова ревизия, при която излязоха найве стотиците литри краден бензин. Старият шеф непрекъснато сновеше из филиала на фирмата. Просто нямаше кой да го спре. Авторитетът му беше все още силен, макар по принцип да беше авторитет на току-що излюпен клиент на трудовата борса. Един след друг се появиха раздадените на роднини компютри, принтери и друг скъп инвентар.

Третият ход на Укьо бе да покани от централата на фирмата специалисти, които да създадат ред и повишат техническото ниво на местните автоматизирани съоръжения. Закипя работа и нормален бизнес живот в иначе до вчера заспалия филиал.

Минаха няколко месеца с новия началник. А той, като всеки работохолик, продължаваше спазването на наложената с години система, пет часа сън и деветнайсет часа работа. Саботьорите, а такива бяха старателно отгледани и

Мечтата на Моцарт

подготвени от стария началник, бавно, но сигурно започваха да се окопитват. В даден момент, колкото и да беше унесен в работа, Укьо осъзна, че му се играе сложната игра “Немци в тил”. Пускаха се какви ли не слухове по негов адрес, петнящи авторитета му и раняващи така чувствителната и изнервена душа.

— Има още много да драпат с нокти, мамицата им... – заканваше им се наум той и плетеше хитри ходове за разкриване и разобличаване на реалните си или мними врагове. Животът продължаваше в борба и в налагане на личния му ръководен подход, философия и мироглед. Филиалът заживя като люшкащ се платноход по разпенените, бурни води на Берингово море. Една свирка на капитана и кормилото се завърташе в желаната посока с неизбежното скърцане и пращане. Специалистите от централата, автоматизираха съоръженията по последната дума на европейските и световни технологии.

Западналият, допреди една година филиал, бавно и мъчително се съвзе.

Мечтата на Моцарт

Някои отговорни лица от централата дори започнаха да го сочат за пример. Трудовата дисциплина стана основен закон в него. Впиянчените служители смениха тактиката, тоест смениха терена за запоите. Острият, кучешки нюх на Укьо обаче, не можа да бъде подведен. По незнайни пътеки на провидението, той набързо откриваше тайните места за сбирките. И тъй като всички събития се случваха в рамките на работното време и поради това незаконно, трима от най-дейните активисти на чашката, изхвърчаха от работа по един лек и безметежен начин.

— Законите са за това, за да се спазват, нали? Или поне така пише в трудовото и в наказателното право. “Щом пише, трябва да бъде така!”, издекламираше Укьо, пред набързо сформираното събрание на филиала. Демонстративният урок с уволнението беше ефектен и респектиращ.

Обаче!... В новия ръководител остана утайката на една горчилка от неудовлетворение и умора. Бавно и трудно, той започваше да осъзнава, че се

Мечтата на Моцарт

е изправил пред висока и стръмна стена на съпротива, за преминаването, на която едва ли щяха да му стигнат силите. Липсваха му младите години, младата енергия, младите пориви. Беше уморен. Оставаха му три години до пенсия и тежкия товар, с който се бе нагърбил, бавно и постепенно стопяваха оскъдните му сили. Умората започна да се чете на лицето му. Петте часа за сън се превърнаха в нула. Едно съвсем обезпокояващо и фатално число!

Както казва народа “Едно зло, не идва само!”. Безсънието подрони здравето му. Зъбите му започнаха да се развалят и окапват. В този момент, Укьо направи първата си съществена грешка. Реши да отиде на зъболекар.

Попадна на един стар и реномиран специалист. В малкото градче неговият имидж бе висок и непоклатим. Поради това и цените за услугите бяха високи и непоклатими, сиреч два пъти по-високи от тези на другите. Новата заплата на Укьо бе добра, но не и безгранична. В това се убеди само след два месеца, когато в резултат на скоростния,

Мечтата на Моцарт

самоотвержен и бригадирски метод на стоматолога двете му челюсти отказаха да се съберат. Беше платил повече от шестстотин лева и при най-голямото желание да викне “Хайл!” се получаваше една отчайваща и обезкуражаваща пародия на иначе твърдия поздрав.

Напсува на бърза ръка специалиста, дори му трепна със съд и оня ще не ще трябваше да му върне половината от парите. Другата половина отиде незнайно къде? Остана обаче факта за съсипаните, изпилени до венците зъби и невъзможността да хапне любимите си кебапчета и викне любимата си дума.

Стоматологът беше сменен начаса със стоматоложка, която за повишен хонорар се зае да поправя грешките на колегата си. Що упойки бяха, що изпиляване, що вадене на качествени допреди няколко месеца зъби беше, загуби му се края.

Стана така, че Укьо за първи път го хвана страх. Страхът беше от опита му да се усмихне на човека, с когото разговаряше. Туряше ръка пред лицето си, уж опитваше да скрие някаква недобре оформена мисъл и фъфлеше ли

Мечтата на Моцарт

фъфлеше. Мъка... Ама мъка, на каквото му се казва, обхвана иначе куражлията инженер.

Беше началото на китна пролет. На всяко първо число от месеца, шефовете на филиали идваха, за да се отчетат в централата на фирмата. Специалистите по автоматизация се бяха събрали на малко тържество. Бяха им купили нов компютър. Като всяка скъпа и чуждестранна вещ така и тая трябваше да бъде полята за здраве и дълговечност.

Именно в тоя интересен момент, техният стар приятел Укьо, избирайки скъпоценната пауза между две съвещания, неочаквано реши да ги посети, за да изкаже уважението и сподели душевните си мъки. Никой не очакваше това събитие. В един приповдигнат от веселие миг, вратата на лабораторията се отвори и в рамката и се появи техният стар познайник. Той направи две тържествени крачки напред, застана мирно, изпъчи се, вдигна отсечено ръка напред и нависоко към тавана и извика тържествено “Файл!”.

Мечтата на Моцарт

Това взриви атмосферата. Избухна невъобразим смях. Някой от множеството стана и го прегърна развълнувано. А той смутен, не съзнаващ напълно причината за смеха им, постави по навик ръка пред устата си и издекламира по своя необичаен и твърде интересен начин:

— Мамфка им докторфска!...
Фамилията им фсте рафзгоня!

АДИОС МУЧАЧОС

Какво може да се прави в една студена и мъглива, февруарска, петъчна вечер, освен да се иде на пазар и да се накупят продукти за почивните дни. Лампите по зеленчуковите сергии вече са запалени. Мръзнеците продавачи потропват с крака от студ и оглеждат всеки минаващ индивид с надеждата, че ще се спре край тях и ще си подбере нещо от отрупаната с плодове и зеленчуци сергия. Те са готови да свалят драстично цената, само и само да приберат и последните оскъдни левчета на любопитния и да се оттеглят на топло и на заслужена почивка край разпалените печки или електрически радиатори с чаша чай или кафе в ръка.

Ровех с ръка в един полиетиленов чувал с парников спанак, когато някой ме потупа по рамото. Беше Росето, мадамата със седемте дипломи по дизайн и готварство от тайфата.

Мечтата на Моцарт

— Ти защо не идваш на сбирките бе, приятел?

— Ами... защо... ? Знам ли? – измрънках колебливо и смигнах на продавача да ми мерне едно кило от зелена витаминозна шума. — Тази вечер ще има ли сбирка?

— Разбира се! Хайде с мен! Ама не се дърпай де... Доста отсъствия си направил и вече хората започнаха да ти забравят физиономията. Какво става с теб? Къде се загуби?

— По командировки бе жена! Нали знаеш, че обикалям нонстоп селата на окръга. Такава ми е работата. Сега си рекох да купя нещо евтинко и диетично, та Мариянчето да сготви за събота една оправяща талията манджа.

— И се спря на спанак! Ще ме убиеш, ти! Ще ме убиеш! Хората се тъпчат с луканки и свински специалитети, а ти вегетариански го даваш. Да не си станал французин? Френски манджи ли ще ти готвят? Половината тайфа учи езици. За какво ги учи и аз не знам, но като те гледам, ти май клониш към френския.

Мечтата на Моцарт

— И майтапа ти иде отръки, бе Росе, не само манджите... – засмях се на глас и протегнах ръка да платя на продавача закупената стока.

— Още трийсет стотинки, господине! – обърна ми внимание на реалността продавача. – както обикновено, беше си добавил своите двеста грама отгоре към пожеланото количество.

— Отиваме бе бижу! Отиваме! Само се чудя как ще мъкна с мен тая чанта със спанак.

— Хайде, хайде! Не ти е сефте. Домакинът му с домакин! Последният път дойде с цял пакет скумрия, та тайфата се усмърдя на море!

— И това ли помниш! Да не ти пада човек на погледа и езика!

— Летс гоу, бой! Летс гоу! – премина на английски Росето. Явно искаше да се изфука, че учи тоя така моден напоследък език.

Ако някой не знае, ще поясня, че мястото за сбирките на тайфата бе едно задимено кръчме, което обкичваха с името “Клуб на научните дейци”. Намираще се в етнографската част на

Мечтата на Моцарт

града, в мазето на една стара градска къща, приватизирана и прилично от ремонтирана. Там наистина бе уютно. Стените измазани с вар, бяха окичени с подарени гравюри от местни художници. Край разгоряла се камина се мъдреше малка каручка пълна с едро нацепени дърва. В една ниша се открояваше икона на някакъв неуточнен и неясен за клиентите светец. Два-три наниза от сушени чушки и чесън допълваха обстановката.

Както във всички подобни места, гъсти облаци цигарен дим допълваха и без това задушевната атмосфера. Чевръста сервитьорка, с пищни и неотразими форми се въртеше около масите и разнасяше купички с битово приготвен качамак, препечени наденички, гряно червено вино и какво ли още не. Спираше до някоя маса, вземаше поръчката, потупваше някой от редовните клиенти по рамото, засмиваше се кръшно, по селски и продължаваше нататък. Абе, идилия! Най—вече за мераклии, хронично страдащи от

Мечтата на Моцарт

домашна скука, от ревнива жена или разглезени деца.

— Охо-о-о! Кого вижда окото ми! - провикна се Тишо от ъгъла, където беше нашата, запазена маса. - Ако не беше Росето май нямаше да дойдеш, а? Стар мерак брей! Пита ли Мариянчето по джиесема, че ще отсъстваш един час?

— Не си остави адета, ти! Ще вземеш да ми извадиш дума и виновен - невиновен ще се чудя как да гася чергата.

— И спанак е купил нашия! Да не ставаш французин? - повтори сентенцията на Росето новия тартор на тайфата. — Хей Муцка! Я дай един качамак и едно гряно вино на тоя френски аскет, да му пламне кръвта и да му се раздвижат желанията. Гледай, гледай! Гледай го бре-е-ей! Петнайсет минути е “Стенд бай” и зяпа ли, зяпа картините. Наш Жоро, бре! Не се ли сещаш? Записа курсове за “оценители на имоти” и сега гледа и оценява.

— Човекът може да обича изкуството! А ти му вадиш дума! Какъв е тоя лаф, бе

Мечтата на Моцарт

Тишо? – присвих наивно и присмехулно очи.

— “Стенд бай” ли? Ти не си ли учил английски? “Стои и чака да го викнат”, ще рече. Учи езици е-е-й! Да не останеш прост. Хората с два езика пари направиха, в чужбина заминаха и децата си изучиха. Аз сега съм на тема “Релакса”. Това е компютърен курс по английски. Само десет лева дискчето. Купуваш слушалки и на служебния компютър, през свободното време, говориш с банкови служителки на родния им език. Гледаш виртуалното маце, повтаряш след него като папагал и една графика ти показва дали си произнесъл правилно думата. Така е! Какво ме зяпаш? Започвай да учиш, че не се знае дали след приемането ни в Европа ще остане и един българин тука. Циганите вече започнаха. Нали са полиглоти. Само да ги почерпиш с бира и кебапчета и ще ти заговорят на всякакви езици. – Тишо изпружи крака. Запали нова цигара, смукна дълбоко дим, наклони назад глава и бавно го изпусна на правилни кръгчета към опушения таван. Беше цар на тоя

Мечтата на Моцарт

жест. Сякаш се бе родил с цигара в уста. Пустият му Тишо!

— Накъде сме през тая неделя? – запита Росето. – Май не сме ходили скоро към Пършевица! Оня ден като сви лютия студ си казах, “Какво ли щеше да стане ако бяхме някъде под Превала. Вълците щяха да ни изядат. Такъв студ беше, че не можеше да си измиеш лицето на открито. Ще ти се обледи физиономията.

— Ами аз какво да кажа! – подхванах интересната тема. – Закъсахме с джипката в едно криводолско село при минус 26 градуса по целзий. Полето белееше, та чак искреше. Погледнеш напред, а сякаш хиляди малки слънца ще ти ослепят очите. Слънцето свети едно ярко, та чак те заболяват очите. Не усещаш стъпалата си, вкочанени и обледени. Парното на колата не се чувства.

По едно време двигателят захърка и спря. Наоколо, сняг до колене. Слязохме да видим какво става и егати... – спрях разказа, за да засиля интереса. – Счупил се някакъв лост... Шофьорът псува, а ние потропваме с крака и се опитваме да си

Мечтата на Моцарт

дадем кураж. Гледам аз полето и какво виждам, вместо сняг — тънки ледени иглички. Всичко бе покрито с малки, ледени кристали. Като ги погледнеш с гръб на слънцето, светят като малки звезди. Такъв студ беше! Не бях виждал такава явление. Добре че водача му работеше джиесема. Потърси началника и след един час дойде влекача и ни измъкна от преспите. Съвременна комуникация! Два дни след това не мога да се стопля.

— Симо, бе? - обърна се към мен Мирон. - какво е това Ем Пе Тройка?

— Защо? Какво ще правиш с нея?

— Ами вчера минавам по Стъргалото и един субект, разтворил една сергия на улицата, наредил едни дискове и пресипнало се провиква, “Продавам Ем Пе Тройки!”. Спрях аз да видя какво е това, а той ми обяснява, че има към двеста Ем Пе Тройки. Били страшна работа. Гледам го и не мога да разбера бързика ли се тоя човек, какво ли... ?

— Ами че аз на компютъра ще му направя за една минута петстотин Ем Пе Тройки!

Мечтата на Моцарт

— А стига бе!

— Така е! За две минути – хиляда!

— Ами хайде да правим бизнес тогава бе! Като му кажа на оня хитрец и ще откачи. – омъдри се Мирон и ме загледа напрегнато право в очите.

— Това е музика бе тъпак! – разсея напрежението Тишо. – Човекът иска да ти каже, че ще ти запише диск с музикални файлове. На тях им казват Ем Пе Тройки.

Сякаш отгатнала насоката на разговора ни, сервитьорката изчезна за минута и над главите ни, от малката тонколона, се разля страшното парче на Крийдънс Ривайвъл – “Изгрява лошата луна”. Тишо, на когото това бе любимата музикална банда, щракна с пръсти и запя на глас. “Виждам как лошата луна изгрява... но при мене пич, да знаеш, засега всичко е наред...”

Тайфата се развесели. Какво нещо е музиката, и при това пусната на момента и на място. Муцка си знаеше работата. Познаваше ни навиците. А сега чака да викнем по още едно гряно вино. И май позна...

Мечтата на Моцарт

Големината на тайфата бе променлива, в смисъл, че постоянно някой идваше, а друг си отиваше, но имаше едно постоянно число, числото осем. Вкусовете бяха най—различни като хранителни и музикални предпочитания. Основната тема обаче бе една, предстоящия съботен или неделен туристически излет. Носеха се туристически карти, справочници, фотографии направени от някой добър или не дотам добър фотограф. Коментарите бяха винаги оживени, придружени от леки, с интелигентен нюанс спорове. Решенията за предстоящия излет се вземаха единодушно и се изпълняваха с ентузиазъм. Ще питате какви бяха членовете на тая тайфа? Ами, предимно самотни хора от двата пола, социално или не дотам социално осигурени, с минимални лични ангажменти и специално и силно влюбени в природата и туризма.

Ето и сега, виждам как Генчо се е навел към Галето и обяснява особеностите на прехода от Мальовица до

Мечтата на Моцарт

хижа “Иван Вазов”. Липо, пък, напрегнато следи движението на устните на Росето. Той е полуглух и трудно произнася някои думи.

Катето пък се е втренчила в недопитата си чаша с чай и разсеяно тръска пепелта от почти изпушената цигара в пепелника рекламиращ напитката “Кока Кола”.

Жоро е някак уморен и мълчалив. От време на време се включва в някой и друг разговор, но през останалото време мълчи. Има си грижа човека. Гледа болен баща на легло.

— Симо, все се канех да те питам. Имаш ли добър Интернет? – обърна се Генчо към мен. — Имам записан един нов сайт за туристическа екипировка. Да мина някоя вечер да го видим. А също и да ми покажеш как се работи с тоя Интернет, че само срамувам пред колегите.

— Нямаш проблем! Само кажи кога и ще го направим. Но се иска да поназнайваш английски. Как си с него?

Мечтата на Моцарт

— Хей това ми е кусура! Учил съм френски. Ще купя речник, самоучител и ще го започна.

— Сестра ти какво, научи ли италианския?

— Учеше го, но спря и сега мина на гръцки.

— Хайде бе! Да не става преводачка?

— Проблемът ѝ е, че работата за Италия се блокира. Отвори се друга, за Гърция. Една фирма търси жени за гледане на болни. Кълве гръцкия, та пушек се вдига. А ти? Не учиш ли някакъв език? – хвана ме неподготвен Генчо. Поусмихна се лукаво и присви очи.

— Стар съм за учене на езици вече, пък и за никъде не се каня да заминавам. – как можех да кажа, че следя телевизионните курсове по испански. Щяха да ме скъсат от бързик.

— Гръцкият е труден за българи! Опитвах го, но се отказах. По ми допада френския. – подхвърли своето мнение по темата Галето. Аз без него съм като без ръце. Нали уча учениците на него? Това Химията, Математиката, всичко при нас е

Мечтата на Моцарт

на френски. В някои отношения и литературата ни е френска. Езикова гимназия, така е... На празника на гимназията, оня ден, звучаха песни само на Джо Дасен.

— Бонжур, мадам! Коман са ва? - завалено продума полуглухия Липо.

Галето се засмя весело и му каза нещо доста бързо на френски, при което той се опули и изчервя.

— Къде се буташ и ти по езиците бе човек? Има си хора и за езици... — пошегува се Тишо. Их хабе ниht ферщеен!

— Браво! Бра-а-во! Изръкопляска Петьо! И Тишо проговори на чужди езици! Ти да не би от екскурзиите до Австрия? – Това пък бе слабото място на Тишо. Всички знаеха, че основното му занимание е прекарване на стари автомобили от Германия и Австрия. Изчезне за около две седмици и след това събира тайфата за черпене. Явно падаха добри пари от тези негови екскурзии.

— А ме дзаноте са. Ке сплендидо ке ломбра. Ма нон ворей ке ту... – смеейки се добави Генчо.

Мечтата на Моцарт

Сега вече всички заръкопляскаха. В тая студена и мъглива февруарска вечер, непринуденото езиково настроение бе здраво обхванало тайфата.

Муцка, сякаш отгатнала момента, изчезна за момент и от тонколоната дрезгаво запя Адриано Челентано.

В тоя момент се чу хлипане. Искрето се бе заляла в сълзи. Настана тишина. Всички се обърнаха към нея. Галето стана от стола си, доближи момичето и го прегърна. Погали я по тъмните къдрици. Знаехме за какво плаче. Преди шест месеца изпратихме стария тартор на тайфата, Емо. Смъртта му стресира всички ни. Беше покосен от инфаркт и никой не успя да му помогне. Просто нямаше никой край него, когато се случи. Двамата с Искрето имаха силен и емоционален роман. Адриано Челентано бе любимият им певец. Когато се съберяхме в някоя планинска хижа, от малкото му касетофонче все негови песни звучаха.

— Симо, как ще готвите тоя спанак дето си го купил? – обади се Катето. Тайфата се заслуша, защото кулинарните

Мечтата на Моцарт

теми бяха нещо популярно при нашите сбирки. Ако някой не знае, ще поясня, че туризъм и кулинария вървят ръка за ръка.

Когато се направи туристическата софра, на тревистата поляна или на хижарска маса, настъпват най-великите мигове за всички. Представете си една голяма покривка и трийсетина най-различни специалитета разположени на нея. Всички са насядали в неправилен кръг и всеки започва да хвали своя специалитет. Идилия! Като ти се наложи да опиташ нещо, ставаш и отиваш до другия край на софрата, стискайки едноличната вилица или лъжица в ръка, протягаш се и опитваш, без при това да изпиваш никакво неудобство. Туристическата банда е една свободомислеща и доста отворена дружина, така че представете си ситуацията. Аз, като отлично осведомен индивид в това отношение, започнах надълго и нашироко да обяснявам процедурата по готвенето на спанака. Все едно, че аз щях го готвя. Всъщност, щеше да го готви Мариянчето, но за да няма

Мечтата на Моцарт

одумки, трябваше да пофантазирам на готварска тема. Ако се случеше да сбъркаш нещо по описанието на пропорциите или технологията, ставаше шоуто. Ама какво да ви разpravям! Трябва да сте на нашите сбирки, за да разберете и усетите атмосферата.

— Най-напред се измива спанака, че може да има в него доста пясък. – започнах колебливо. – След това се нарязва на ситно и се поставя да ври в дълбока тенджера с три пръста вода на дъното. Ама да не го сложите цял. Нарязва се на средно едри късове...

Тъкмо се бях увлякъл в обясненията, когато входната врата се отвори и сред кълба от пара и мъгла се появи Ванчока. Видът му недвусмислено говореше за алкохолно почерпване. Беше се ухилил широко и с една заваляща се походка се запъти към нашия ъгъл. Всички знаеха, че е безработен. Намираще случайно работа, но в повечето време гладуваше. На туристическите походи тайфата го хранеше и затова присъствието му бе редовно. Беше ерген, обаче със собствен апартамент, който му бяха оставили

Мечтата на Моцарт

родителите, преди да се преселят в рая. Тежко и жестоко го друсаше мизерията. На такива хора, както се казва, всичко е простено. Ние го знаехме и бяхме готови да му простим малките случайни прегрешения.

— Платих! Платих бе, чувате ли? Платих! - смеейки се извика Ванчока.

— Какво си платил бе? С какво? - безцеремонно го засече Тишо

— Платих на една, за да ми направи свирка!

— Ти си ненормален! — процеди Росето. За такива неща хвали ли се човек бе?

— Сякох едни дърва на един. Взех двацет лева, а после любов без презерватив!

— Те това е мъж! - тупна по масата с длан Петьо.

— Бъзика се! Познавам го! Тоя го е страх от жените! - усъмни се Тишо.

— Ти си ми най—добрия приятел! - отсече Ванчока залитна и прегърна Тишо. - Позна бе! Позна! Не съм бил с жена. Купих едно кило кръчмарско вино, половин кило пушени свински бузи и

Мечтата на Моцарт

като му седнах... Напрасках се брат, както не съм ял от две години. Олекна ми на душата и на главата... Е-е-е-й, Живот! Бре-е-й майка му стара, те това е живот! Да се наям един път и аз като хората! ...

Тайфата някак гузно се умълча. Аз видях, че настроението се поляризира към социалната тема и побързах да платя и да се приготвя за тръгване. Просто не обичам да говоря за политика, нали разбирате? Когато някой заговори на тая тема, се нервирам и се сещам и за собственото си положение. Станах и навлякох шубата. Чантата със спанак ме чакаше окачена на закачалката.

— Къде тръгна бе Симо? – обърна се към мен Петьо. – Много рано се оттегляш! Още не сме започнали същността на дискусиата. Не разбрахме, в неделя идваш ли до Пършевица или ще клинчиш? Вече пишем черни точки да знаеш, за оня дето отсъства.

— С вас съм бе, не е ли ясно? И ще сипя в една купа от спанака, за да го опитате. Но да си призная, няма аз да го готвя. Мариянчето му е майстора на добрите манджи.

Мечтата на Моцарт

— Ха така! Браво! Обичам хората дето казват истината! – засмя се Росето. – Ами покани я и нея. Нищо няма да ѝ стане от една разходка. Студовете вече свършиха. Само дето ще има доста кал, но тая кал може да си я хване и в градината. Хайде де... !

— Тя не може да ходи по излети. Дюстабанлия е. Пък и има кокоши трън на дясната пета.

— Имам страхотна рецепта за лечение на кокоши трън. – уточни Тишо.

— Няма да стане! Познавам си аз човека. Не настоявайте! Адиос мучачос!

— Айде-е-е! Тоя пък проговори на испански! А лъже, че му е минало времето за учене на езици. Да не му вярвате! Чувате ли? Да не му вярвате! ...

Аз се усмихнах под мустак, навлякох плетените си черни ръкавици. Бях ги носил вече четвърта зима. Преждата беше почти изгнила. Една симпатична дупка се бе появила на левия ми палец. Не беше твърде голяма, но достатъчна, че да ми напомни за моментния ми социален статус. Опипах я внимателно. Палецът ми се опита да се скрие вътре в

Мечтата на Моцарт

ръкавицата, но не успя. Магнах усмихнато на тайфата с ръка и излязох навън, където без много колебание, мигом ме обгърна студената, февруарска мъгла.

СТРАСТИ ПРЕД ЗАДУШНИЦА

Когато се събудя сутрин, случва се да си задам въпроса, “Как ли ще мине днешният ми ден?”. За съжаление почти никога не отгатвам. А вечер, когато дневните събития безвъзвратно са се търколили назад във времето си казвам, “Какво си мислех, а какво стана?”. Дори и съновника, инсталиран на стария ми компютър, като по правило не отгатваше. Нищо, че е последна версия.

Абе, най-добре е да не се правя на ясновидец! Каквото си е писано, както казват старите хора, това ще стане. Само трябва да съм готов за него. Да съм готов ли...? И таз добра! Такъв кутсузлия съм, че събитията винаги мехващат неподготвен.

Неудобно ми е да си призная, но от години съм влюбен в една жена. А тая нощ я сънувах. Като се събудих, май беше

Мечтата на Моцарт

към четири сутринта, втренчен в тъмницата си казах, “Тук има поличба!”. Точно така си казах. Повярвайте ми! И като не можех повече да заспя, пуснах телевизора. Това е старият ми номер. Безсъницата я лекувам с гледане. Гледам, гледам щуротиите на нощните ни програми, докато ми дойде съня. Но тая нощ... !

Знаете ли какво стана? Без майтап! Видях я по телевизията. Даваха документален филм за нея. Даваха филм за “моята” Мелани. Къде е родена, как е израсла, кой е баща ѝ, коя е майка ѝ, и така нататък? Излишно е да споменавам, че мигновено се разсъних. Че как мога да изпусна филм за нея? Опулих ония ми ти зъркели и се превърнах в слух и трепет. Картините минаваха една след друга пред очите ми. Виждах я като малко момиченце със златисти косици, като девойка в колежа, като статистка в първия си филм. В тоя момент ми се прииска да съм там, в далечния Лос Анжелис, да съм домашният ѝ прислужник, да ѝ нося чашата с

Мечтата на Моцарт

портокаловия шейкър и едрите бучки лед в кристалната чаша, да я съзерцавам...

Май ви слисах, нали? Няма грешка! Влюбен съм в една от най-красивите, поне за мен, задокеански актриси, със страхотното и готино име, Мелани. В един речник прочетох какво означава думата, "мелон". Било пъпеш. Глупости! Кой ще кръщава такава хубост с името на любимия ми летен плод?

Филмът вървеше като по ноти. Точно такъв, какъвто харесвам. Не криеше нищо, дори и това, че животът ѝ тече с низ от разочарования и покрусци. Също като тоя на Мерилин Монро. Дано не си отиде като нея! Вземала наркотици, пиела прекалено алкохол. Милата душица! Но защо? Такава хубавица! Чак сълзи ми потекоха, признавам си. А колко награди е получила?! Какъв живот! Боже господи! Какъв живот!...

Небето зад прозореца вече светлееше. Филмът отдавна бе свършил, а аз гледах тъпо телевизионната реклама и не можех да разбера дали съм тук, в мизерното си жилище или в Лос Анжелис.

Мечтата на Моцарт

Ако искате вярвайте, но копнежът да я видя повторно избуя като вулкан от лава. Нямах да имам покой, тоя ден, ако не я видех. Може да не знаете, но при цялото си мизерно съществуване, когато нямах дори хляб за трапезата, правех възможно и невъзможното да си платя сметката за интернета. Би било отчайващо жестоко да ми отрежат и тая жизнена, комуникационна връзка със света. Така че сега, и начаса, трябваше да стане. Трябваше да включа компютъра и да видя “моята” Мелани. Да ида виртуално, чак до Лос Анжелис и да я видя.

Сънят отдавна бе отлетял. Мъгливият ноемврийски ден надничаше през прозореца с хапещия си студ. Някъде по коридора на кооперацията, ранобуден съсед се закашля, тропайки тежко по стъпалата. Седнал на твърдия стол, треперещ от утринния студ, чуках с настървение по клавишите. Ето я! Един, и още един, и още, и още... Сайтовете за нея бяха безброй. Сама със слънчевите очила. Заедно с Антонио, настоящия ѝ съпруг, с него и двете си дъщери. Колко

Мечтата на Моцарт

много фотографии?! И все усмихната, с оная малко изкривена, но толкова мила усмивка. И умора... Каква умора се четеше по лицето ѝ. Всяка година е награждавана, “Златен глобус”, “Грамми” и какво ли не още... Записвах фотографиите, даже направих и папка с името “Мелани”. Милата! Колко е сладка!

А ето го и сайтът ѝ. Нейният сайт! Разкошна работа! Колко ли е платила за него? Много врати, цветя, и пак врати. Чукнеш с мишката и чуеш нейния глас. Прочетеш нейните мисли. Как се е борила в живота? Кои са били духовните ѝ опори? И накрая един разкошен скрийнсейвър. Давай нашия!... Написах си там всичките данни, дата на раждане, улица, номер, апартамент, каквото искат - това написах. Имах надеждата, че ще получа имейла ѝ. Напразно! Програмата пушна само един екзе файл и туйто.

Все пак е нещо! Когато си оставиш компютъра на мира, след няколко минути се явява Мелани. Подпряла е брадичка, усмихнала ти се е мило, загадъчно, а една лупа обикаля и увеличава всички детайли от лицето ѝ...

Мечтата на Моцарт

— Ще закъснееш за работа! – прекъсва мечтанията ми госпожата.

— Хей сега! Тръгвам! – отговарям сепнато. Обличам се набързо и излизам в мъгливата утрин.

Студено е. Влагата се стеле навред. Асфалтът под краката ми е мокър. Клоните на дърветата чернеят, натежали от капките роса. Под тънкото ми дънково яке се провира хапещия студ. Настръхвам зиморничаво. Трябва вече да го сменя с по-топло, кафявото с велурената яка. Работната ми чанта ме тупа ритмично отзад, в такт със забързания ход.

Някъде, далеч напред, залайва куче. Бялото комби на “баничаря” е спряло зад павилиона на Соня. Задната му врата е отворена и от него лъха аромата на прясно изпечени закуски. Вляво на кръстопътя, през гъстата мъгла, като привидение прибъгва кльощавата фигура на Къоравата. Това е кварталната ни кучка. Тръгнала е някъде по свои цели, гладна, премръзнала, озлобена. Впрочем, тя винаги си е озлобена, от мига, когато след жестокия побой изгуби дясното си око. Кой ли е бил тоя комплексар, който

Мечтата на Моцарт

го е направил? Никой не разбра. Слепотата ѝ си остана, а с нея и таената към хората злоба. Тя избуяваше в ранните или вечерните часове, когато най-много я мъчеше глада. Хвърляше се безпричинно, най-вече на възрастни и деца. Изчакваше ги да отминат и се хвърляше отзад. Беше бита много пъти, заради този ѝ навик, но никой не можа да я отучи от него.

На моста, на железопътния прелез, е оживено. Тировете профучават един след друг в посока за столицата. Изчаквам да се изнижат и преминавам. Трябва да глътна сутрешното си кафе, защото клепачите ми, въпреки влажния студ, натежават. Дрямката започва да ме наляга, тъкмо в тези часове, преди началото на работния ден. Всяка сутрин спазвам традицията. В зеления павилион, досами службата, правят хубаво кафе. Госпожата е любезна, поздравява, усмихва се и точи кафявата, ароматна течност в чашката толкова, колкото си пожелаеш. И сега, когато ме вижда, бодро пита: „Дълго ли? С две захарчета?”

Мечтата на Моцарт

— Дълго! – отговарям усмихнато и се зазяпвам в подредените апетитни закуски. – Към него добавете и една баничка...

Изброявам стотинките, изсипвам ги в кристалния пепелник и зачаквам търпеливо. Кафето е такова, каквото го обичам, сладко-горчиво и ароматно, а баничката-добре препечена и с много извара. Какво ли му трябва сутрин на човек, за да е щастлив денят му? Така се казваше, май, в една реклама за бира.

Пристигнал съм тъкмо навреме. Колегите ми се точат нагоре по стълбището. Поздравявам някои от тях, други отминавам мълчаливо, според човека. Отключвам вратата, хвърлям чантата на работната маса и отварям широко прозореца. Старият мокет е влажен и помещението мирише на мухъл. Как не се сетих още в къщи, да ида до тоалетната? Оставям чашката с кафе на масата и се запътвам към споменатото помещение. Красиво е, облицовано, със зеленикав мрамор. Някой хигиенист е лепнал над писоарите лист с надпис, “Пуснете водата!”. Ще я пусна разбира

Мечтата на Моцарт

се, само да си свърша работата. Заглеждам се в луминесцентната лампа. Тя мига анемично. „Стартерът е за сменяване!” – отбелязвам си на ум. Нали съм професионален електротехник... ?

В този миг джиесема настоятелно запява. Как може да ме безпокоят точно тук! – мърморя недоволено. Присягам се, откопчавам калъфа, където се крие и вреци техниката и със свободната ръка я лепвам на ухото си.

— Тете-е-е! – кресливо нарежда свадливата ми леля. — Да идеш, и да купиш жито! Ама да не забравиш, че утре е задушница! Най-голямата задушница е, архангеловската. Баба ти, нали знаеш, колко набожна беше? Ще се преметне в гроба, ако не отидем да я поменем.

— Добре бе, тете, ще взема! – отговарям най-убедително, а на ум ръмжа недоволено.

Докато говоря, в тоалетната се шмугва Боби – охраната на труда. Той всъщност е най-вежливият човек в службата. Десет пъти, ако те срещне по коридора, десет пъти ще ти каже, “Здравей” или “Добро утро!”, според случая. И сега бързащ,

Мечтата на Моцарт

пристъпящ напрегнато от крак на крак, казва задължителното си “Добро утро!”, а след това и вълнуващата го новина.

— Колега, да знаеш, че шефа няма да разреши болничните ти да минат за трудова злополука! – новината ме заинтригува. С усилие, вършейки двете работи, се нагърбвам и с трета. Започвам разговора с Боби.

— Защо бе, човек? Кой от двамата шефове, малкия или големия?

— Не малко пакетче, а голям пакет жито. Ще вземеш по-голям, за да има да разнесем и по комшиите. – нарежда леля ми. Голямото струва лев и десет и ще го вземеш от магазина, “Нонстоп”.

— Добре де, ще го взема! А от Билата може ли да го взема? Вчера я откриха, и казват, че там било най-евтино.

— Как ще си вземеш болничния? – не разбрал за какво говоря, ме прекъсна Боби. — Не се мяркай пред шефа, че ще стане по-зле. Съгласи се да ти се плати, на осемдесет процента от заплатата, но може и да не получиш нищо. – Той потропва на място, явно нуждата му даваше зор.

Мечтата на Моцарт

— Ей, не оставяте човек да се изпикае на спокойствие. – сопвам се и затварям джиесема. Боби се шмугва в усамотяващото помещение и започва тъй чаканата облекчаващата процедура.

Сутрин, до осем и половина, тече оперативката. Ако се мерне човек в стаята на малкия шеф, значи е постъпил съвсем неразумно. Малкият шеф всъщност е нашето, в частност и моето, голямото “да” и “не”. Иначе не е лош човек, при положение, че не го хванеш в лош амин.

Изчаквам да мине нормално допустимото време за оперативка и чукам на вратата. Трябва да докладвам за резултата от вчерашната си командировка. След твърдото, като сталинска реч “влез”, се шмугвам в светая светих.

Шефът бе на кеф. Беше точно до тоя момент, докато не започнах да обяснявам за взетата от фирмата фактура.

— Абе, ти наказание ли си търсиш?! – внезапно намръщен се облещва към мен. – Как може да вземаш фактура на името на генералния? Обясненията ти не важат.

Мечтата на Моцарт

Кой се е обаждал от тук?! Да се пише фактурата с неговото име, ли? Който и да се е обаждал, ти си длъжен да направиш собствена проверка! Не си изпипал нещата професионално.

Мълча и преглъщам буци.

— Ще ви накаже и двамата! И двамата сте виновни! За кой ли път ми сервираш детски номера?

Какво да кажа? От опит знаая, че най-добре е, в такива експлозивни моменти, да си мълча. Дори да съм невинен, пак ще ме изкарат виновен. Така е тук. Щом си изпати малкия шеф, по веригата започват да патят онези, дето са след него. Моя милост, като последна брънка, просто си изгаря като карнавален фойерверк.

Денят тече все в същия дух, макар да е петък, пред задушница. В края на работния ден, комуникационната ми техника отново вреци. Кой ли е пък сега? Оказва се Муцка. Коя е Муцка ли? Ами, една любов от пръв поглед, от времето на диското, когато още не бе омъжена.

— Домъчня ми за теб! Кога ще те видя? Сънува ли ме нощес? Кажи де, защо мълчиш? – Защо мълча ли? А има ли

Мечтата на Моцарт

за какво всъщност да говоря? За съня, за фактурата, за утрешната задушница, за безпаричието, за какво друго...?

— Сънувах те разбира се. Цялата нощ! И само теб сънувах! – галя с лъжите си ухото на Муцка, а тя се разтапя, разнежва и размърка. — Да идем и да видим оня, новия магазин, след работа? Всичко живо се извървя да го гледа, а аз още не съм стъпвал там.

— Много си изостанал! Аз вече ходих и то два пъти, с моя дребен син, компютърджията, дето не ще да учи. Окей! В пет и половина пред Билата. – спретва ми набързо една среща Муцка и затваря телефона.

Часът е пет, крайт на работното време! Нарамвам чантата, нахлупвам бейзболната шапка и тръгвам. „Само да не забравя да купя жито от Била.“ – мърморя си.

Този път, за разлика от други, Муцка е точна. Мила си е главата. Косата ѝ е бухнала в едни разкошни, едри, черно боядисани къдри. Усмивва се дяволито и ми стиска ръка.

Мечтата на Моцарт

— Какво ти е, бе? Какво си се нацупил? Ще вземеш да ми развалиш настроението!

Няма да ѝ го разваля, какво говори. Напипвам металните левчета в джоба си. Дали ще ми стигнат? Чувал съм, че в тези магазини е много скъпо.

— Ще те водя да видиш един щанд, главата да ти се замае. Но няма да взимаш от жълтите, фирмени торбички, че за тях искат по трийсет стотинки.

Новият магазин се оказа наистина нещо блестящо и красиво, като всяко ново нещо. Брей! И Европата се пресрами да дойде в нашето скапано градче! Какво да видя, щандове, стока, шашардисани граждани и пак щандове и пак стока! Накъдето и да се обърна, все стока за ядене! Муцка снове като опитен лоцман между рафтовете, опипва това-онова, после се обръща, за да види реакцията ми, но като не забелязва нищо съществено, продължава нататък. Едва смогвам да я настигна. Вниманието ми се отплесва към щанда с полуфабрикати. Там се мъдри голяма тава с кюфтета. Те

Мечтата на Моцарт

са току-що изпържени и неумолимо, като магнит, привличат гладния ми поглед.

— Само за ядене мислиш! Ела де, ела да видиш нещо! – нещото се оказва рафт с най-разнообразни кутии от кафе и чай. — Нали искаше да си купиш зелен чай? Ето, избирай! – тя прехвърля през ръцете си няколко луксозни кутийки от чай. Моя милост обаче следи с любопитен поглед не стоката, а табелата с цената.

— Мерси! – казвам. — Друг път ще си купя. Сега трябва да взема един пакет с жито, че утре било задушница.

— Жито ли? – Муцка не може да повярва на ушите си. Заглежда се недоумяващо в умърлушената ми физиономия. Пред такова изобилие от бляскава стока, мъжката ѝ компания говори за жито и гробища. — Абе ти нормален ли си? Остави бабичките да си купуват житото. Погледни! Виждал ли си кафе „мока“? Май само на картинка!

Мълча сконфузено, стиснал под мишница пакета с житото и я следвам безапелационно. Тоя мой водач в рокля не бива да се пренебрегва. Не му е времето и мястото, нали така?

Мечтата на Моцарт

Огледът на новия магазин е завършил с леко замайване от моя страна и с кисела физиономия от страна на моята спътница.

— А сега накъде? – пита ме въпросително. Май и развалих настроението. Развалих го, но тя не го показва. Такава си е. Когато е най-ядосана има най-хрисим вид. — Добре де, добре! Хайде върви! И поздрави бабичките от мен. Жито! Задушница! Не можеш да живееш ти, скъпи. Съвсем не можеш и не знаеш как да живееш! – Край! Свърши се, така добре организираната среща!

Не отговарям, защото нещата вървят на скарване, а точно това не желая. И помен не е останал от одеवेशното Муцкино настроение. Какво ли да й кажа? Не зная. Каквото и да кажа, няма да има ефект, като при словесните експлозии на малкия началник. По-добре е да си мълча. Много ми дойде. Кимвам за сбогом и краката ме понасят натам, където вечерната ноемврийска мъгла бавно застила, хора, коли и улици.

Мечтата на Моцарт

Нямам настроение. Всичко ми е чоглаво. Какво стана, бе джанъм? Май пак ще се окажа прав! Никога не бива да се радваме на утринта. Защото не можем да предвидим, колко келява ще бъде вечерта?! А вечерта е тъжен памук от мъгла, от мъгла и падащ есенен мрак. А в падащия мрак е моята душевна празнота. Някъде напред, се мярка кльощавата фигура на Къоравата. Тя е минала край шивашкия цех. Наклякалите унили, млади жени са запалили цигара. Дали са им кратка почивка. Една от тях дъвче баничка. Каква вечеря само? Дъвче мълчаливо, уморено. Кучката е чакала, гледала я е с напрегнат и гладен поглед. След това е изгубила търпение и е побягнала. Колко ли е гладна тая кучка? Подсвирвам. И ето! Мигом изниква от мъглата и хуква към мен. Позна ме. Не ме лае, а напротив. Гали се, върти опашка.

Нямам нищо за ядене. Тя разбира и не се сърди. Но е радостна. Радостна е, че ѝ се радвам, че я галя. Оная твърда буца в гърлото ми постепенно се разтапя. Галя животното зад ушите, говоря му, а то, вдигнало глава към мен, ме гледа

Мечтата на Моцарт

предано с единственото си здраво око. Скимти радостно. Отваря уста и плези език.

— Мелани, милата ми, Мелани... - изтръгва се неволно от устата ми. Тук съм милата ми, тук съм!...

ВИЖ! КОНДОРЪТ ЛЕТИ!

— **И** да знаеш копле, тая тъпа кукумявка няма акъл за пет пари! Представи си, да иска пари на децата за това, че се учат да играят български хора! Централата ѝ плаща хиляда лева заплата, за да развива художествената самодейност, а тя зинала като ламя и все не ѝ стигат. Аз ѝ върша цялата работа и пак е недоволна. – тези думи бяха изречени от един дребничък, жилав, почти оплешивял мъж, когото преди около четиридесетина години милите му родители бяха нарекли Росен, и който при добро стечение на обстоятелствата беше и мой приятел. Модно брадясалият мъж, въпреки някои свои човешки недостатъци, притежаваше две дипломи за завършено висше образование, едната, от които го бе утвърдила като хореограф в танцовия състав на атомната електроцентраля, с всичките му емоции и екстри. Интересна професия, нали?

Мечтата на Моцарт

Какво ще кажете? Слушайки го в момента, обаче аз си задавам само един-единствен въпрос. Този рефрен “копле”, който обича да повтаря при всяка своя сентенция, дали го използва и пред децата, или пък още по-скандално, пред децата в комбинация с майките им? Интересно би било да наблюдавам подобно шоу.

Да бе! Сещам се какво ще кажете. Непристойно е за един културен човек, работещ в културната сфера. Но какво ли не прави едно следване с един беден млад, студент в софийските тарикатски среди през ония далечни години на гладория, телесни и душевни мъки. Едно хореографско образование, при всички положения, се завършва и с някакви дребни, езикови деформации. Все се каня да му обърна внимание по този въпрос, но кой знае защо, все отлагам. И моят език навремето се кълчеше в такива изпълнения, но сега, в тоя момента – не. Казах си, точка и край! Е, понякога се изпускам след точката, но това са подробности. Слушах Росен, гледах искрящия му разгневен поглед, рязкото

Мечтата на Моцарт

махане на жестоко деформираната от автомобилна катастрофа ръка и ми стана жал за него. Протегнах длан и го потупах по рамото.

— Спокойно, бе човек! И ти си намерил момент и място да лееш гнева си, в града на Ботевата слава, на първи юни по обяд, девет часа преди тържествената заря! Опомни се бе човек! Ботев, навремето, живота си е дал за българския род, а ти се нервираш за глупости. Я виж що народ е дошъл, за да го почете!

В потвърждение на думите ми няколко момичета, облечени в туристическо облекло, ни сбутаха с весел смях. Дали бутането или думите ми подействаха, но Росен се поуспокои, лицето му се разведри и усмивката леко просветна на лицето му.

— Да бе, откъде се взе толкова народ? Знаеш ли, че днес е денят на детето? Навремето много се тачеше тая дата. Сега ме е яд, че не доведох малкия от Козлодуй. Щеше да се радва детето. Сладолед щях да му купя. В читалището

Мечтата на Моцарт

безплатно раздавали пасти и сладкиши. Ех, да се е... в загубеняка!

— Чуваш ли, откъм площада свири духов оркестър?! Сигурно се играят и хора, тъкмо по твоята част. Да идем и да погледаме!

Лесно бе да се каже. По главната улица бе задръстено от народ. Едва-едва се придвижвахме напред. Заобикаляхме с мъка мургавите продавачки на балони и всякакви празнични вкуснотии. Тук-там колички със сладолед привличаха като с магнит малките палавници и естествено техните майки. Не съм и предполагал, че Росен е имал толкова много познати. Поздравяваха го от ляво и от дясно. “Учил съм децата им да танцуват.” - поясняваше той.

— Я виж, каква пищна изложба на фотоплакати! Да минем и да я видим? Такива професионално направени фотоси съм виждал само в интернет. Направени са в доста голям формат.

— Този, с конете, много ми харесва! Виж само! На фона на алпийски пейзаж е.

Мечтата на Моцарт

На една широка маса беше натрупана пъстра купчина от прекрасни природни пейзажи. Росен се протегна и разрови купчината. Изборът бе голям. Най-сетне, след дълго колебание, той си избра един. Беше оня същият, с конете. Мургавият продавач му го зави на руло и го щипна с ластик.

— Нека бъде у вас. Ще го взема на връщане. В тая навалица ще го смачкам.

— Няма проблем! – съгласи се продавача.

Тръгнахме към площада. Там наистина цареше празнично настроение. Пред двореца на културата се виеше кръшно хоро. Танцьорите бяха плътно обградени от празнично облечената тълпа. Градският духов оркестър свиреше кръшно, българско хоро.

— Това е “Право хоро”. – обясни ми Росен. Играе се ето така... – и той заситни на едно място, небрежно опрял длани на хълбоци. Околните се загледаха в него. Едно детенце дори му изръкопляска.

– Хореограф е! – обясних аз. — Това му е професията.

Мечтата на Моцарт

— Златна професия имаш, момче! – усмихна му се един побелял възрастен човек.

— Аз си зная колко е златна! – промърмори тихо Росен. — Хората виждат винаги хубавото в професията ти, а за ядовете никой не пита.

— Не им се сърди – укорих го аз. — Знаеш ли какво чух? Царят щял да идва! Никога не е идвал в нашия град. Владиката го е поканил.

— И Георги Първанов щял да бъде тук, президентът. Идеална компания, какво ще кажеш? Монарх и социалист.

— Ботев е на целия народ, нали? И на социалисти и на монарси министър-председатели. Не е ли така? Лошото на народа ни е, че е разделен на цветове. Самоизяжда сам себе си. За това, че съседът ни е политически ориентиран като син, червен или жълт, сме готови едва ли не на зверско линчуване, губейки чувство за мярка и разум. А всъщност, какви сме в края на краищата? Бедни и нещастни, до последната брънка на тялото и душата сме. Добре, че има такива дни като този, за да се опомним и

Мечтата на Моцарт

да проумеем истината. Човекът е умрял не за синята, жълтата или червената идея, а за българщината, която пред будния му поглед, е агонизирала под нетърпимата безчовечност на поробителя. Някой го хулят, че бил пияница, безразсъден, сребролюбец и какво ли още не.

Епохата...! Времето на робството! Всички забравят за това! Представи си, какво би направил ти в онова жестоко време. Само да кихнеш срещу ходжата и ти хвърква главата. А той не е могъл да търпи и е намерил изход от положението. Живял е в Русия и е видял как може да се живее свободно, изповядвайки свободно вярата си.

Така е, приятел! А преди да го убият, е изпял мислите си. Имало ли е поет, през времето на робството, с такъв емоционален заряд в стиха като Ботев? Май не е имало! Ботев е единственият! А точно тия, които не са като нас овчедушни, сме свикнали да плюем. Плюем ги за това, защото ни е шубе да бъдем като тях! – Росен се бе умълчал. Гледаше ме някак тъжно и виновно.

Мечтата на Моцарт

После вдигна ръка, хвана ме за рамото и тихо промълви. — Така е приятел! Да знаеш колко си прав?!

— Хайде да идем някъде, да седнем и да пийнем по едно разхладително, че тая юнска жега съвсем ме попари. Това обедно слънце се е спряло и сърдито пече, ли пече...

— Добре си учил Ботевата поезия!

— Росене, знаеш ли каква люта учителка по литература имахме в гимназията? Беше стотина килограма на тегло, но станеше ли въпрос за Ботев - идваха кошмарите. Трябваше да научим наизуст всичко, най-значителното, писано от него. Бутнеше ли ме от сън и започвах да цитирам стих, подир стих, "На прощаване". Дядо ми, все ме черпеше с бонбони, като ме чуеше. Той като малък е раснал и живял в турската махала и Ботев му бе идол. Пребивал е от бой турчетата. И те, като днешните изродени управници, са го хулели с повод и без повод. Вече не е между живите. Бог да го прости и лека му пръст!

Заблъскахме се отново из тълпата. Накрая успяхме да открием свободна

Мечтата на Моцарт

маса и да седнем, близо до читалището. Масата бе отрупана с празни бутилки, изпити чаши от кафе и всевъзможни изцапани хартии. В средата на масата се мъдреше голямо, недоядено парче торта, препълнило малка, мръсно сива, картонена чинийка.

— Абе и аз бих хапнал едно такова парче! - изразих гласно възжеланията си.

— А мен питаш ли ме?! Дават ги само на децата, вътре във фоайето на читалището. Ех, защо не доведох малкия?!... И двамата можехме да се вредим за по едно парче.

— Като те слушам си спомням за Нова година. Тук, на това място, на дечурлигата раздаваха кебапчета, а на татковците по чаша вино. Синът на моя позната лекарка седем пъти се реди и седем пъти получаваше по едно голямо, ухаещо кебапче, набодено на пластмасова вилица. Гледах го, а после попитах майка му: „Да не му стане лошо, бе жена?!“ - „Няма!“ - каза. „Той си е такъв. Види ли кебапчета и губи контрол.“

Мечтата на Моцарт

— Хей, няма го онова циганче да си хапне. Всеки ден се върти тук, а сега за проклетия го няма никакво. – думите бяха на възрастната сервитьорка, която най-после се появи, за да почисти масата и приеме поръчката ни.

Поръчахме си по един добре изстуден натурален сок и се загледахме в неспирния човешки поток, леещ се безспирно досами масата ни. Непрекъснато виждахме мои и негови познати. Махахме им с ръка за поздрав. Те също усмихнати ни отговаряха. С всички сетива улавяхме празничната атмосфера.

— Такова нещо виждам веднъж в годината. Откакто се помня все е така. Откъде се взема този народ, бе? Улиците са задръстени до пръсване. А в обикновен делничен ден е почти безлюдно. Вчера пътувах за Борован. Малко преди да влезем в градчето, автобусът спря. Появи се колоната на Ботевите поклонници. Уморени, наметнати с дъждобрани, те се усмигнаха като ни видяха. Помахаме им с ръка. Водеше ги млад мустакат учител. Дъждът ръмеше, но те нехаеха, вървяха

Мечтата на Моцарт

бавно и тържествено. Имаха вид на хора уверени в себе си, дълбоко мотивирани и осмислили действието си. Радостно е, че поне тая инициатива се е запазила. Какво ли друго остана като традиция на този наш, ограбен и унижен народ. Май остана само надеждата за нещо по-хубаво, но неосъществимо, чезнещо като призрак в далечното, неясно бъдеще и уважението към достойните му, зверски избити синове.

— Видял си най-същественото! И аз бих тръгнал на тоя поход, но от танците нещо краката не ме държат.

— Росене, да идем все пак във фойето на това читалище. Ако не можем да вкусим от тези торти, поне да ги погледаме.

— Добре де, и на мен ми се ядат торти. Хей сега допивам питието и тръгваме.

Станахме от масата и след няколко крачки се озовахме в това „райско“ кътче, което бе окупирано от цяла тълпа деца и майки. Няколко широки маси бяха наредени с всевъзможни сладкиши, кой от кой по-едър и привлекателен. Малко

Мечтата на Моцарт

момиченце, държано в ръце от майка си, плачеше със завидно настървение. Розовата му панделка бе килната на една страна. Устенцата и ръчиците му бяха целите омацани с шоколад. То протягаше пръстче към една тава с големи парчета от шоколадова торта. Очевидно тортеният му глад все още не беше заситен.

— Росене, дай да ревнем и ние, белким се смилят и ни дадат по едно парче.

— Абе, на мен да ми счупи главата човек, защо не доведох малкия?!...

— Догодина, да не забравиш?!

— Да е живот и здраве, няма да пропусна!

— Хайде да се чупим, че устата ми започна да се пълни със слюнки.

Излязохме. Човешкият поток ни грабна и понесе надолу, по празнично окичения булевард. Отбихме се до фото сергията, за да вземе Росен покупката и продължихме нататък.

— Чичко, дай десет стотинки!

Едно осем-девет годишно одрипавяло момиченце ме бе хванало за крачола на

Мечтата на Моцарт

панталона. Косата му бе сплъстена, тъмно руса, немита. В сините му очи се четеше тъжна молба.

— Защо не влезеш вътре, чичко? – попитах го. — Раздават торти за децата!

— Един чичко на вратата не ме пуска. Каза, че ако не се махна ще ме набие.

— И защо ще те набие?

— Така каза!

Нещо ме сряза под лъжичката. За миг слънчевият ден сякаш се смрачи. Старата болка, за нещо неизказано, отново се яви. Бръкнах в джоба. Там се мотаеха няколко дребни монети. Напипах най-едрата. Извадих монетата и я подадох на детето. Как да му обясня, че преди три дена, с току-що получената заплата, си купих на старо джиесем. На старо, на старо, но ми лапна почти целият наличен, финансов ресурс. Останаха ми само някакви си двайсетина лева за командировки и за храна до следващия аванс. Така беше!

Разясних ситуацията на Росен. А тоя човек като ме зяпна в десния джоб на ризата, и не откъсна поглед от него. Погледнах и аз в тая посока. Там се мъдреше въпросният, стар джиесем,

Мечтата на Моцарт

обвит с нова прозрачна калъфка, акуратно щипнат за джоба.

— Издава много нежна мелодия! – поясних. — Работата ми е да пътувам по селата. Майка ми е болна. В случай, че ѝ прилошее, може да ме намери навсякъде. То без комуникация, не може! Който е измислил тези машинки, е велик!

— От всички велики неща, в случая виждам само едно, одиране на кожата. Ти не ме слушай! Аз така си говоря! Мечтая да купя такъв за майка ми. Нали знаеш?! Миналата есен почина бащата и тя е съвсем сама. Едва ходи! Все боледува. Мисълта ми е постоянно насочена към нея. Ще взема да се придумам и да купя.

Продължихме оживено разговора на тая тема. Консултирах Росен, доколкото можах по техническите подробности, а той все питаше ли питаше. До ушите ми достигна някаква хубава, позната, латиноамериканска мелодия.

— Росене, ти си по фолклора. Я чуй! Какво ще кажеш за тая мелодия?

— Хе-е-й, отдавна не бях я чувал! Това е истински, натурален, перуански фолклор. Песента е за кондора,

Мечтата на Моцарт

легендарната птица от Андите. Свирят я не само в Перу, но и в Чили, Боливия, Еквадор, а дори и в Колумбия. Чистият и извор е в Перу. Любима мелодия е на високопланинското племе „кечуа“, обитаващо Андите. Виж ги! Ето ги! Двама перуанци надуват свирките. Кой ли вятър ги е довял чак дотук?

Загледах се в посоката, в която ми сочеше и ги видях. Двама мъже, бедно облечени, с национална перуанска носия, бяха застанали досами входа на луксозната сграда на банката. Те бяха затворили унесено очи и с вдъхновение свиреха красивата мелодия.

— Ти знаеш ли, че на мен този латино фолклор е любимата ми музика? Преди години, похарчих куп пари, за да купя музикалната касета на един боливийски, фолклорен състав. Човекът, който ми я продаде, я бе купил от София, в подлеза на ЦУМ. Взел я от пътуващи музиканти. Метна ме в цената, но тогава не се и пазарих. Хареса ми, купих я и останах доволен. От време на време я пускам и си я слушам. Върховно удоволствие е...! Имам чувството, че ме зарежда с

Мечтата на Моцарт

енергия. Спомням си, че преди двайсетина години, Балкантон разпродаваше на безценица плочи с фолклорно съдържание. Тогава ми попадна плоча с песни от Латинска Америка. В нея беше и тая песен. Слушах я със страхотно удоволствие. Стана ми любима песен, „Песента за кондора”...

— Да идем по-наблизо и да ги послушаме. - Проправихме си път в тълпата. Двамата мургави, гърбоноси перуанци унесено надуваха дървените си свирки. В малката купчина багаж пред тях се виждаха още някакви непознати, инструменти. Музикантите бяха толкова слаби и изнемощели, че човек добиваше впечатление, че се хранят с въздух. Имаха си и импресарио. Това бе трети перуанец, който сграбил няколко музикални касети, се буташе в заобикалящата ги тълпа. Опитваше се да ги продаде на една, не съвсем ниска цена. Беше нахлупил на глава, ръчно плетена, островърха шапка с дълги шарени наушници. Като видя, че се прехласваме в песента, той се приближи и ни бутна в ръцете няколко касети.

Мечтата на Моцарт

— Син Фронтерас, амиго! Син Фронтерас!

— Какво е това? – попитах го.

— Без граници, амиго! – каза на завален български. Понеже не разбрах обяснението, попитах отново.

— Албумът ли се казва така?

— Син Фронтерас! – продължи да повтаря той и ни сочеше музикантите.

— А-а да! Разбрах! Съставът се нарича “Син Фронтерас”!

— Си сеньор! – утвърдително кимна с глава перуанецът.

— Най-послед се разбрахме! Комо? – пуснах една, от няколкото познати ми испански думи. Бях вече решил да купя касета.

— Синко песос! – блесна с хитрите си очи перуанският импресарио.

— Пет лева?! Много скъпо бе, амиго! Хайде, от мен да мине! Заповядай!

Росен прерови касетите и също си избра. Извади пари и плати.

— Есте касета, ес инструментал! И есте, ес вокал! – продължи да обяснява перуанецът.

Мечтата на Моцарт

Отново ме засърбяха ръцете. Бръкнах в джоба и му подадох още пет лева. Взех и втората касета с вокалните изпълнения.

— Ти май до аванс ще ядеш музика и ще пътуваш в командировка на автостоп. — усмихна се Росен.

— Може би не съм ти казвал, че латино фолклорът е самият ми живот, бе амиго. Чуй само! Заслушай се! Как само се лее песента...! Лее се прекрасно... ту по-бързо, ту по-бавно, досущ като плавното и ритмично махане на крилете на кондора. Усещаш ли ритъма? Ба а-вно, плавно, а сетне по-бързо. Прелест!

Тая песен така силно ме бе завладяла, че вдигнах ръце, за да плесна. Мигом съобразих, че ще разваля песента на музикантите. Вместо това им магнах с ръка, а след това я турих на сърцето си. Двамата се усмигнаха и ми кимнаха с глави. Разбраха чувствата ми.

Росен се поколеба, и за да не остане по-назад, си купи и втората касета. Бързаше. Искаше да се скрием на сянка, защото обедното слънце ни напичаше немилостиво. Тръгнахме.

Мечтата на Моцарт

От време на време се обръщах, за да погледам перуанците. Поглаждах с ръце касетите, записани с музикалното им творчество. Не си бях взел очилата, за да прочета имената на песните. Зарекох се обаче, че още с отиването си, ще ги пусна да ги чуя.

Минахме край някакъв продавач на балони. Изведнъж, единият от тях, вероятно нагрят от силното слънце, се спуска. Продавачът трепна и изпусна друг от балоните. Изпуснатият балон бе светло син и огромен. Вътре в него, бяха вместени по интересен начин още три, разноцветни, малки балончета. Свободният балон, полюлявайки се леко, плавно се устреми към безоблачното, синьо небе.

— Виж! Кондорът лети! - шеговито подхвърли Росен.

Някъде зад нас, музикантите отново подхванаха омайващата си мелодия.

Вдигнал очи, унесено следях грациозните движения на летящия балон. Огрян от обедното слънце, той пламтеше в богата палитра от цветове. В един миг, през притворените ми ресници, трепна и

Мечтата на Моцарт

се появи фигурата на голямата, царствено, оперена птица. Тя плавно движеше мощните си криле в посока на обедното слънце. От време на време, леко накланяше глава встрани, сякаш се удивляваше на човешкото множество под нея. Птицата се рееше в небесната синева, набирайки бавно и постепенно височина.

Перуанците, екзалтирано, свиреха пленителната си мелодия. Тя обгръщаше заобиколилите ги хора с топла и живителна вълна. Тази необикновена, мелодична вълна постепенно стапяше ежедневните им грижи, галеше нежно свитите им сърца.

Не бях съвсем сигурен, но в този миг, имах чувството, че някъде там горе, понесена от мелодията, олекнала, радостна и щастлива, летеше и моята, разбирате ли... моята собствена, душа.

КОКИЧЕТО

Последният сняг за тая година се топеше нагрят от веселото слънце. Капчукът бърливо мърмореше нещо свое, почукваше игриво, сякаш бе някакъв палав детски барабан. Радостно възвестяваше идващата пролет. Малката училищна градинка тук-там чернееше сред белите петна на снега и показалата се есенна шума, нагрята от топлите слънчеви лъчи, димеше от изпаренията.

Мила се бе изправила до прозореца, загледана в черните клони на старото ябълково дърво. Там, между клоните му, две настръхнали врабчета се гонеха весело, подрипваха от клон на клон и чирикаха без почивка. Зад гърба ѝ, децата бяха притихнали, унесени в писане. Имаха класно по литература.

Беше им дала да развият темата за „Красотата в поезията на Димчо Дебелянов“. Когато директорът за първи

Мечтата на Моцарт

път я доведе в тоя клас, незнайно защо се изненада и смути.

Тая паралелка от осмокласници и се стори твърде необичайна и смуцаваща. Умееше да опознава хората по погледите. Тъкмо погледите на тези деца я смутиха. Не беше недоброжелателността, не беше студенината, нито мълчанието. Имаше нещо не детско в тези погледи, нещо като вградена жестокост и злоба, събирана и умишлено насаждана.

Беше ѝ казано, че тая паралелка е сменила вече три учителки. Идват, постоят няколко месеца и сами си отиват. Директорът на училището също беше един странен тип, някак мазен, неискрен, криещ погледа си при разговор. Посрещна я засмяно, приветливо, но някак изкуствено.

Когато завърши учителския институт в Шумен, трябваше бързо да си намери работа.

Баща ѝ бе тежко болен и трябваха пари за лекарства. Не можеше да избира работа. В града, както винаги се случва, се уредиха колежките ѝ със стабилни връзки. Когато се яви в инспектората по

Мечтата на Моцарт

образованието, чиновникът извади един малък списък, разлисти го, зацъка и отсече: „Търсят учителка по литература в едно делиорманско село! Съгласна ли сте? Засега друго за вас няма!“

Съгласи се, без да се замисли. Какво ли пък има за мислене? Ще поработи, а като се открие място в града, ще се прибере. Събра си вехтите, износени дрешки и замина...

Почти нямаше българи в това село. Говореше се на турски и цигански. На нея ѝ беше твърде необичайно това обстоятелство. Не знаеше тези езици. Не можеше да разбира разговорите между местните хора. Това я смущаваше и притесняваше, но нейното задължение беше да учи децата на официалния български език. По-късно, като заживя сред тях, усети и друго, дълбоко спотайваната, жълта злоба, насаждана от религията. Този ислям беше безкомпромисен и враждебен към друговерците. Българите постепенно се бяха изселили от това село. Единствената черква, неподдържана, непосещавана и ограбвана, постепенно рухна. За няколко

Мечтата на Моцарт

години изникнаха две нови джамии, незнайно с чии пари направени. Жените навсякъде ходеха с фереджета. Имаше и богати хора в това село. Никой не знаеше обаче, от какво идваше това богатство? По тези въпроси традиционно се мълчеше.

Първият ѝ ден в това училище нямаше да забрави никога. Директорът, българин по народност, я хвана под ръка и я поведе по класните стаи, за да я представи на децата. Той така силно се притискаше към нея, че ѝ стана противно. Милваше я по ръката, шепнеше ѝ тихо на ухото, а тя, доловила зловонния му дъх на развалени зъби, постепенно се стегна и умълча. Не знаеше защо, но някак отведнъж ѝ стана противен. Почувствува го с душата си. Обиколиха всички паралелки. Децата я гледаха студено и затворено.

Някое от тях ще проломоти нещо на турски и пак ще настане необичайната, враждебна тишина. Тежък камък ѝ легна на сърцето. Не очакваше такова посрещане.

По душа тя бе ведър и добър човек. Очакваше същото и от хората, с които

Мечтата на Моцарт

общуваше. Тук обаче нещата тръгнаха по друг начин. Някаква невидима стена се изправи между нея и местните хора. На поздравите ѝ никой не отговаряше. В малкото магазинче, като заговореше на български, никой не ѝ обръщаше внимание. Трябваше да посочва по няколко пъти какво искаше да купи, за да ѝ го дадат.

Този клас обаче отрови живота ѝ. Тя говореше на български, а децата ѝ отговаряха на турски. Оплака се на директора. Не последва никаква реакция. Имаше едно момче с остригана глава, Осман се казваше. Не смееше да го погледне. Такава жълта злоба прочиташе в погледа му, такова свирепо изражение се четеше в лицето му, че чак тръпки я побиваха.

Беше много слаб ученик. Когато го изпитваше, той мълчеше. Като му кажеше нещо, той ѝ крясваше на турски и се озъбваше. Все се надяваше, че това е временно положение. Насила му пишеше тройки, от немай-къде. Най-лошото бе, че този Осман владееше атмосферата в класа. Децата го слушаха и му се

Мечтата на Моцарт

подчиняваха. Имаше дни, когато целият клас открито ѝ саботираше урока.

Опитваше се, с целия си такт, който природата и бе дала, да поддържа някаква що-годе нормална атмосфера по време на урок. Много трудно ѝ се отдаваше.

Бащата на тоя Осман бе някакъв религиозен активист в селото. Никога не идваше на родителските срещи. Пращаше жена си, пълна, креслива повлекана. Когато тези срещи свършеха, Мила с облекчение си отдъхваше. Така ѝ тежаха.

Сякаш говореше на стена. Мълчаха и я слушаха. Никой не вземаше отношение към думите ѝ, сякаш децата не бяха техни, сякаш нищо не ги интересуваше. Неприязънта си личеше. Не можеше да си обясни, защо бе така? Нищо лошо не им бе сторила. Опитваше се само да научи децата им на правилен български език. Може би точно това те не желяеха. И го показваха по най-злобния и неприязнен начин.

Единственият човек, който ѝ стана близък в това село бе чистачката на училището, Мюфие. Тя бе дребна,

Мечтата на Моцарт

миловидна и приказлива жена. Нерядко, когато ѝ беше тежко, ще дойде при нея, ще я помилва по главата, ще ѝ заговори на завален български успокоителни думи. Щом се разговореха, мъката и притеснението ѝ постепенно отлиташе. Добра жена бе Мюфие. Отрано бе останала вдовица. Имаше три дребни дечица, които с мъка отглеждаше с малката си заплата на чистачка. Защо всички тук не бяха като нея? Толкоз ли бе трудно? Да отговориш на доброто с добро. Мила някак не можеше да го разбере. Другата ѝ утеха бе, че Мюфие ѝ даде едната от двете си стаи за квартира. Малката полусъборена къщица бе тясна за всичките ѝ обитатели, но пък там бе спокойна. Почувствува се сякаш в свой дом. Вечерите ѝ бяха чудесни. Разказваше на децата приказки. Черпеше ги с бонбони, рисуваше им лицата на български писатели и поети, а те я гледаха прехласнати с благоговение.

Един ден Мюфие, дойде в училището с насинено лице. Бяха я били. На въпросите ѝ, кой го бе сторил, тя нищо не отвърна. След това разбра.

Мечтата на Моцарт

Бяха големите братя на Осман. Дали пък защото се отнасяше добре с нея. Религиозният фанатизъм бе замъглил умовете им. Мразеха всичко българско, всичко християнско, до полуда. С такива хора не можеше да си каже добра дума. Тя го разбра. Беше безсмислено. Тая мисъл отрови душата ѝ, блокира съзнанието ѝ, хвърли я в смут и страх. Какво можеше да стори една млада жена сред такъв враждебен, заобикалящ я свят?

Беше се замислила. Вчера получи писмо от майка си. Баща ѝ си отиваше. Болестта бавно и безмилостно го бе съсипала. Оставаха му няколко дни живот. Майка ѝ я молеше горещо да си дойде, за да го види за последно. Трябваше да го направи. Днес или утре, трябваше да иде, за да го види.

Някаква силна, ужилваща болка скова левия и прасец. Подклекна, закуцука и с мъка се дотътри към учителския стол. Погледна си прасеца. От него струеше ивица алена кръв. Бяха я ударили с онези телени скобички, с които бе виждала да стрелят, през междучасието по

Мечтата на Моцарт

вработената. Осман имаше такова примитивно направено, но убийствено за птиците, детско оръжие.

Долови невъздържан кикот. От задните чинове някой се смееше. Осман я гледаше право и съсредоточено в очите. Нито мускул не трепваше по лицето му. Той беше. Знаеше го. Той я беше ударил и сега наблюдаваше реакциите ѝ. Стана и толкова болно. Защо? Защо го стори? Защо толкова я мразеше? Не разбираше. Не можеше да го проумее. А е още дете. От какво бе сътворена тая фанатична злоба.

Звънецът внезапно звънна и извести края на часа. Децата бавно, едно по едно, минаваха край нея и си оставяха тетрадките. Виждаха, че не може да стане и да ходи. Някои хихикаха скрито, но повечето свели очи, минаваха мълчаливо и излизаха навън.

Тя събра тетрадките и бавно и мъчително закуцука към учителската стая. Мина край директора.

Той я поогледа, но нищо не каза. Отмина мълчалив и незаинтересован. Това беше последният ѝ час за този ден.

Мечтата на Моцарт

Пъхна тетрадките в платнена торба, облече излинялото си зимно палто и с куцане се запъти към изхода.

В коридора я видя Мюфие. Жената плесна с ръце, заохка съчувствено и я повлече към стаята на чистачката. С един поглед разбра всичко. Милостивата женица заплака на глас, прегърна я, заутешава я, замилва я. След това намери бинтове, риванол и почисти и превърза раната.

— Той го направи, нали? Осман?

— Да. Мисля, че беше той...

— И мене ме биха. Братята му... Лоши хора са, миличко. Лоши хора! Бог ще ги накаже! Нищо лошо не сме им направили. Нищичко! Ела с мен. Ела да видиш. Вече са поникнали кокичетата. Ела да ги видиш...

Двете жени се хванаха под ръка и излязоха на двора. Минаха по малката алея и спряха под старата ябълка. До нея, на едно малко, оголено от снега място, бяха изправили стъбълца пет дребни кокичета. Мюфие се наведе, откъсна едно и го подаде на учителката.

Мечтата на Моцарт

— Вземи! За здраве е! Това са първите пролетни цветя. Здраве носят на добрите хора. Хайде да се прибираме в къщи. Там те чакат моите малчугани. Хайде миличко...

Тръгнаха бавно надолу, по мекия топящ се сняг. Слънцето вече захождаше зад черната, далечна гора. Една тумба от сиви врабчета прелетя на ято над главите им, чуруликащи, неуморими. Селото се бе умълчало, затихнало. Тук-там, зад прозорците на къщата, светваше запалена лампа. Един камион – самосвал се спускаше от хълма. Беше натоварен с руда. Идваше от близката мина. Клатушката се тежко, боксуваше с колелата в топящия се сняг. За миг се скри зад няколкото къщи, където минаваше шосето за флотационната фабрика.

Накъде далеч напред, във вечерната тишина, се чу писък. След това последва хорска гълчава.

Бяха разтревожени гласове на деца. Някой започна да вика високо за помощ. Двете жени стигнаха до края на улицата,

Мечтата на Моцарт

завиха към шосето и пред очите им се показва смразяваща гледка.

Тежко натовареният камион бе спрял досами една пряспа с изгасен мотор. Шофьорът бе слязъл от него и се щуреше напред и назад, удряше се по главата и се молеше. На двайсетина метра по-нагоре групичка деца бяха заобиколили някого. Не се виждаше кой лежи на земята. Жените приближиха разтревожени и уплашени.

— Какво става деца? Какво се е случило? Отстранете се...

Мила ги разбута и пристъпи напред. Пред очите ѝ се откри жестоката смразяваща картина. На земята лежеше Осман. Тялото му бе смазано. Ръцете и краката някак неестествено се бяха обърнали настрани. Лицето му бе цялото в кръв. Устата му също се пълнеше с кръв. Той гледаше учудено, неразбиращо, по детски.

Потръпваше леко с крака, хриптеше. Някое от момиченцата заплака. Момчетата се завайкаха. Едно бе затичало към горната махала, за да доведе родителите му.

Мечтата на Моцарт

Мила хвърли чантата настрана, наведе се над него, и му повдигна главата. Очите на момчето бяха замътени, но я позна. Една мъчителна гримаса се появи на лицето му. Опита се да ѝ се усмихне.

— Момчето ми, милото ми, какво се случи, какво се случи миличко? Не се страхувай всичко ще мине. Хей сега ще викнем лекар от града. Само не заспивай.

Осман я гледаше нежно, искаше нещо да ѝ каже, но нищо не се чуваше от устата му, само едно мъчително хриптене. Тя наведе глава над устните му и едва-едва чу гаснещия му глас.

— Прости ми, госпожо Колева. Виновен съм! Прости ми...!

— Няма за какво, миличко... Нищо не се е случило. Ще оздравееш. След седмица нищо няма да ти има. Само не мърдай мило, не се движи. Хей сега ще дойде лекар. Хей сега... Виж миличко, виж какво намерих.

Поникнали са кокичета... Първите предвестници на пролетта... Вземи миличко... За тебе е... Само не се

Мечтата на Моцарт

страхувай... Всичко ще мине... Не се страхувай...

Мила не можеше да сдържа сълзите си. Те се стичаха по лицето и капеха по бузата на Осман. Той я гледаше, нежно и усмихнато и от време на време помръдваше дясната си ръка, в която тя бе сложила малкото кокиче.

От горната махала се чу женски писък. Една малка групичка хора тичаха по надолнището. Отпред беше пълната майка на Осман. Тя скубеше коси, вдигаше ръце към вечерното небе и отчаяно изпискваше.

— Аллах! Седемилостиви Аллах... Не ми отнемай детето... Не ми го отнемай...

ТРИ МЕКИЦИ СЪС ЗАХАР

Пред малкия оранжевочервен павилион опашката бе нараснала значително. Ранобудни граждани се бяха наредили, за да си купят топли, току-що извадени от фурната закуски. Те стояха сънени и търпеливо чакаха реда си, всеки замислен в проблемите и ежедневните си грижи. Слънцето едва-що бе изгряло. То хвърляше плахо и неуверено нежната си топлина по топящия се сняг и настойчиво се опитваше да събуди и даде живот на малкото площадче в тая влажна и мразовита, февруарска утрин.

Наредих се и аз на опашката. Бях огладнял. Великолепният вид на златистите мекици бе едно сладостно и трудно преодолимо за мен изкушение. Зад павилиона се издигаше стара, олющена сграда, така добре позната от младостта ми. Някога, преди около двайсетина години, в това славно, развиващо се тогава ТПК, премина

Мечтата на Моцарт

младостта ми. Какви години бяха! Какви мили, и невъзвратими спомени!

В тая сграда обаче, навремето се помещаваше само началството и една малка част от цеховете. Те бълваха съвсем непретенциозната си продукция от битови стоки с недобро, но задоволително, качество за скромните си покупатели. Другите цехове, пък бяха разхвърляни по крайните квартали на града, в стари, полусрутени постройки. Като правило, тези цехове бяха оборудвани с мизерен машинен парк и още по-мизерен персонал. Около тях, незнайно откъде изникнали, ежедневно се навъртаха оригинални индивиди от всякакъв род и вид. От време на време ще мине някой току-що излюпен частник, ще натовари част от продукцията на новичката си лада и ще запраши, незнайно накъде, под безучастния поглед на портиера инвалид. Така беше в онова далечно време, когато частния сектор едва-що прохождаше, плахо и неуверено, с все още не утвърдените си закони и правила на пазарната икономика. Повечето хора, обичаха да казват в

Мечтата на Моцарт

случая, “Абе всичко е далавера!”. Имаше нетърпимост към тях, но имаше и равнодушие. Беше друго време. Но каквото и да беше, за мен бе едно, времето на моята младост.

Бях, много млад и много самоуверен, един от обикновените труженици на един от онези мижави цехове. С изблика на младежката си енергия и наивност се опитвах да въздигна или си мислех, че въздигам имиджа на това, не особено популярното ТПК. Всичко беше като чели на игра, работата, контактите с хората, негодите, дори и разочарованията. Всичко беше на игра, разбира се, когато си млад! Животът май е една голяма и лъжлива игра!

Опашката за закуски пълзеше едва-едва, тъкмо удобен момент за размисъл. Спомените ми нахлуваха, един след друг, като пълноводен поток, като ято птици понесени на юг, спомени породени само от вида на една стара сграда, олющена и избледняла от времето. Не знаех как дойдоха, някак внезапно, събудени от една зрителна асоциация. А времето...

Мечтата на Моцарт

Как бързо минава това време, сякаш беше вчера!

Ето, лято е. Пристъпям в ранната утрин към ниската бетонна сграда на цеха. Посреща ме Васко, портиера. Облечен е в зелена униформа на старшина с една съвсем прилична, офицерска фуражка на главата, широка и с черна тока. Той така се гордееше с нея, че почти не я сваляше, дори когато имаше почивен ден. Посреща ме бодро и усмихнато. Чудех му се, как е толкова бодър след нощната, портиерска смяна. Дали си отспиваше тайно? Разменяме няколко думи. Той не може да произнася добре звука "Р". Изрича го някак с превъртане на езика. Някои го подиграваха заради този му недъг, при което той кипваше от яд и започваше да пелтечи неразбираемо. Какво да се прави, всеки си има някакъв кусур. Нима всички сме идеални?

Опрян на зелено боядисаната, входна врата, навлякъл омаслена престилка със скъсано на корема му копче, захилен ме посреща Топчо. Той е дошъл рано. Първа смяна е. Дебел и шкембест е, винаги

Мечтата на Моцарт

усмихнат, готов за майтап с оросено от пот чело. Подава ми ръка за здрависване. Силен е Топчо. Да не си му пред очите, когато се ядоса, а иначе е добродушен и приятен човек. Сега, поради невъзможност да извърши съвсем лекото действие за по-слаб човек, да се почеше между плешките и кръста, той прави едно комично движение, подобно на бивол изпохапан от насекоми. Трие си гърба в ръба на вратата, наляво и надясно. Спира за момент, а след това продължава с ново настървение. Какво да се прави, като дебелата му ръка не може да достигне по никакъв начин сърбящото го място?

Разменяме няколко шеговити думи, като за “Добро утро”, и се шмугвам в полутъмния коридор. Повечето лампи, от дългата редица на тавана, са изгорели. Тъкмо за мен работа! Задължението ми е да ги сменям. Завивам вдясно към мъжката съблекалня. Братовчедът Магдата налива малка бутилка с вода на чешмата. Интересно? Та той въобще не пие вода! Пие само бира! Личният му

Мечтата на Моцарт

рекорд е петнайсет бири на смяна, без да ходи до тоалетната.

— Добро утро Братчед! - поздравява ме усмихнат и заглажда дългия си, опушен от тютюневия дим, пшеничен мустак. — Имам нещо за теб. Ела след малко към мен.

— О'кей, Братчед! - отвърщам му в същия тон.

Това "Братчед", си му е един дежурен лаф, нещо като неизменната дървената патерица, която силно повдига дясното му рамо. Като млад се е опитвал да скача в движение от влак и липсата на десния крак му е мил спомен от тоя подвиг.

Обличам тъмносинята омазана престилка, набутвам отвертката и клещите в скъсания джоб, нахлузвам разпадналите се от хидравличното масло обувки и се запътвам към машинната зала. Оттам се носи сладникавата, тежка миризма на разтопена пластмаса. Монотонният шум на големите машини мигом ме блъсва в лицето и окончателно разсънва.

Някъде в дъното на малката зала, през задимения въздух, съзирам Ленко.

Мечтата на Моцарт

Запътвам се към него. Той е сериозен както винаги. Слаб, добре избръснат. Пресяга се с дясната ръка и отлепва отливката от матрицата. След това натиска бутона на пулта и менгемето на машината се хлъзга меко напред, за да повтори безконечната си операция. Лявата ръка на Ленко е отрязана до мишницата. Това не му пречи обаче, да си помага и с нея при работата.

— Какво става, върви ли машината? – задавам въпроса си колкото, за да започна разговора.

— Не върви тоя пустиняк! – това беше дежурната дума на Ленко, що се отнася до техника и машини. Поради това и прякорът му се спрягаше понякога с упоменатата дума. — Виж каква чернилка излиза! Нали си учен човек, хвърли й едно око, от сутринта се мъча.

— Нали знаеш, че не съм по технологията. За технологията си има техноложка. За мен машината върви.

— То пък е една техноложка. Руска курва! Пустиняк!

Мечтата на Моцарт

— Ш-ш-т! Че не отговарям! За руснаци не се говори така! Нали ни са братя?!

— Пустиняци! - не мисля да споря с Ленко, затова продължавам с огледа на техниката. Огледът ми естествено продължава към красавицата Милена. Тя работи на една от големите машини. Интересно е, че машината на Милена почти никога не спира от авария. Разбираемо е. Вниманието към нейната машина винаги е по-голямо, като към жената. Хей, добре е да си хубава жена на тоя свят! Винаги ще ти върви машината! Ще върви и ще пее!

Милена ме поглежда дяволито, точно така, както поглежда всички мъже от поддръжката. Тя на това разчита, на погледа и на големия си бюст. Все едно от двете ще свърши работа. Заковавам се на интимна дължина разстояние от въпросния бюст и започвам съвсем невинен разговор за времето, неудобствата на първата смяна и други, още по-невинни неща. Милена обаче не е глупава. Завърта се леко, колкото да даде видимост и на другите интересни

Мечтата на Моцарт

атрибути на женското си тяло. Усмивва се мило и се навежда леко, за да предостави възможност да усетя вносния ѝ парфюм.

Да си призная, не ми се мърда от нейната машина, но се налага. Погледът на Ицо Алата е вторачен в мен. Той работи точно отзад и винаги, когато някой се доближи до нея, изпитва лютата ревност на тъпия грозник. Че е елементарен и тъп тип всички го знаеха, а че е грозник, се виждаше наяве, без да се обяснява допълнително. Към него въобще не възнамерявах да минавам. Той забеляза това и тръшна с озлобление кофата с машинното масло на земята.

Обходът ми по огледа на машините май свърши. А, да... Братчеда Магдата! Нещо искаше да ме види. Я да ида към него! Кой знае за какво се е сетил? Минавам между редиците от машини и се озовавам зад гърба му. Магдата е седнал на един висок въртящ се стол, опрял е патерица на малката масичка и кувинче. В момента, в който ме забеляза, се усмивва и мазно започва:

Мечтата на Моцарт

— Донесъл съм едно радиийце. Вързах му дълга антена, а то... взе, че я удари гръмотевица и отрочето млъкна. Ще го погледнеш ли? Черпя Братчед! Само да мине Циганката и ще дойдеш да пийнем по една бира. Тук са в торбата!

Пропуснах да спомена, че Циганката беше прякорът на началника на цеха. Той не обичаше да се кара. Говореше меко, умолително, сякаш ти се моли циганка. А иначе, ако му оспориш думата, наказваше безапелационно.

— Нали знаеш, че не пия през работно време. С ток работя! Ще ме тресне и мен, та няма да могат да ме съберат и по чертеж.

— Добре де, добре! Ще ударим на момчето едно фото. Така става ли?

— Става бе Братчед! Дай радиото! - съгласих се мигновено, защото знаех, че той практикуваше фотография от дълго време, съвсем професионално. Тя му носеше допълнителен доход в почивните дни. Често го виждах в неделите по сватби, подпрял се на патерицата, с отворена калъфка на фотоапарата, мотаещ се около сватбарите.

Мечтата на Моцарт

“Кажете зеле! Ха така! Прекрасно, бе майка му стара. Какви сте ми хубавци всичките! Ще стане една снимка, фантазия! Хайде сега, да дадете по три левчета на парче, че и Асан е ора. Трябва да се купуват проявители, фиксажи!”

Това бяха паметните реплики към веселите сватбари. Никой не се скъпеше, бъркаше по джобове, вадеше и плащаше. “Се ла ви!” – както обичат да казват французите.

Оставих Братчеда да куфее и се запътих към “Дупката”. Това беше нашето място, тоест моето и на моите колеги, мястото за отмора и за сладки приказки. Там, между другото, се вършеха и ремонтите на дребната техника, както и на частпрома, далеч от очите на Циганката. “Дупката”, представляваше малко помещение с размери три на четири метра, сковано от шперплат, закътано в ъгъла на цеха, където машинния шум намаляваше до поносими децибели. Дори при най-добро желание, в “Дупката” не можеха да се съберат повече от шест човека. Отворих вратата и влязох. Топчо вече се бе

Мечтата на Моцарт

разположил край малката масичка и бе наредил пуловете за табла.

— Хайде, че нощес сънувах хубав сън. Хвърлях само чифтове. Дай да видим, дали показва вярно!

— Нали знаеш, че имам лош поглед? Като погледна заровете, както и да ти се върти ръката, чифт не излиза.

— Давай, давай докато не са ме викнали да сменявам матрица!

Топчо е нетърпелив и малко нервен. След няколко минути обаче се успокоява. Наистина му върви на чифтове. Аз обаче не го взимам навътре. Игра е.

— Чу ли за новото гадже? – Топчо бе вдовец и женския състав в цеха, не му убягваше от погледа.

— Студентка! Едно парче е, да ти се завие свят. Нещо го изпокъсали на изпити и сега трябва да си отработи няколко месеца, за да може да продължи. Такъв е законът. Баща му го набутал с връзки в чистачната бригада. Как ли издържа в тоя пчелен кошер, не мога да разбера?

— Гадже казваш? – проговарям разсеяно. Зарът наистина не ми върви.

Мечтата на Моцарт

Сънят на Топчо май ще излезе верен. Той хвърля чифт след чифт, смее се, от време на време вади носна кърпичка и бърше непрекъснато запотеното си чело. Пот се лее навсякъде от него. Много е пълен и нещо му се е объркала телесната регулация.

— Хайде стига! – казвам. Нещо ми писна, пък може и да надникне Циганката. Нали знаеш, че не разрешава да се играе табла в работно време?

— Още една тройка и свършваме! – моли се възбуден Топчо.

Не ми се иска да му чупя хатъра. Изкарваме още една игра и той затваря таблата. Вече приближава десет часа. Това е времето за задължителна почивка. Откъм залата на чистачното гълчавата се усилва. Една част от жените излиза на двора пред цеха, да се погреят на топлото слънце и да подишат чист въздух. Миризмата на пластмаса ги е отровила. Излизам и аз.

Новият елемент веднага ми се набива на очи. Това е дребно, мило моме с разкошна, гъста, черна коса и тънки удължени вежди. Под тях искри един

Мечтата на Моцарт

дълбок поглед, в който ако се загледаш и аха, готов си. „Какво става, бе майка му стара?!“ – казвам си наум. „Май Топчо ще излезе прав. Студентчето се оказва готино. Има вкус той Топчо. Нищо не му убягва от погледа.“

Правя един лек, нехаен пасаж по двора с интересна крива, която, уж по неочакван начин, ме отвежда в близост до сладура. А сега? Трябва да го заговоря...

— Не съм Ви виждал друг път. – пускам уж нехайно предварително подготвената си реплика.

Момето ме поглежда с интерес. Оказва се доста разговорливо. Сменяваме темите на разговор една след друга. Чувам интересни подробности за житейските му проблеми, за студентския живот в София и т.н. Най-накрая, попадаме на истинската тема. Темата за музиката, която еднакво вълнува и двамата ни. Сладурът много обичал музика. Невероятно! Ами и аз също! Давай тогава, бе братче, какво чакаш?

— Тия дни записах едни парчета диско, та те пребива! Като започнеш с

Мечтата на Моцарт

Бони Ем, та стигнеш до Санта Есмералда. Търся си компания за слушане. – казах го по такъв начин, както само аз знам, така че да няма отказване.

— Сериозно?! Отдавна не съм слушала Санта Есмералда. – откликва мацето.

— Ами тогава, хайде след работа у нас!

— Добре!

Бре, бре обичало музика! Нещо запърха вътре в мен, където медиците казвали, че било сърцето. Сладостна топлинка се разля по цялото ми тяло, леко погали мъжкото ми его и като че ли породил някакво чувство, трудноразбираемо, но нормално за един млад мъж.

„Да бе! Така се започва! Да става каквото ще. “Се ла ви!” Нали така казваха французите?”

Няма да обяснявам как мина останалата част от работния ден. Май не си заслужава. Съвсем безинтересно е. Излишно е да казвам, че чаках края му с една тръпка и с неясна тревога. И той свърши! Виснах нетърпеливо на външния портал и зачаках. От време на време

Мечтата на Моцарт

подритвах по някое камъче, колкото да минава бързо времето, пък и за мой собствен кураж. Окото ми обаче е все във вратата.

Мацето се появи ненадейно, сияйно и засмяно, да не му се нагледаш. Тръгнахме към дома, весело бърбейки на всякакви теми. Моментът беше доста подходящ за гости. Майка ми отработваше втора смяна, а бащата бе някъде в командировка, която никой не знаеше, кога ще свърши. Влязохме. Настаних гостенката удобно във фотьойла и пуснах новата си самоделна аудиоуредба. Засвири се едно страхотно диско, не знаей как да се изразя. Записите бяха минали през трета ръка и по неведоми пътища бяха стигнали до мен. Музиката наистина бе много актуална. „Бурканът“, най-голямата дискотека в града, въртеше от седмица тези най-нови парчета. Малко хора бяха ги слушали. Финес! Мацето примря! Като добър домакин, припах до кухнята, за да приготвя някакви сандвичи за хапване. Децибелите бяха яки. Тъкмо както ехтяха

Мечтата на Моцарт

в “Буркана”. Леле е-е! Разтупка ми се сърцето от кеф!

Влязох в хола, а мацето не седи на канапето, а леко и елегантно танцува някъде между бюрото и аудиоуредбата. Тутакси се включих в акцията. Показах й моя стил на игра. Както повечето знаят, при диското има толкова стилове на игра, колкото са звездите по небето. Всеки си изработва своя, при тренировките на дансинга. Играя си значи унесен, та чак до момента, когато започна страхотния хит на Бони Ем, “Реките на Вавилон”. В този момент не издържах, пресегнах се с оная ми ти дълга ръка и гепих мацето през кръста. Сандвичите безславно изстиваха на салонната масичка. Двамата си правехме играта леко, бавно, потънали в прекрасния музикален водопад. Не беше трудно да сменя касетката с подходящите за случая балади на Назарет.

По-нататък вече трудно започнах да бистря нещата. Съзнанието в такива моменти изключва и отдава предимство на емоциите. Емоциите! Какво ли не правят тези емоции?! В случая,

Мечтата на Моцарт

направиха логичния ход, сиреч, отведоха ни до леглото. Целунах мацето, а то замря. Е, няма връщане назад...

Търкаляхме се полуголи на това не съвсем меко и удобно легло, омаяни от баладите. Галех, целувах, пак галех и пак целувах, и така до безкрай. Музиката се лееше нежно. Покаралата ми брада вече солидно бе протрила бузите на девойчето. Не можех повече да издържам. Потърсих бедрата му. Нежният таз се виеше под мен неудържимо. Напрегнах тяло в един решителен миг. Момичето изхлипа под мен и ме прегърна силно. Тогава се разля оная омайваща топлина, която всеки мъж изпитва в подобен миг. Енергичните сладни движения не можеха да спрат по никакъв начин. Какво става, бе пич?! Май за пръв път една жена те запалва по такъв начин?

Някъде на външната врата започна да се чука. Затаихме се в очакване. Чукането продължи по настоятелно и премина в силно хлопане. Бащата май се връщаше от командировка...

Мечтата на Моцарт

Чукането продължи още по-настоятелно. Стреснах се. Беше дошъл моят ред на опашката за закуски. Продавачката видяла замечтаната ми физиономия, бе решила да ме върне на земята и настоятелно чукаше с металните щипци по ламаринения тезгях.

— Какво ще обичате господине? – запита тя усмихната.

— Три мекици със захар! Попрепържени и с повече захар, нали разбирате?

— Готово! Заповядайте!

— Мерси! – отвърнах замаян, все още под впечатлението на спомена.

Мекиците наистина бяха чудесни. Горещи и с много захар. Захапах едната и по брадата ми потече тънка струйка мазнина.

Погледнах разсеяно, за последно старата сграда и тръгнах към площада. Зад него, по последни стечения на обстоятелствата, се намираше фирмата, в която работех понастоящем.

Слънцето напичаше нежно асфалта и топеше прясно навалелия през нощта сняг. Животът продължаваше.

Мечтата на Моцарт

ПОЛЗАТА ОТ ИНИЦИАТИВАТА

Топло е! Слънчево е! Гергьовден е! Колко дълго време го чаках, да дойде през тая дълга зима? И ето го дойде! С шест почивни дни наведнъж! Гледах младата зеленина по дърветата и нещо сякаш налива със сила мускулите на краката ми. Не може да се стои в къщи по това време. Абсурд! Хвърлих око на ръчния си часовник. Да звънна на моя човек, за да приготви раницата и да хванем нагоре по планината. Какво славно драпане по камънака бихме му хвърлили. Егати кефа! Ама е много рано! Той вероятно си отспива, след вчерашното лозарско копане. Хей, мотиката е голяма работа, тц-тц. Дори и за оня, който не я обича, какъвто разбира се е случаят.

Така или иначе, не може да се стои вътре в овехтелия апартамент като кукувица и да се зяпат облаците по

Мечтата на Моцарт

ясното, пролетно небе. Имат вид като картината при стартирането на Windows. Колкото и да ме влече този Windows, всичко си има човешката мярка. Да направя ли един сърфинг в Интернет? Вероятно няма да открия нищо особено. С адаша от Нова Зеландия, всичко си казахме, още снощи. След три седмици ще тръгва обратно за България. Какво ли ще прави тук? Да му се чудиш на акъла на този адаш! Гадже! Гаджета, колкото искаш! Само да свирнеш и хоп-па, по три наведнъж! Намират се и в тая студена Нова Зеландия! Тоя адаш май се глези!

Музика от уредбата вече ми писна! Сухият, дрезгав глас на Джон Фогърти се дереше мъчително от старите тон колони. Като че ли го бе хванала атипичната пневмония. Абе, защо да не дръпна към "Четириите камъка", над хижата. Не е кой знае каква екзотика, разбира се. Змиярник! Ама оттам, родното ми, еснафско градче се вижда като на длан! А като вдигнеш поглед, над него небето е като при Windows! Кеф!

Давай, да не губя време! Скапаните ми маратонки, от миналото лято, вече

Мечтата на Моцарт

имаха по една симпатична дупка отдолу. Чат-пат ги събувах и изваждах по някое камъче отвътре. Мизерия бе братче! Слава богу, че имаше битак със стоки за лица, с моето финансово състояние. Едва вчера, след дължимите плащания към майката държава, се осмелих да зарадвам нозе, с чифт платненки. Бяха съвсем сполучлива, турска имитация на китайската маратонка, и забележете, само по осем лева, вместо магазинерските, трийсет и шест.

Обух ги още на битака. Окачих слънчевите очила на носа и с огромното самочувствие на дрипав циганин, тръгнах за в къщи. Докато се прибирах обаче, сума ти познати ме питаха, откъде съм си купил тая практична и удобна обувка. Ле-ле-е, тоя народ не ходи ли на битак? Май и за там вече няма пари!

Не зная колко време ще трябва да мине, докато им се нарадвам. Ето ги сега, обути с удоволствие, те очарователно синееха, а пръстите на краката ми лекичко помръдваха. С нетърпение чакаха едно мое подсвирване, за да припнат напред. И те припнаха, но не

Мечтата на Моцарт

към хижата, а към жп гарата, зоната с най-много кафейни обекти. Да тръгнеш към хижата, без да си изпил едно кафе, това би било едно атипично недоразумение.

Жадният ми, за зеленина, поглед се зарея покрай гаровите павилиони, пропълзя по раззеленилите се липи, прескочи магистралата, погали бялото лъвче от паметника на загиналите във войните български войници и кацна на мръсно бялата врата, на отворения дюкян.

— Ха! Мирон е отворил магазина! Тоя човек трябва много да е закъсал с търговията, за да направи това, което никога не е правил, да отвори и да продава на връх Гергьовден и то не какво да е, ами електрическите си боклуци.

Сигурно имаше и такива мераклии, които, преди да си опекаат агнето, се отбиваха предварително да си купят контакт. Ако им прегореше въпросното техническо чудо през време на печенето, мигом скокваха и си го сменяха. Мирон, едва ли бе пил сутрешното си кафе, но вестник си бе купил. Сега го бе започнал,

Мечтата на Моцарт

най-напред от кръстословицата. Човекът си има традиции!

Поръчах си две дълги кафета, при съннения кафеджия и внимателно се придвижих с тях, към дюкяна на моя човек. Той вече бе турил силните диоптри на носа и пишеше ли пишеше, сричките в кръстословицата.

— Още ли не си я решил? Вече просрочваш времето. – казах вместо поздрав.

— О-о-о, къде се загуби! Цял месец не си идвал! – Мирон бе истински изненадан, не само на физиономията ми, а и на внимателно поднесената му чашка с димящо кафе. След домашната ракия, това е втората му любима напитка. Приятелят ми пое тържествено чашката и устните му се разтеглиха в широка благодарна усмивка. Олисялото му теме блестеше, окръжено от рядката, побеляла, щръкнала коса. Под прошарените му вежди, приветливо светеха сивите мъдри очи. Той бутна вестника настрани, остави химикалката и се съсредоточи върху ароматната течност.

Мечтата на Моцарт

Седнах на стария, шперплатов стол, опрян досами тезгяха. Винаги ми бе приятно да разговарям с тоя човек, независимо от избраната тема. Той имаше оригинален поглед към всяка човешка дейност, поведение, политика и възгледи. Преди десетина години изостави работата си в западащите заводи и създаде малка, еднолична фирма за търговия с електроматериали. Началото на новата му дейност, бе бурно и много успешно. Големият му опит в електрическия монтаж, многото контакти с колеги от цялата страна, както и коректния и практичен подход, му създадоха чудесна база за развитие. Беше свикнал да рискува. Теглеше парични заеми. Закупуваше стоки, които след това бързо разпродаваше по целия окръг. Бързо изкупи, наетото под наем, старо магазинче. Дори изгради нов магазин, който обаче така и не успя да обзаведе и отвори.

Настигна го рецесия. Неразумното поведение на двамата му сина, както и фалирането на местните заводи, му нанесе един след друг два съкрушителни

Мечтата на Моцарт

удара. Най-лошото бе това, че и той, както всички хора, биологично старееше. Постепенно се стопи предишната му енергия и ентусиазъм. Все повече се свиваше в бизнеса и гледаше да покрие най-крещящите си нужди и човешки потребности. Въпреки осезателния регрес, старите му приятели не спираха да го търсят, главно поради уменията му, да общува и разговаря. При него винаги цареше приповдигната творческа атмосфера. Повечето електротехнически консултации, на широк кръг от градските електро специалисти, се въртеше тук, в това малко и тясно магазинче, натъпкано до край с всевъзможни електротехнически стоки. Мирон не връщаше никой колега, потърсил помощ или съвет. Обясненията му бяха подробни, обширни и компетентни. Говореше така увлекателно, че на човек не му се искаше да си тръгне.

Седях на скърцащия стол, пийвах от горещото кафе, стъпил върху стар електрически двигател и като начало, подхванах една от любимите му теми.

Мечтата на Моцарт

— Абе Мироне, знам, че не обичаш да се буташ по партии и политики. Как тогава заемаше все ръководни длъжности по татово време?

— Какво? – погледна ме дяволито Мирон.

— Как така, твоите бивши началници не са успели да те направят комсомолски секретар или партиен член?

— Та, тук му е чалъмът! Да станеш ръководител, без да си съгласен с традиционно възприетия, политически мироглед.

— Нещо не мога да те разбера?

— Какво има за разбиране. Знаещият и можещият човек има навсякъде свободата да избира, как да устрои живота си.

— Чуваш ли се какво говориш?! Та точно при “развития социализъм” имаше най-голямо връзкаство. Знаещите и можещите ги хвърляха в петнайсета глуха, а напред си пробиваха път, всевъзможни подлизурковци и посредствени типове.

— Не си ли чул, че всяко правило си има изключение?

Мечтата на Моцарт

— И ти ли си изключението?

— Повече няма да те убеждавам, а ще ти разкажа една история. Тя е истинска, защото е историята на моя войниклък.

Мирон пийна голяма глътка от вече изстиващото кафе и започна да разказва една от неговите, интересни и увлекателни истории.

— Никога не си ми казвал, къде си служил?

— Слушай! Слушай и си направи изводи!

— Давай, бе Мироне! Целият съм в слух!

— Знаеш ли, моето детство беше доста бурно и емоционално. Баща ми имаше лимонадена фабрика в едно крайдунавско градче и правеше най-хубавата лимонада в цялата околия. Беше много предприемчив и оправен човек. Бил съм много малък, когато се разведох с майка ми. Тя ме взе със себе си, и година след година, обиколихме почти цяла, северна България. Къде ли не сме живели? Когато станах на около дванайсет, бащата се намеси и ме записаха в юнкерското училище във Варна. То беше едно

Мечтата на Моцарт

полувоенно училище, организирано по сталински образец.

Някъде в началото на петдесетте, не зная защо, го закриха. Аз бях в първия му и единствен выпуск. Излязох с чин кадет и с правото да служа само шест месеца. По онова време се служеше почти три години. Служиш, служиш, та ти окапят месата от кокалите...

Та ти казвам, че на шестнайсет години станах кадет, нахален, наперен със самочувствието, че светът ми бе до колене. Само дето още не ми бе набол мъха под носа. Хлапе и половина! Когато получих повиквателната за казармата, си глътнах езика. Такова шубе ме хвана, че цял треперех и се потях. Това е незабравим миг от живота на подрастващия мъж.

Така че, през една мъглива, октомврийска утрин, заедно с шепа мои връстници, виснах пред Варненското комендантство. Извикваха ни един по един и всеки изпращаха там, за където му пишеше в документите. Групата ни се топеше бързо и накрая останах сам. Стоях аз на малкото площадче,

Мечтата на Моцарт

подсмърчах страхливо и поглеждах към прозорците на комендантството, в очакване да ме извикат. Ами! Никой не ме викаше! Като че ли ме бяха забравили! Пристъпях от крак на крак, а в главата ми минаваха всякакви мисли.

По едно време, от вратата на комендантството излезе офицер и ми извика: “Новобранец, Мирон Стойков!” “Тъй вярно!” – отговорих по стар кадетски навик. “При лейтенант Костов, ходом марш!” “Слушам!” – отговорих и усетих как космите по остриганата ми глава бавно се изправиха.

Явих се при лейтенанта, а той като започна: “Кадет Стойков, завършили сте юнкерското училище “Никола Вапцаров?” “Тъй вярно!” – отвърнах със стандартната изтъркана фраза. “Като отчете вашата предварителна военна подготовка, комисията реши, да бъдете зачислен на служба във флагманската подводница. Ясно?” “Тъй вярно!”

Не бях и помислил, че ще ставам подводничар, но ето, че станах. Подводницата беше малка, от типа “Молюска”. Стоеше на кей във

Мечтата на Моцарт

Варненския залив, някъде около нос Галата. На флагманска подводница, не можеше да служи всеки новобранец. Проучването, за миналото на човека, се вършеше така детайлно и прецизно, че се гледаше рода му, чак до седмо коляно. Аз, разбира се, си знаех произхода. Баща ми, като собственик на фабрика преди девети, го третираха като капиталист и враг на народа. Явно, че нещо бяха пропуснали в биографията ми.

Бях сменил толкова много местожителства, че някъде по веригата истинското ми досие се бе загубило. Някой писарушка, го бе заменил с ново и бе наблегнал на последните години от живота ми. Така-а...

Мирон изпи и последните капки кафе, повъртя чашата в ръцете и като нямаше какво да прави с нея, постави я на прашния парапет на прозореца. Аз се облегнах назад, кръстосах крака, въздъхнах и без да го прекъсвам, зачаках по-нататъшния му разказ.

— Трябва да ти кажа, че службата на флагманска подводница не е никаква служба. Първите няколко месеца,

Мечтата на Моцарт

ходехме на гости при другарите от братските армии в Констанца и Одеса. Отивахме, акостирахме на военното пристанище, па като започваха едни прегръдки с другарите бойци, па беше стискане на ръце и така нататък... Половин година не направихме едно учение.

— А на теб, какви ти бяха задълженията?

— Никакви! Или по-точно, почти никакви! Сменявах повредени контакти, изгорели електрически крушки, носех кафето на офицерите, лъсках обувки, абе като на всеки новобранец.

— Блазе ти! Не си се прекършвал от работа!

— Вярно е! Ама това не бе всичко. Май си бях късметлия.

Веднъж, в края на първото ми бойно учение, както си чистех вратите от прах, чух, че в каюткомпанията се играе на карти. Бях много любопитен и надникнах през вратата. Капитанът, заедно с командващия учението и още един офицер, играеха бридж. Аз бях понаучил малко от тая игра в училището и ми бе

Мечтата на Моцарт

интересно, да видя как играят. Те говореха напълно с терминологията на бриджа. По едно време, нещо започнаха да спорят за някаква боя. Мен, кой ме би по езика, взех, че се обадох. Командващият се обърна учуден, замисли се малко, после ми махна с ръка да се приближа. Не разбрах, с какво сгафих. “Хей сега... „- викам си „... карцерът не ми мърда!” А той, командващият де, ме пита: “Редник, къде си учил тая игра?” Обясних, че в училището понякога се заигравахме с юнкерите. “Я седни... „ - казва. „... да видим, какво можеш?” - и ми сочи мястото срещу себе си. Седнах аз, ама седя като на тръни. Да бъда партньор на командващия учението!

— Таман сте направили четворката! - не се сдържах аз.

— Да бе! Попълних четворката!

— И какво стана?

— Как, какво? Пребихме ги на карти!

— Ти се майтапиш!

— Като ме гледаш така, какво си мислиш? Дали се майтапя?

— Стига бе!

Мечтата на Моцарт

— Така стана! Командващият се оказа отличен играч. Водеше играта прецизно и с вещина. Пожарски се казваше! Винаги ще му помня името. Така продължи цял месец. Вечерите най-редовно ме викаха и въртяхме бридж, та свят ще ти се завие. Така се ошлайфах, че противниците ни не можеха да ни вземат игра.

— Голяма работа си ти, бе Мироне!

— Е, чак пък голяма! Бях млад и не му мислех много. Идеално използвах предоставената ми възможност. Бях инициативен! А инициативата ми донесе, така неочаквана полза. Да минеш леко казармата и това е изкуство, брат.

— И как продължи тая сладка служба?

— Още по-неочаквано! – усмихна се Мирон. Бях подводничар само един месец!

— Мълчи не думай!

— Така се получи!

— Един ден ме извика капитана и ми нареди. “Редник Мирон Стойков, събирай си багажа!” – мълча и го гледам стреснато. “В единайсет нула, нула, трябва да се явите в комендантството!”

Мечтата на Моцарт

“Оплескахме я!” – казах си. “Арестът не ми мърда! Сигурно е заради тоя проклет бридж!”. Напълних мешката с личния си багаж, стегнах колана и с мрачна физиономия слязох по трапа на подводницата. В указаният час се явих пред входа на комендантството. Там ме посрещна някакъв лейтенант. Гледа ме отвисоко, мълчи, не продумва. Само ми махна с ръка да вървя след него. Минахме по някакви коридори и се изправихме пред една врата с часови. Той пристъпи вътре, докладва на някого, а след малко, се показва и ми махна да вляза. Влязох, ни жив ни умрял. Изведнъж, пред мен се показва коменданта и кой мислиш, че беше тоя комендант? Флотен генерал, Пожарски! Закъсал човекът за адютант и се сетил за мене. Дотогава, адютанти били само офицери. Понеже, самата служба разглезвала офицерите, генералът решил да направи нововъведение и да назначи за адютант най-обикновен войник. Мислил, мислил и все моя милост му била в ума. Така и решил най-накрая, да ми промени съдбата.

Мечтата на Моцарт

— Ти ми разправяш приказки, бе Мироне!

— Сега следва най-интересното!

— Какво по-интересно има от това, дето ми разправи досега?

— Седи кротко, бе човек!

— Добре! Давай нататък, ама да знаеш, че ти меря думите с микрометър.

— Мери ги, като си нямаш работа! Та седнах аз, край едно малко бюро във фоайето, пред канцеларията на коменданта. Седя и следя кой влиза! Почти пусках по свое усмотрение всеки, който ми хареса. Нямаш си на представа, да ти козируват офицери, на теб, обикновения редник. По устав бях повисш от тях въпреки, че имаха много повисши чиновове. Някои ме гледаха така, сякаш ще ме изядат. А аз, като неопитен новобранец, при всяко появяване на твърд пагон, рипвах и отдавах чест. Имаше едни офицери от пехотата, страшно нахални бяха. Идваха, и без да искат разрешение, направо влизаха. Пожарски разбра каква беше работата и ми нареди, когато се явят, да ги държа по един час в чакалнята. “Нека чакат...” –

Мечтата на Моцарт

казваше той. „... да се научат на ред и дисциплина!“.

— А като дойдеше вечер, започвахте бриджа?!

— Така беше! Няма да си кривя душата, я!

Въздъгнах още по-силно, спомняйки си за моята казарма. Една голяма, пролетна муха се появи ненадейно отнякъде, закръжи във въздуха и кацна на коляното ми. Посегнах да я ударя, но тя бръмна и прелитайки като натезжал бомбардировач, пикира над лъсналото теме на Мирон и се загуби някъде из рафтовете, покрити с безпорядъчно нахвърляна, електричарска стока.

— И как свърши службата?

— Службата трая само шест месеца! Беше възможно най-леката служба за един войник! Но накрая, когато вече се уволнявах, стана една издънка, която ми вгорчи, така сладките шест месеца. Трябваше да ми се оформят документите за уволнение, а за това, трябваше да мина за подпис при началника на ВКР.

— Какво е пък това?

Мечтата на Моцарт

— Военното контраразузнаване! Не знаеш ли?

— Не ми се е случвало да минавам оттам!

— А аз минах, като за последно. Тоя началник беше от нашия град и много добре познаваше баща ми и цялата ми рода. Гледа ме, примижава с очи и съска: “Ти си на Георги Стойков момчето, нали?” “Тъй вярно!” – отговорих чинно “И си бил адютант на генерал Пожарски?” “Тъй вярно!” Че като ревна: “Та никой ли не е прочел, че баща ти е враг на народа, бе сине майчин?” – едва що не се напиках от страх. Зачерви се оня ми ти човек, опули се и не ще да подпише документите ми за уволнение. Извика дежурния и му нареди да ме затвори в една стая. Все едно че съм арестуван. Чакам аз, мина час, минаха два, изведоха ме, и отново се изправих пред него. А той ми хвърля документите и ръмжи: “Да не си се мярнал повече пред очите ми!”.

Така се уволних! След години го срещнах. Беше ми съсед по лозе. Гледа ме и казва: “Ти помниш ли когато ми се яви като стар войник?” “Помня, как да не

Мечтата на Моцарт

помня.” — казвам. “Хей, пък извинявай Мироне, такива бяха времената!”. “Да!” — казах. “Такива бяха, другарю полковник! Трябва някак да се живее!”.

Мирон замлъкна умислен. И аз се умълчах. Погледнах часовника си! Уж се отбих само за две минути, а мина час.

— Ти май ми обърка програмата. Бях се запътил към хижата, за да се поразтъпча малко. Брей, че ти е сладка приказката!

— Е, имаш още време! Два часа има до обяд, и до агнето! — допълни, поглеждайки ме хитро, с присвитите си сиви очи.

— Събирах пари за това агне, цели два месеца, но май стигнаха само за едно пиле.

— И това е добро решение на въпроса, при тези времена.

Надигнах се. Бях вдървен от седене на тоя неудобен шперплатов стол. Магнах му за довиждане. Едва стъпил на прага на магазинчето, когато Мирон поучително ми напомни.

— И не забравяй! Нали се сещаш за какво? За ползата!...

Мечтата на Моцарт

— От инициативата! Как бих забравил, когато ти го казваш?!

— И още нещо! Весело изкарване на Гергьовден!

— Весело да е и при теб, Мироне!

Подсвирнах въодушевено на нозете си, така празнично обути в новите, сини платненки. А те, само това чакаха. Без много мотаене, припнаха с весело топуркане към “четирите камъка” над хижата.

ШЕГИТЕ НА ДЕМОКРАЦИЯТА

Фори и Коко бяха стари приятели. Пет щастливи социалистически години работеха заедно в едно малко заводче на големия промишлен град. Тичайки по цял ден с покафеняла от ръжда и масла престилка от цех в цех, Фори създаваше сериозно впечатление, че старателно и усърдно заработва заплатата си, което всъщност надали бе вярно, ако се отчете крайния резултат.

Коко пък по цял ден седеше край един стар, разнебитен компютър и съчиняваше технологии и дефицитки за производството, които в края на краищата никой не четеше. По-точно четеше ги прекият му началник, между двете следобедни кафета и малко преди да ги захвърли в бездънните шкафове на заводския архив, отмяташе в графата на личния си план, точките, за своята

Мечтата на Моцарт

прилежно свършена работа през седмицата.

Времето минаваше стереотипно и за двамата. Ако случайно Коко забележеше бързация Фори по коридорите, мигом му минаваше мисълта, “Тоя колега много работи!” Ако някой път Фори случайно влезеше в технологичната секция и видеше Коко приведен над компютъра, благоговейно си казваше, “Този е голям специалист!” Непознаване естеството на работата на другия, създаваше около него възвишен ореол, което от своя страна предполагаше интерес и желание за запознанство.

Наличието на тези еднакви черти и при двамата, подсвирна на съдбата и настоятелно ѝ напомни да извърши логичния ход на запознанството, което постепенно щеше да се превърне в трайно приятелство. И двамата бяха застаряващи ергени, не примиряващи се със съществуващото положение. Бяха дипломирани инженери с мизерни заплати и неподдражаеми мечтатели със силно уязвимо самочувствие.

Мечтата на Моцарт

Най-напред Коко демонстрира гостоприемството си с една непохватна почерпка с мухлясало кафе. Знанията му за приготвяне на тази напитка бяха повече от скромни, защото той въобще не я използваше. Но това не направи съществено впечатление на колегата му, защото той също пиеше кафе от дъжд на вятър.

Няколко дена след това, Фори се реваншира по подобаващ начин. С внимателно подбрани термини, обясни на Коко функциите на една стара шприц машина. Обяснението не мина без инциденти, защото ръкомахането бе така чевръсто, че в увлечението си, лепна длан върху нагревателя на машината. Това му донесе жестоко обгаряне. Такива подробности, обаче не се помнят дълго време, още повече при доброто взаимно разположение.

Какви незабравими социалистически години бяха! Всичко си течеше равно и гладко без сътресения, без зловещи игри на съдбата, като че ли така е било и така ще бъде!

Мечтата на Моцарт

Уви! В един паметен ден, дойде и новината! Някакъв шумен митинг се превърна в лавина от събития. Започнаха да се захвърлят партийни книжки. Хората не смееха да се погледнат в очите! На партиди, къде по-големи, къде по-малки, тесни и широки специалисти, “с тяхно съгласие”, бяха съкращавани от работа. Настана смут и отчаяние! Двамата колеги нямаше от какво да се боят! Те не членуваха в ръководната партия! Това не беше, обаче достатъчно основание, за да не ги хлопне голямата, разхлопала се дъска!

В един слънчев, декемврийски ден, смътната надежда, че ще остане на работа, изведнъж се изпари за Фори. Замдиректорът, уж негов човек, уж роднина на първия му братовчед, със съжаление му каза на изпращане, “Няма да трае дълго! Имам ти телефона! Най-много месец-два и ще те викнем пак!” В това разбира се и двамата не вярваха. На сбогуване се ръкуваха, неловко криейки невеселите си усмивки.

Като по-близо до шефа, Коко бе избран в комисиите за даване

Мечтата на Моцарт

комплексна оценка за кадърността на служителите. Сърцето му се късаше като гледаше как търсеха кусур на хора, с които довчера разговаряше приятелски, с едничката цел да се попълнят списъците, спуснати отгоре за съкращение. Достатъчно бе, едно необмислено негово възражение пред партийния секретар, в защита на многодетна колежка, за да го хлопне дъската и него.

Така че, някъде около Нова година, приятелите се сблъскаха ненадейно по тесните стъпала на трудовата борса.

— О-о-о здрасти, бе мой човек! Как върви при теб? – привидно бодро подвикна Коко.

— Как ли? Парите бързо свършиха! Бащата сутринта купи свинска карантия и сега я вари. Праскаме шкембе чорба, та пушек се вдига! Беше се сетил да запече червца на фурна. Той много ги обича, но на мен нещо ми писнаха! – откликна със същия тон Фори.

Регистрираха се в борсата, подписаха се в картоните и тръгнаха да си купят новите вестници, за да прочетат последните актуални новини. Те не бяха

Мечтата на Моцарт

никак обнадеждаващи. Каква шарения беше, вестници, вестничета, партии, партийки никнеха като гъби. Вземеш ги, четеш и не можеш да повярваш, че вече си “демократизиран”!

Минаха две години. Назначиха Коко на работа в една пътуваща театрална група. Беше нещо като техническо лице, със сериозно орязана заплата. Инженерната му диплома се оказа достатъчно основание за несериозната заплата. Но нямаше начин, по-добре е от минимума даван в трудовата борса.

Фори, от своя страна, продължаваше ходенето по опашките за социална помощ. Понякога, се отбиваше при приятеля си, за да погледа как мъкне тежката двойна стълба, от етаж на етаж на голямата театрална сграда. Изливаше мъката на притеснената си от страх и обиди душа. Коко имаше чувствително сърце и не оставаше безучастен към неговите страдания. Съчувстваше му! Утешаваше го! Насърчаваше го! Когато купуваше вестници, търсеше и изрязваше съобщения за свободни работни места.

Мечтата на Моцарт

След това му ги даваше с думите, “Пробвай и тук, белким нещо стане!”.

За съжаление, нищо съществено не ставаше, с изключение на това, че Фори свърши всичките си парични спестявания. Надигащата се инфлация изхрупа и малкия влог на Коко в ДСК. Нито вестникарските справки, нито соц работниците, помогнаха на Фори! Помогна му един състудент от института. Най-сетне и Фори започна работа в голямата гордост на града, машиностроителния комбинат. Огромен товар падна от плещите му. Получи се така, че заплатата му беше три пъти по-голяма от тази на Коко.

Събитието бе старателно полято с бира и кебапчета в един западащ, все още неприватизиран ресторант. Фори бе на върха на щастието! В Коко пропълзя червейчето на завистта. Животът, обаче никога не подарява само хубави събития на човек. Засилената свинско карантена диета, даде старт на склерозата на бащата на Фори и един ден, усмихнат щастливо, гушнал голям букет

Мечтата на Моцарт

карамфили, той отпътува от тоя свят директно към небесните селения.

Жестока самота натисна Фори. Как не се бе сетил досега, че има телефон?! Започнаха едни разговори с приятели, приятелки, близки и далечни, хей така само да минава времето. Парите не го притесняваха, имаше дори повече от по-рано. Къде да ги похарчи? Ами да, ще направи ремонт на овехтелия апартамент!

Една вечер седна и направи проект за нов вътрешен интериор на жилището си. Че като започна да купува мебели, шкафчета, мокети и какви ли не други всевъзможни атрибути за тоя интериор. В един момент, апартаментът се задръсти с толкоз много багаж, че с новата си безработна приятелка не можеха да се разминат. Всеки, който го посещаваше му даваше съвети, къде и какво да направи. Стигна се до абсурдната ситуация, че закупените неща станаха повече от идеите за тяхното използване.

Една вечер Коко му подхвърли: “Ами, как ще опазиш всичко това ако, някой

Мечтата на Моцарт

крадец реши, че си заслужава да те посети?”

Изречената мисъл беше улучила болното му място. Фори моментално извади лист хартия и започна да проектира заданието, за сложна охранителна система. След седмица, един брадат специалист започна да копае стените на коридора и другите помещения на претъпкания апартамент. Нощите на Фори се превърнаха в дни. Две топчета проводник бяха зазидани под мазилката с голям ентузиазъм. Апаратурата беше доставена. Коко с трепет зачака новината, за пускане в действие на новата охранителна уредба на своя приятел. Това мечтано събитие така и не настъпи! Причините бяха прости.

Първата бе, че нито една започната от Фори работа, не се довършваше докрай. Втората бе, че след подобни разоряващи разходи и не без помощта на новото му гадже, той свърши парите.

Един черен ден, след бурен скандал в малкия актьорски колектив, Коко трябваше да подаде молба за напускане

Мечтата на Моцарт

на работа. Някакъв злобен актьор от трупата го набеди, че е откраднал батериите на чешмите в тоалетната. Батериите наистина бяха откраднати, но не от Коко. Към него, обаче бе ловко насочено злостното съмнение. Както споменахме вече, той имаше чувствителна и обидчива душа. Това подозрение го извади от релси. Досега никога не го бяха набеждавали за такова провинение. Дори не знаеше как да се защити. Реакцията му бе само една! А тя бе такава, че го отведе отново на трудовата борса.

— Не си пригоден за новите условия, колега! – укори го Фори. — И какво сега? Направи удоволствие на оня актьор, а? – Коко бе съгласен с него, но какво можеше да направи, събитията не можеха да се върнат.

Интересно нещо е съдбата! Никога не знаеш, накъде ще те запокити. Днес си на работа, а утре, изхвърлен на бунището. Отново започнаха старите мъки на Коко, разтакаване по трудови борси(те вече бяха две), молене на директори на западащи предприятия, слугуване на

Мечтата на Моцарт

новоизлюпени частници, хей така, за работа на парче и на час и т.н... без край. Събитията се обърнаха. Самодоволният Фори започна да дава акъл на Коко. Колкото повече го правеше, толкова повече се чувстваше една фалшива нотка в гласа му. Коко имаше нужда от работа, а не от наставления. Стигна се до там, че дребничкият Фори порасна в своите очи с няколко сантиметра над Коко (което разбира се не можеше да бъде реално). Поне така му се стори, гледайки се в огледалото.

Мислейки, ден и нощ върху ловките ходове на прочути милиардери(Форд например), Коко изведнъж реши! “Никой не е прокопсал с роднини и в свое село! Трябва да се емигрира! Ако не зад граница, то някъде вътре в страната, например в столицата!” Речено-сторено! Бивш негов колега продаваше компютри и пълнеше джобовете си с пари. Една вечер му телефонира с бодряшки подправен глас и след като получи покана, напълни сакчето си с топли дрехи(идеше зима) и хвана нощния пътнишки влак за столицата.

Мечтата на Моцарт

Фори от завист, не можеше да си намери място! Беше се записал в курс за начинаещи, по изучаване на английски. Емигрантските настроения бяха нарушили и неговия сън. Изпращайки Коко на гарата, с треперещо гласче подхвърли, “Пък търси и за мен едно местенце там!”

Човек обикновено, най желаете онова, което няма! В моменти на затруднения, здравата мисъл сякаш го напуска и той започва да гледа на мечтата като на реалност. Впуска се безумно в начинания, които по-късно биха му донесли много страдания и неприятности. Компютърната слабост на Коко го направи най-интелектуалния хамалин на своя бивш колега. Време за почивка нямаше! Не можеше да се нахрани и наспи нормално! Пренасяше тежките кашони часове наред, без отдих, мокър до кости, под студения есенен дъжд. Спиране нямаше! Сърцето му се блъскаше в гърдите от преумора. Минаваха дни, минаваха месеци, Коко бързо линееше.

Мечтата на Моцарт

Един ден спомена на новия си чорбаджия за пенсионни осигуровки. После много съжали, че подхвана тая тема, но думите вече бяха казани. Върна се със същия нощен, каубойски влак в провинцията, отмалял, но радостен, че все пак е независим човек. Каква ти независимост?! Без работа и без пари!

Фори го посрещна с буйна радост. Бяха се позабравили. Както му е традицията, поляха срещата пак в онова западнало, но вече приватизирано ресторантче. Пийнаха по бира и споделиха най-наболелите си проблеми в живота. Много вода беше изтекло. Цветущият машиностроителен комбинат, в който работеше Фори, вече едва креташе. Не беше вземал заплата от три месеца.

— Какво направи с интериора на апартамента?

— Абе, оная дето ми се довлече, се оказа разведена. От време на време ми пребърква джобовете, я за цигари, я за кафе. Оня ден ми измяука, “Форчо, да знаеш какви чорапогаци съм си харесала! Черни на цвят и в тон с онова

Мечтата на Моцарт

жупче, което най-много обичаш да гледаш!” Писна ми бе братче! Лапва всичко, каквото докопа. Двете й хлапета през ден са у нас. И все гладни!

— Разкарай я бе, какво ще те уча?!

— Разкарвах я най-малко десет пъти, но пак се довлича. Има си и един златар, та с него се утешава, когато я изгоня.

— Добре де, при златаря намира пари, а при тебе какво?

— Любов бе братче! Друго какво може да намери?

Коко погледна приятеля си със съжаление и мигом разбра, че той е по-зле от него. Отпи от бирата и се загледа умислено в мазното петно на покривката пред него.

— А с охранителната уредба, какво стана?

— Така си е както си я знаеш. Тесният специалист, дето го знаеш, ми поиска още пари и работата се блокира. Висят си жиците от стените и събират паяжини. Изписал съм, братче цял куп адреси за работа в чужбина. В момента окото ми се е насочило към Нова Зеландия. Много е далече и малко безработни нашенци

Мечтата на Моцарт

могат да стигнат до там! Какво ще кажеш?

Коко нямаше какво да каже. Той се чувстваше толкова уморен, че даже не му се мислеше по въпроса. Гурбетлъкът го беше съсипал! Нередовното хранене бе подлютило старата му язва. Беше се прегърбил от носене на тежкия товар. Умората така го налягаше, че имаше едно-единствено желание. Да легне и да спи, да спи, без да се събужда!

— Приятел, уговорих се със стар колега, за работа в тукашната му фирма.

— Не се ли напати от колеги, бе човек?

— Вярно е, но къде можеш да идеш? Един завод, за майтап, вече не работи!

— И аз не зная, какво да правя?! Ще ти кажа нещо, но си мълчи! В началото на другия месец... и на нашия комбинат ще му хлопват вратите. Какво ще правя, не зная!

— Ами да ходим в Нова Зеландия!

Фори го погледна недоверчиво. Не знаеше, дали се шегува или говори само за да се намира в приказки. Някаква муха сънливо се въртеше около чинията с вече

Мечтата на Моцарт

студените кебапчета. Някъде зад тях ревна усилвателната уредба. Мухата стреснато подхвъркна и се изгуби в неясна посока. Започваше вечерната музикална ресторантска програма.

Беше средата на лятото! На тях обаче им стана някак студено. Дали от мисълта за Нова Зеландия? По географско положение тя е много близо до южния полюс.

— В червено ферари да седна - а...! - започна да фалцира певицата.

Фори я загледа с умиление.

— Абе приятел, да вземем ли по още една бира?

След това въздъхна дълбоко, подсмръкна, почеса се по носа и започна да тактува с пръсти по масата, в такт с ритъма на модерната чалга. Това предложение разсъни донякъде Коко. Той махна решително с ръка и се провикна.

— Хей! Келнер! Я дай по още една бира!

КРАЙ